1 Úvod

Pôvodne som si myslel, že tento výtvor žiadný úvod mať nebude, no keďže to už tak vyzerá, že to s najväčšou pravdepodobnosťou nebudem čítať len ja, tak som sa predsa len rozhodol pre pár vysvetľujúcich a ospravedlňujúcich sa slov. Táto knižôčka vznikla zo zápiskou mojej cesty po Rusku, Mongolsku a Číne. Kedže jej čitateľnosť v originále je značne obmedzená a - nebudem skromný - aj nektorí iní prejavili záujem si ju prečítať - čo neviem či po troch rokoch stále platí - vychádza v malinkom náklade v takejto tlačenej forme. Keďže je to - až na polovicu jednej vety - presný prepis originálu, je to podľa môjho názoru relatívne hrozné dielko, no keďže mi išlo o uchovanie autentickosti záznamu, nič iné som s tým robiť nemohol. Chcel by som sa ňou súčasne poďakovať ľudom, ktori dopomohli k jej vzniku a v jednom prípade sa ospravedlniť. Malé vydanie znamená niekoľko kusov, plus ešte niekoľko pre mojú potrebu. Prvý z tých niekoľko patrí Jiřímu Svobodovi, ktorého kniha "Autostopem kolem světa - časť Azia" ma inšpirovala a povzbudila k niečomu takému. Tá druhá je pre Kaja Furdíka, ktorý to so mnou tých 6 týždňov vydržal, za čo ho ešte aj teraz obdivujem. Tretia je pre Monču, za toho ružového, gumeného slona, ktorý nás sprevádzal a nie len za. Štvrtá je pre Laca Mláku, ktorý mi pomohol s vyvolaním a prefotením diakov. Piata patrí Marte Šlachtovskej, ktorá previedla prvú iteráciu pri redukcii gramatických chýb a šiesta Renči, ktorá to nahodila do stroja. Siedma je pre môjho ešte gymnaziálneho spolužiaka Slava K., ktorý sa vyhrážal peknou väzbou, čo však ešte momentálne posúdiť nemôžem. Ôsma je ospravedlnenie pre μ-kšiho, za to, že som si dovolil ísť do Činy bez neho v čase keď strážil náš pokojný spánok. Bude to súčastne darček k osudovému dňu 14.9.1996, na ktorý asi do smrti nezabudne. No a na záver ešte také dve, tri pre mňa. To bol pôvodný plán, ktorého som sa držal dva roky. Nakoniec však predsa pribudla ešte jedna. Je pre Miru, ktorá urobila dalšiu dosť dôležitú iteráciu v redukcii chýb a tak trošku ma dotlačila k tomu nech to konečne zrealizujem. Ak tam predsa aj nejaké chyby sú, tak to buď mojou nepozornosťou pri prepise, alebo som to tak chcel nechať. Za to už Mira nemôže. Tento úvod je bez jazykovej korekcie, takže sa niet ani čomu čudovať.

2 ČÍNA 1993

Štart 15.8.1993 o 17.25 z Košíc autobusom. Je to divné, ale stop sme zrušili, pretože s nami išiel Alex, aby nám uľahčil vyštartovanie z Užhorodu do sveta. Vzhľadom k tomu,že sme sami sebe na stanici vyrobili všeobecný chaos, sme po kladnej odpovedi na otázku,či z tohto nástupišťa ide bus do Michaloviec, počkali na autobus, hŕ doň a kúpili lístok do Michaloviec. So slzami v očiach nás okolité davy vyprevádzali na cestu. V Michalovciach sme sa ako väčšina začali hrnúť von z busu, keď mi tak napadlo spýtať sa vodiča,či nevie, odkiaľ ide niečo na Vyšné Nemecké. Po mojej otázke na mne spočinul láskavý, otcovský, všetko chápajúci pohľad uja šoféra, ktorý mi prezradil, že ten bus, z ktorého chceme ujsť, je presne ten, ktorý po vystúpení budeme hľadať. Nabudúce vraj treba čítať, kam autobus, do ktorého nastupujeme, ide.

Vo Vyšnom Nemeckom sme boli už za tmy. Prechod hranicou bol v pohode. Najprv, že pešo nemôžme, aby sme si počkali auto, a o päť minút, keďže sa dozvedeli, že cestujeme len do Užhorodu, nás pustili. Po štyroch obľúbených pečiatkách nám vybavili auto, ktoré nás zobralo do centra. Tam sme sa pokúšali zmeniť koruny na kupóny, ale stretávali sme len podivné indivíduá a nezáujem, tak sme to zrušili. Alex v tom čase telefonoval. Na stanici sme zistili, že vlak do Charkova odišiel pred hodinou a ďalší o 24.00 hod. OK. Nechali sme to na Alexa. Prišiel a vybavil o 4.00 z Čopu dve miestenky do Moskvy. Najprvže 200 Sk. Pochopili sme, že každý. Zdesenie. Zdesenie pominulo, keď vysvitlo,že spolu. Zmenili sme, Alex kúpil a zaplatil len 100 Sk. Potešenie plus problém, čo s kupónmi.

Problém sme zavrhli a tak sme pomaly čakali na vlak do Čopu. Vlak prišiel a ja som mal nový kultúrno - spoločenský zážitok. Pochopil som, čo je to obyčajný ruský vlak. Lehátka boli porozhadzované ako v kupé - ibaže žiadne kupé tam neboli - plus po krajoch akože chodbičky. Ľudia tam spali vyvalení, nohy trčali do chodbičky v úrovni kolien a v úrovni hlavy. Puch. Špina, ale ináč pohoda. Ale aj tak najväčší dojem na mňa urobilo to,že sme si kľudne sadli na dve lehátka, na ktorých spali vyvalení ľudia, a ako keby tam neboli, začali sme riešiť vlastné problémy. Ostatní činili totéž. Vtedy som pochopil časť mojich zážitkov z minulého roku. Po 35 min. sme sa úspešne dopracovali do Čopu. Naš vlak mal odchod asi o hodinu, a tak sme sa pohodlne, ako väčšina, uvelebili v strede staničnej haly, ako ináč, na zemi.

Keď zahlásili, že prišiel vlak, všetci HURÁ do vlaku. V čase nastupovania som absolútne nechápal, k čomu sú dobré miestenky, pretože to nastupovanie prebiehalo systémom kto skôr príde - ten má. No a aby to nevyzeralo,že všetko ide hladko, sprievodkyňa pri nástupe kontrolovala pasy. A problémy začali. Bolo nám jasné, že ak nám pozrie na pasy, môžme cestovať, ale nie týmto vlakom a nie s týmito lístkami. Čo teraz? Alex to vymyslel tak, že zobral lístky a ruksak a ja som akože doprovod a Kajo tiež a ani neviem jak, kým Alex šachoval lístkami a pasom sprievodkyni pred očami, boli sme dnu. Uf. S Alexom sme sa rozlúčili, on nám ešte zohnal kamoša, ktorý nám mal pomôcť prežiť - Voloďu, rozlúčil sa a zmizol. O päť min. ťuk-ťuk na okienko, pod okienkom Alex s našimi pozvaniami. To by bol priekak. Ešte raz ahoj a o chvíľu sme sa konečne pohli. Pri odchode odpovedal Alex na otázku,či ešte bude nejaká kontrola, záporne. Že vraj už sme akoby v Moskve. Ako sa len mýlil! Po štarte sa naša milá sprievodkyňa rozhodla, že pozbiera lístky a pritom ešte raz - keďže pri nastupovaní sa jej to očividne nepodarilo - skontroluje passporty. Nepotešila nás. Voloďa tiež videl, že je nedobre, tak si prisadol k nám a dal nám inštruktáž. Najprv,že pasy máme hlboko. Potom treba pomaličky hľadať a keby niečo, sme z Pobaltia. Teta prišla a že pasy a ja že na dne a ona že davaj a sadla si k nám, aby skontrolovala ďalších. Tak sme začali pomaličky od vrchu vyberať veci a ukladať ich okolo seba. Kaď sa pozrela inde, proces zvaný vykladanie sa zmenil na nakladanie. Keď skontrolovala všetkým, pobrala sa ďalej, vidiac, že sa snažíme. V tom okamihu na celej čiare zvíťazilo nakladanie. Keď sa začala vracať, zasa sme začali vykladať, ale keďže okolo len prešla, všetko sme naložili a zabalili s tým, že veď už raz boli vonku a ona sa nedostavila. Potom nam Voloďa vyfasoval jedno 200-rubľové prádlo. Samozrejme, ruble sme nemali a rýchlo sme ľahli spať. Vlak vyzeral ako predtým, ibaže čistejší a miestenkový. Viacmenej pohoda.

Ráno o 12.00 sme zdravo poraňajkovali a s dobrým pocitom, že ako nám to krásne ide, sme dali reč s Voloďom. Ten nám zahlásil,že v noci tá ženská ešte zháňala nejaké pasy tých, čo neukázali, ale ukázal ktosi ešte raz a bola kľudná. Ak sa zdá, že je všetko v poriadku, niečo nie je v poriadku, hovorí pán Murphy, a na to som si spomenul, keď Voloďa kruto zahlásil, že medzi Ukrajinou a Ruskom už robia pasovú kontrolu. Zamrazilo nás. Čo teraz? Po určitých úvahách sme sa dopracovali k tomu, že do Moskvy sa nejak dostaneme. Že by som o tom bol 100% presvedčený, ťažko povedať, no ale uvidíme!

Pohoda. Zaspal som a zobudil som sa až ráno. Bolo už po všetkom. Voloďa vravel, že colníci len prebehli vagón a OK. Po Moskvu sa už nič mimoriadne neprihodilo (pokiaľ nepočítam to, že mi pošľapali po čistých bielych ponožkách a Kajkovi ukradli matrac na spanie).

3 MOSKVA

Do Moskvy sme dorazili v utorok okolo 16.30 MČ. Moskovská stanica ako vždy, plná ľudí a špiny. Voloďa nás zobral na Kazanský vakzal a tam, čuduj sa svete, sme do 0.5 hod. mali dva lístky do Irkutska na stredu. Bol to síce plackartnyj, čiže to isté ako po Moskvu, ale ináč v pohode. Ešte predtým sme zmenili doláre ,čo išlo na počudovanie v pohode, lebo na rozdiel od minulého roku všade stáli zmenárne a chceli dokonca aj marky. Lístok nás vyšiel zasa polovicu z predpokladanej ceny, asi kvôli tomu, že bol plackartnyj, t.j. 150 Sk.

Idúc von zo stanice sa nám naskytol zaujímavý pohľad. Dúfam, že to nie je pre Rusko bežné. Chlapík ležal vystretý tvárou k zemi a v pravidelných intervaloch vydával chrčavé zvuky. Keď ho dvihli, mal celú tvár zaliatu od krvi. Neviem, či vykašliaval krv, alebo bol v agónii, ale vzhľadom k pravidelnosti vydávaných zvukov a triaške, ktorá ich sprevádzala plus to, že nejavil očividné známky života, skôr šlo o diagnózu č. 2. Veď je nás cez 5 miliard. A zajtra sa to môže stať mne. Hrnuli sa tam policajti, takže sme sa radšej rýchle pratali preč.

Tak sme sa s Voloďom rozlúčili, vymenili si adresy a reku, ideme popozerať pamätihodnosti Moskvy a trošku sa kultúrne vyžiť. Voľba padla na Tretiakovskú galériu. Dotrepali sme sa tam s ruksakmi, keďže sme neboli ochotní nechať ich v úschovni na stanici. Položili sme ich do šatne a išli zafrajerovať s ISICmi, lebo v Moskve je na to zľava tiež. Chyba bola v tom, že oni blbci majú ešte aj v galérii dvoje cien - pre domorodcov a pre zahraničných, v prepočte asi 30x drahšie. Tak nám dala polovičný lístok a malo nás to každého vyjsť na 50 Sk, bez ISICu na 100 Sk. Fíííha! To bolo prisilné kafe. Boli tam dobrí ľudia, ktorí nás zavolali nabok, že vraj to je drahé, že oni nám kúpia lístky. Ale stará už tušila, koľko bije. Najprv lístky predať nechcela, potom predala, ale pre zmenu nás nepustili hore. Tak sme sa na to nakoniec vykašlali a išli pozrieť Moskvu peši.

Od spred roka sa tu toho dosť zmenilo, hlavne ceny. Sú porovnateľné s našimi alebo vyššie. Úroveň služieb sa nejak veľmi nezmenila. Čo ma milo prekvapilo bolo to, že už vidno aj odpadkové koše a dokonca ich aj vynášajú a zametajú ulice. Ďalšie plus je to, že už je všetko možno kúpiť za ruble, oproti minulému roku. Skrátka pomaličky sa z tej Moskvy stáva normálne mesto a jednoznačne to tam prestáva byť lacné. Aby sme videli aspoň niečo, išli sme sa pozrieť na Arbat. To bolo celkom špica. Podobalo sa to akože tým, čo sa tam dialo, na pražský Karlák. Ešte trochu viac kultúry a čistoty a bude to bomba. Podarilo sa nám navštíviť múzeum voskových súdruhov, ak to tak môžme nazvať, pretože v celom múzeu boli Lenin, Brežnev, Berija, Stalin, Chruščov, Gorbačov a ešte jeden, neviem kto. Do toho zneli sovietske vlastenecké a budovateľské piesne a boli tam mäkké kreslá. Skrátka pohoda. Keď sme dopozerali Arbat, skonštatovali sme, že je čas ísť spať. Tak sme sa vyviezli za Moskvu do nejakého lesíka, rozbalili spacáky a taký doštípaný komármi som nebol ani pri Rožňave. Ináč všetko v pohode.

Ráno sme sa vybrali na stanicu. Poslali sme pohľadnice, pojedli sme a bez problémov nasadli do vlaku. Sprievodca bufeťák. Počase pochopil, že nie sme Rusi, ale bufet. Až na to, že niečo vymyšľal s tým, že máme ťažkú batožinu, ako veľa neviem, a že treba ísť dačo doplatiť za náčelníkom. Keďže náčelnika som nenašiel, vykašľal som sa na to. Cestujú vedľa nás sranda ženské a tie povedali, že je to OK. Že každý ma v cene lístka batožinu do 36 kg. A že oni mu povedia a vybavia to.

Je streda 18.8.1993, neviem koľko hodin moskovského času a my sa uberáme na taký severovýchod.

Je ráno alebo skôr poobede. 19.8. štvrtok. Nič mimoriadne. Pečieme si to cez Ural. Príroda bars šumna, a keby boli okná otváracie, alebo aspoň čisté, dalo by sa urobiť pár fotiek. Ale predsa niečo zaujímavé. Vedenie VN na drevených konštrukciách. To sa teda u nás nevidí. Niekedy medzi 17.50 a 18.30 miestneho času, čo je plus 3 h k nášmu, sme prekročili hranicu Európa -Ázia. Dufam, že tu Rusi pasy nekontrolujú. Blížime sa k Sverdlovsku a ja sa pokúšam komunikovať so Sergejom, asi dvojročným ruským chlapcom, ktorý keď vidí, že nerozumiem, ešte viac a s ešte plnšími ústami zašušle. Nech sa potrápim. Ale zato má celkom peknú mamku a sympatickú babku.

Prišli sme do Sverdlovska a po krátkej prechádzke po stanici, ktorá neviem či pomohla alebo uškodila, sme vo vlaku zapili dobitie Ázie šumienkou Iskra. Komentár k predvčerajšej príhode - nestalo. No a keďže je dnes štvrtok, tak v dobrom spomíname na tie perfektné Ružínske diskotéky s ich dobrým menom, o ktorom sa hovorí aj za hranicami starého kontinentu. Dnes sa koná v poradí už druhá. Večer sme si umyli zuby, reku keď už sme v tej Ázii, a išli spať.

Je piatok 20.8. Ráno asi o 5.00 sme prešli cez Omsk. Odkedy sme sa zobudili, cestujeme krutou rovinou. Najvyšší kopec v širokom ďalekom okolí je val, na ktorom sú koľajnice. Ináč polia, lúky a brezové háje alebo lesy. Blížime sa k Novosibírsku, kde by sme mali byť do večera. Tá rovina je krutá a nám, chlapom z hôr, pripadá prinajmenšom divne. Ako Ing. Furdík správne poznamenal, tu by sa veru ťažko viedlo SNP. Ináč nič mimoriadne okrem toho, že sa mi pes vyčúral pod nohy a že Furdík je lenivý. Časový posuv oproti doma je už 5.hod. Práve sme dorazili do Novosibírska. Prešli sme cez Ob, ktorý aj keď je len v začiatku svojho putovania Sibírou, je už poriadne veľká rieka. Hocikoľko bočne zviazaných zostáv kotvilo v strede a po okrajoch v pohode fungovala vodná premávka. Neviem si predstaviť, ako asi tak Ob vyzerá pri ústí do SĽO. ((Pozn. Kajko, 13.37 SEČ: "Jozef bol asi už pol hodiny lenivý a uvidím, koľko ešte bude."))((Pozn.II. 15.27: Jozef je čoraz viac lenivý, už sa to pomaly stáva neúnosným !)). Kajko je lenivý od Košíc až doteraz a začína prichádzať na to, že žiť s človekom lenivým ako on, je neúnosné.

Večer sme ešte trochu zahrali šachy a potom nás dobrí ľudia nakrmili a napojili a Kajo išiel spať. Sedel som tak s malým Sergejom a asi n-tý krát sme spoločnými silami otvárali a zatvárali fľašu. Serjoža má totiž len niečo cez dva roky. Vtom sa pri mne pristavil taký človek, ktorý nás pred tým pozoroval, ako hráme šachy, a že či môžem hovoriť rusky. Ja reku, že ústa otvoriť viem. Tak sme sa dali do reči. Pochválil sa, že slúžil u nás na vojne niekedy pred n rokmi. Spomínal, že dobre bolo, že popozeral našu zem a že je na čo spomínať. Ja že - a my teraz pozeráme ich krasoty. Začudoval sa, že vraj aké. Ja že napríklad Bajkal. On že O.K., ale prečo potom ideme do Irkutska, že z Irkutska je to ešte 10 hodín električkou. Napadlo mi, že priemerná rýchlosť musí byť pod 20 km/hod, alebo musí veľmi dlho stáť. Ale to len tak. Tak som mu povedal, že vzhľadom k našim mapám a tak som nevedel o žiadnej blízkej zastávke. On zahlásil, že jedna zastávka je pri Bajkale -"Vot tak posmotriš z okna i vot Bajkal"- a že treba ísť za náčelníkom pojezda a dokúpiť lístky. Tak som mu povedal, že z toho v našom prípade môžu byť len problémy, pretože cestujeme na lístky pre Rusov a trošku som mu objasnil aj našu fin. situáciu. On že O.K., že on je tiež náčelníkom pojezdu, ale iného a že tento náčelník je jeho kámoš a že on tam pôjde s nami a to vybaví. Najprv reku, fíjha problémy, ale potom pozerám, šak to dobrý človek a on že don't worry, všetko je O.K. Bolo aj tak jasné, že všetci vrátane Sašu-sprievodcu vedia, čo sme zač. Tak sme sa pobrali spať. Ráno 21.8.93 v čase, keď som spal, sme prekročili Jenisej. Ing. Furdík si to náležite vychutnal. Keď som vstal ja, slniečko sa už vysoko usmievalo a ráz krajiny sa podstatne zmenil. Bola vlnitejšia a o to krajšia. K tejto kráse asi najviac prispievalo to, že bola celá zaliata lúčmi slnka.

Hneď poránu sa zastavil dobrý človek, vraj má iný plán. Tam, kde by sme my vystúpili, je len čisto Bajkal, ale porozprával s nejakou ženskou, ktorá bola na Bajkale a pozná krásne fleky, takže sa máme rozhodnúť. Rozhodli sme sa pre ženskú. Išiel som za ňou a ona mi povedala, že najkrajší flek je Listvjanka a je to pri výtoku Angary z Bajkalu. Je tam bomba príroda, múzeum flóry a fauny na Bajkale, kus ďalej vysoké skaly a borovice a proste je tam špica. Z Irkutska sa tam ide busom asi 70 km, alebo sa dá ísť tiež raketou. Uvidíme. Potom nás upozornili, že situácia v Rusku je zlá, takže neísť taxíkmi, pozor na zlých ľudí, po zotmení sa nepohybovať osamote a tak. Asi to nebude až taká sranda, jak som si myslel. No uvidíme. Krajina sa opäť vyrovnala, ale v diaľke vidno kopce. Asi dačo pojeme. Čerstvo sme sa dozvedeli, že už sme od Moskvy 4300 km - fíjha - a že voda v Bajkale má 8 stupňov Celzia. Asi sa neokúpeme. Je už skoro večer a my sme vystúpili do určitej n.m., pretože listnaté brezové lesy sa zmenili na ihličnaté. Vo vlaku sme nadviazali kontakt s Číňanmi, ktorí vedeli len čínsky. Jednalo sa prevažne o neverbálnu komunikáciu. Potom vytasili akýsi frazeologický slovník pre obchodníkov a veľmi sa čudovali, že sme len turisti. Potom sme sa poinformovali na pomery a ceny v Číne, kurz yuanu a tak. Vyzerá to v tej Číne a v tom Mongolsku veľmi slušne. Šok však bol, keď vytasili svoj čínsky atlas sveta, tam boloČeskoslovensko a guličky Prešova a Košíc s čínskymi názvami. Tak som ukázal na guličku s názvom Prešov, on sa zamyslel, vygeneroval zvuk a my sme počuli veľmi pekne povedaný Prešov. Tak pekne by to ani najšikovnejší Maďar nepovedal. Požičali sme si od nich nejaké tie ich slovníky a začali sme s Kajkom vytvárať slovensko-čínsky a naopak slovník. Myslím, že základy čínštiny sme zvládli. No a aby deň neskončil len tak, Kajko vyfasoval pol boka slaniny, že vraj my ideme na ďalekú cestu. Krasota.

Pomaličky sme sa blížili k Irkutsku. Tí dobrí ľudia nás ešte upozorňovali, aby sme si dávali pozor, že v Rusku je to ťažké a že v Irkutsku je zvýšená kriminalita. My sme si to zapamätali. Tomu spravňakovi, čo s nami tak pokomunikoval a poriešil, Kajko ušúľal asi päť cigariet a on bol veľmi rád, lebo ten tabak mu chutil. Asi o 23.00 miestneho, teda už irkutského času, sme sa zbalili a ľahli na chvíľu spať. Kajko ma asi 3/4 hod. pred príchodom vlaku zobudil. Tak sme to pomaly komplet zabalili. Keď bola nejaká stanica 10 min. pred Irkutskom, navalili sme sa k dverám, že hurá vystupovať, ale nie, tak som si išiel na chvíľu sadnúť a prisadla si ku mne ta pekná Číňanka, ktorá žila v Rusku. Chvíľu sme pokecali, ale ja som zaváhal a už sme boli v Irkutsku.

4 IRKUTSK

Tak som vystúpil, Kajo tiež, s tou babou sme sa rozlúčili a išli sme preč. Hurá. Zaparkovali sme o asi 4.00 na stanici a čakali do 6.00, kedy podľa informácií, ktoré sme dostali, mali začať chodiť busy. Presne o 6.00 dokvecol bus bez akýchkoľvek označení, no a keďže sa medzi nastupujúcimi šuškalo niečo ako autovakzal, tak sme nastúpili. Šofér nám to potvrdil. Všetko bolo v poriadku, až pokiaľ sme nezačali vystupovať. Prichýstal som si drobné a on zahlásil 200 R za jedného,čo je asi 6.6 periodicky. Skoro ma to tu. No ale veď nejako zarábať musí, povedali sme si. Na autovakzale sme zistili, že bus ide o 9.00 a kasy otvárajú o 7.00. Tak sme si sadli a o chvíľu klasický rad, ale nie taký dlhý. Skrátil sa. Prišiel na mňa rad a keď tetuš zahlásila, že dva lístky a batožina 2700 R, t.j. 90 Sk, skoro ma už úplne, no ale s kľudom Angličana som našiel tú rezervnú tisícku a vyplatil som to. S Kajkom sme začali viesť úvahy na tému, či zdevalvoval počas našej cesty rubeľ, alebo autobus je len pre horných 10. Vzhľadom k tomu, že na Irkutsk, ktorý má tak 800000, to bola veľmi malá stanička, no a mali tam nové Ikarusy, sme usúdili, že asi to druhé. Tak prišlo 9 hod. Sadli sme si a začali cestovať. Zážitok. Neodmysliteľnou súčasťou každého dopravného prostriedku je trúba. Kravy majú absolútnu prednosť v jazde, spadnuté mosty sa obchádzajú cez mosty, ktoré spadnú o chvíľu, no a v roku 1990 bolo na autotransportach v Irkutskej oblasti 929 mŕtvych, takže si môžme zakúpiť poistku a ak nás pri ceste vodič pozabíja, dostaneme 10000 R, a ak by sme boli invalidi tretieho stupňa, tak iba 3000 R. Pochopil som, prečo som sa tu trepal. Ale už dosť bolo bludov. Po vyrazení z Irkutska sa objavila Angara, ktorú lemovali, no, hory. Krásna to rieka. Ja som pospal a prišli sme do tej Listvianky. Tam to malo svoje čaro. Obrovský Bajkal a z neho vytekala Angara. Ťažko opísať tu krásu, treba vidieť. (Na diákoch, ak vyjdú.)

Tak nás to vypľuvlo na konečnej. Omočili sme palec v Bajkale a povedali špica. (Bugorčíkovi a μ-kušákovi pre radosť: Každý z nás omočil jeden vlastný palec.) Potom sme vbehli do obchodu a zistili sme, že všetko je nenormálne drahé. Pol litra minerálky 7 Sk. Šit. Dačo bude nedobre, ale vzhľadom k tomu, že dnes je nedeľa, necháme to na zajtra. Popýtali sme si vodu a oni, že v Bajkale je pitná, že aj oni ju pijú. Tak sme sa vybrali preč odľudí smerom na SVV.

Bajkal z tej strany lemovali skaly, pod ktorými bola asi 3 m široká pláž. Stretli sme dvoch Rusov, ktorí mali mapu Bajkalu, a utvrdili sme sa v tom, že do Irkutska už nejdeme, ale ideme priamo do Mongolska stopom. Potom sme sa pomaličky flákali po tých skalách, vychutnávali krásy prirody a fotili.

Je to bomba, oplatí sa. Aj som pomaly začal zabúdať na ten drahý lístok, ibaže štvalo ma to, že tak isto vyšiel Čop-Moskva,čo je o hocikoľko km viac. Dá sa povedať rádovo viac a kľudne zoberme desiatkovú ba aj šestnástkovú sústavu. Od tých Rusov sme sa dozvedeli takú informáciu, že raketa z Irkutska do Listvianky je taká drahá ako bus, ale je rýchlejšia a ešte k tomu zážitok. Možno nabudúce. Tak sme potom zo skál a dolín zišli na pláž a tam po prvotných váhaniach sme sa my blázni vykúpali v tej studenej vode. Kosa jak v Rusku, ale ešteže svietilo slnko. Potom, keďže bola nedeľa, sme navarili dobrú slepačiu polievku z Bajkalu, popili vodu, ktorá bola trochu divná, aj tá polievka mala divnú penu, ale keďže po hladine neplávali ryby hore bruchom a zásoby Endiformu sú stále značné, spokojne sme ju zjedli. Domorodci nám už druhý krát potvrdili, že tá voda je O.K., ale skutočnú O.K. vodu sme našli až hore v lese pri potôčiku.

Vybrali sme sa po pobreží hore na jeden kopec, kde sme sa rozhodli, že prespíme, pretože tam vyzeral byť pekný výhľad. Teraz si tu sedím na skale asi 200 m nad Bajkalom a spisujem. Cestou sme pofotili nejaké rastlinky a skonštatovali, že noc bude vzhľadom k lietajúcim čudám perná. Pod nami a všade dookola je pekný Bajkal. Zvečerieva sa a v diaľke na druhej strane vidno hory, za ktorými niekde leží Ulan-Ude.

Večer sme poopekali a pojedli slaninku a k tomu hroznému činu sa priznávam aj ja. (Poznámka z 22.11. 1993: Ešte teraz sa za to hanbím.) Potom spŕchlo a objavila sa dúha. Bola bomba a blízko, no a aby sa nepovedalo, objavili sa ešte ďalšie dve dúhy. Skrátka nádhera. Pokochali sme sa, pofotili a išli spať. Ráno sme vstali akurát na východ slnka. Irkutsk a Bajkal je akurát na okraji časového pásma, takže to nie je až taký veľký problém. Noc bola pohoda. Trochu chladno a fúkalo, takže sa spalo špica. Žiadne komáre. Východ slnka pri Bajkale bol nádherný. Tak sme sa pokochali, poraňajkovali a išli. Práve začal jeden bláznivý deň. 23.8.1993 - pondelok. No to sme ešte v tom čase netušili.

Pomaly sme sa začali premiestňovať dole do dediny. Nebolo to tak ďaleko, jak sa to zdalo, ale dole sme aj tak dorazili o 10.27. Vybrali sme sa do múzea a na druhú stranu Angary. Cestou sme však stretli poštu. V nej sme minuli posledných 500 R, lebo, čuduj sa svete, mali aj pekné pohľadnice aj známky. Boli tam aj nejakí Američania, ktorí slušne rozprávali rusky. Prehodili sme pár slov a akože nazdar. No napadlo nás, že by bolo vhodné zistiť, aký je momentálny kurz. Vtedy začali problémy. Nie s Američanmi, ako by sa mohlo na prvý pohľad zdať, ale medzi nami. Kto sa spýta, a keďže nikto nebol ochotný začať reč, tak sme sa pohádali a povedalo sa, že tu pri tom Bajkale budeme sedieť hoc aj týždeň. Po chvíli som sa zobral a išiel som od

Američanov zistiť kurz. Trošku sme kecali a vyliezlo z nich, že do Ruska prišli pred 7 mesiacmi a sú v Moskve. To mnohé vysvetlilo. Potom sa k nám pridali ešte dvaja rusky hovoriaci starší ľudia a vyliezlo z nich, že sú z Rakúska. Tak sme pokecali, porozprávali zážitky z vlakov o oknách, ktoré sa nedajú zatvoriť, keď je kosa, a nedajú otvoriť, keď je horúco, o vode, ktorá je tam buď len teplá alebo len horúca, o kultúre a tak. Potom sme sa rozlúčili, vrátil som sa k Furdíkovi a išli sme šľapať zmeniť peniaze a k múzeu. Cestou sme chceli zmeniť dva doláre, ale odkázali nás do Intouristu. Od dobrých ľudí sme sa dozvedeli, že ten Intourist je tam a tam, skrátka smerom k múzeu. Pred múzeom - nevedeli sme o tom, že je to múzeum - bol stánok, kde predávali všelijaké bludy, medzi iným aj mapy Bajkalu. Nie zle, ale keď chlapík zahlásil cenu, t.j. 2 $ za mapu, ktorá má hodnotu tak 600 R, 2 $-2000 R, tak som sa zasmial, spýtal sa, kde je Intourist, a išli sme bez mapy.

Ten Intourist, to bol vlastne ohradený hotel a ubytovne Intouristu pre zahraničných, dolármi prekypujúcich hostí. Bolo to naúrovni a bolo tam dosť Američanov. Najväčší trapas bol, že keď človek išiel po hlavnej rozbitej ceste, tá odbočka čo išla k tomu hotelu Bajkal, tak sa to volalo, bola fungeľ nová, perfektne udržiavaná cesta. Skrátka sila. A ten plot okolo, to treba vidieť. Ale nakoniec nám tam tie doláre v bare zmenili. Kurz nižší ako v Moskve, ale tých 5000 R za 5 $ sme dostali. Aj keď sme mali dostať o 23 R menej. Potom sme sa vybrali hľadať to múzeum. Asi 300 m za ním nám povedali, že sme ho už prešli. Tak sme sa vrátili, hľadali ho a bola to, ako ináč, presne tá budova, pred ktorou sme postávali, keď sme zháňali Intourist. Vliezli sme dnu a že lístky. Tak vraj si máme vybrať, ktoré chceme. 1000 R resp. 1 $ lístky sme nechceli, tak sem sa rozhodli, že sme študenti a že po 300 R nám lístky stačia. To múzeum bolo na naše pomery smešne, ale na ruské nie až také zlé. Boli tam (poznámka 22.11.1993: a myslím, že ešte stále sú) dve miestnosti a v nich hocičo zaujímavé o Bajkale. Dokonca púšťali aj film, ktorý bol natočený, keď sa ponárali na dno, na najhlbšie miesto, t.j. 1637 m. Nie zle. Hoci to bolo Bajkalské geologické múzeum, bola tam aj fauna a flóra Bajkalu, a čo ma zaujalo najviac, bolo to, že na Bajkale žijú v zime tulene. Prichádzajú nejak po Lene. No jeden z najväčších trhákov, aké som kedy videl, bol záber, keď je tam v júni na niektorých miestach veľa komárov. Sila. Nielenže vtáky mali raj, ale aj medveď za jazdy otváral papuľu a žral ich, alebo ich lízal z kameňov. Sila. Ale ináč tak nejak si predstavujem pohodu. Idem po svete, mám na niečo chuť, otvorím ústa, pohnem hlavou vpravo, lebo vľavo letí mäso, a mám dačo dobré.

Po nejak vyše pol hodinke sme opustili múzeum a išli sme sa dostať na druhú stranu Angary. Tam nám pri múzeu povedali, že musíme ísť naspäť do Listvjanky. Fajne, fajne, naspäť n-kilometrov. No ale inú možnosť sme vzhľadom k tomu, že do Irkutska sme už nechceli ísť, nemali. Cestou naspäť sme si sfotili absolútne prednosti v jazde. Ležali rozvalené na ceste, a to, že autá jazdili v jednom pruhu oboma smermi pol metra od hlavy, mali v trubke. Dorazili sme na miesto a išli zháňať lístky na loď. Pristavili sme sa pri prvej buďke a urobili sme chybu. Bol tam dozorca Bajkalského národného parku. O tom, že čosi také existuje, sme sa dozvedeli až tam a vraj za pohyb po parku 1000 R ako inostranci a dostaneme bumažku, a keď nás príde niekto skontrolovať a ukážeme bumažku, nič sa nám nestane. Ináč pokuta. A vraj aj ona je dozorca a zašermovala nám pred očami červenou knižkou. My, že už preč ideme, čo ju len viac rozčúlilo, že ako to, že sme nezaplatili včera. Ona nám môže dať štraf a zasa zašermovala červenou knižkou. Ta reku, že nech nie je trapná. Asi pochopila, že červená knižka na nás neplatí a že po kopcoch nás naháňať nebude. Tak sme zvrtli reč na to, že ako je ťažko u nás, u nich a že ja z dvoch dolárov žijem týždeň a koľko stojí kilo masla a nakoniec sme sa dohodli, že za obidvoch 200 R. Zážitok. Tu bumažku sme si odložili. Zistili sme, kedy ide loď, čo bolo nie o dlho, posedeli na lavičke a davaj na loď Babuškin.

Platilo sa až na lodi a netušili sme koľko, tak čo iné nám ostávalo, než to risknúť. Na lodi nám hneď išli mladňaci predať mapu Bajkalu za 3 $. To som sa ich už otvorene spýtal, či im pleska, a oni, že za 2 $. Poslal som ich. Išli sami na predok lode, tak som prišiel k nim a spýtal sa, že keď gate adidas, tmave lenonky, šatka a brada, takže bohatý turista. Asi po päťminútovom rozhovore pochopili. Potom sa pridal aj Kajo. Priznali sa, že tá mapa stojí v kiosku 1200 R-1.2 $, ale že aj to je drahé, a že ja som za to ochotný dať max. 600 R a oni, že mám pravdu. Medzitým vyliezlo na palubu auto a loď sa pohla.

Po chvíli prišiel vyberač, taký spravňak, a že koľkí sme, že dvaja. Tak nech idem s ním zaplatiť. Neviem, čo bolo skôr, či tá loď alebo to auto, ale to auto vošlo na tú loď presne. Spomenul som si na film Blázni zo štadióna, pretože z jednej strany lode na druhú sa prechádzalo cez ten nákladák. Otvorili sa dvere, vošlo sa dnu a z druhej strany sa vystúpilo. Krasa. Starý, že po 300 R. Ja, že som počul, že 200 R. On, že hej, ale že máme ruksaky. Ja, že podržíme na chrbte. On sa zasmial a že 0.K. Potom sme si vymenili mince, lebo chcel naše a on mi dal ruble. O.K. Vzápäti sa objavil pilot, ktorý, že či viem čítať po rusky. Ja, že hej. Tak dal z ruky hodinky a čitaj. Boli to hodinky pre pilotov. Zamachroval zos stopkami, s tým, že si môže zistiť, aký je kde čas a tak. Bol na nich hrdý ako aj na celé Rusko za to, že tam majú také hodinky. Ja barbar som bol zjavne nadšený menej ako očakával a na dôvažok som vytiahol svoje woče, zašermoval s nimi, ukázal mu všetky možné časy a nie len moskovský, čo ho proste vyviedlo z miery. Tak sa spýtal, že či vymením a hneď aj povedal, že on nie, a skončili sme to. Vrátil som sa cez auto naspäť, s mladými sme pokecali, a keď sme išli okolo hotela Bajkal, tak si medzi sebou rozprávali historky, že fíha, to je ten Bajkal - vieš ty čo tam všetko je! A tak. Tak sme sa trošku zabavili a vystúpili sme v Port-Bajkale.

Zistili sme, že najbližší vlak ide zajtra o 7.25 a je to jediný vlak za deň. Zahýrili sme - dali sme rybky, vychutnali krásu tamojšieho dedinského toilette, bavili sa s nejakými otravami, ktorí chceli konfety,čokoládu, cigarety, dolar. Poslali sme ich jemne do riti. Išli, ale nie na dlho. Nabrali sme si vody a išli do kopcov hľadať flek. Pozreli sme sa na miestny maják, kde nás tí dvaja zase vymákli. Tak sme chvíľu pokecali, povedali, že mlieko nechceme a išli het. Našli sme fleka a pospali. Ráno kosa, ale vlak sme v pohode stihli. Tá železnička z toho Port-Bajkalu v Sľuďjanku je nádherná, treba ju vidieť a zažiť. Lemuje Bajkal a motá sa po jeho brehu, ktorý je prevŕtaný tunelmi a takými onými, aby vlak mohol prejsť. Táto železnica, ako som sa dopočul, bola postavená ešte za cára. Fajne stará, ale aj krásna. Pochopil som,čo robila časť vyhostencov na Sibíri. Momentálne sedím dnu a píšem, vonku prší, okná sa otvoriť nedajú, takže fotky nebudú a práve sme minuli 15. tunel. Cestujeme už 1,5 hod. a ešte min. 2,5 budeme. Ďalší tunel. U nás všetci drichmú, pretože je práve 01.53 v noci. Drichme aj ing. Furdík. A to hneď predo mnou.

Zastali sme na malej staničke, kde som konečne spravil pár fotiek. Sfotil som aj rušňovodiča s osádkou, ktorí to chceli a kázali mi poslať fotky. Keď videl, že to beriem vážne, dali mi adresu s tým, že aby som sa u toho jedného, čo mi tú adresu dal, hocikedy zastavil. Budem vítaný, a že kedy pôjdem naspäť tou železnicou, a ja že už nie, tak on že škoda. Všimol som si aj ďalšiu zvláštnosť. Ten vlak má lokomotívu, nakladný vagón - taký s bočne sa odsúvajúcimi dverami, dva osobné a ešte nejaký. Ten nákladný je normálne neviem či určený na prepravu ľudí, ale ľudia sa tam normálne prepravujú. Asi to vyskúšam. Mohli by byť bomba fotky.

Neskúsil. Našiel som rozbité okno. Tak som si fotil. Nad jedným tunelom bolo vytesané 1911, ale vedľa bol starší nepoužívaný, takže tá trať má o nejaký ten rok viac. V Rusku je všetko možné. Medziiným aj to, že zastávka vlaku je v tuneli. Ľudia vystúpili, vyliezli z tunela a šli po svojom. Fasol som s konárom po očoch a išiel som dnu. Zacvakali sme za listky po 130 R. Čo je viac ako normálny vlak, ale toto zasa nie je normálny vlak. A je to motorák. Ale aj tak skoro zadarmo. A toto neviem, jak je zadelene, ale všetky vlaky sú Ruské železnice a tento Východosibírske žel. Presne podľa predpokladu tu rozdiely medzi inostrancami a domorodcami nerobia. Objavil som ďalšiu možnosť. Keď má človek otvorené dvere, nie je problém vyliezť po rebríku na strechu. Po okolí je mnoho ruských čundrákov, keď sa to dá tak nazvať. Jeden stan bol osamotený a na ňom originál sovietska zástava - kladivo, kosák a hviezda. Asi to bola Ruská KS na nejakom zjazde. Neostalo ich veľa. Stretli sme krásne, nazvem to houseboaty. Fotka sa nestihla, takže opis. Základ plť 2 x 2m. Polovicu zaberá houseboat s posteľou, stena smerom k druhej polovici chýba. Z druhej strany je dvihnutý okraj asi 0.5 m. Návod na použitie: Človek si uviaže dlhú šnúrku o breh a houseboat, ľahne, OR sadne dnu, ono sa to odplaví ďalej od brehu a chytá ryby. Ja som dostal hneď blbý nápad ho odviazať. Nakoniec som predsa urobil snímku z diaľky.

Nakoniec sme dorazili do Kultuku. Cesta nám trvala 3 hod. 57min. 53 s. od pohnutia sa vlaku v Port-Bajkale po vystúpenie v Kultuku. Vybrali sme sa hľadať cestu do Mongolska. Po chvíli sme dorazili podľa informácií domorodcu na poštu, že pošleme ešte z Bajkalu pohľadnicu Bugimu a Mikšimu na vojnu, nech možno má problémy.

Smola, otkrytky s vidom Bajkala nemali, len s MDŽ. Tak sme sa na to vykašlali. Teta nás poslala do knihy, že vraj tam možno budú mať. Začudoval som sa tomu, že tu majú obchod s názvom Knihy. Tak sme sa čuchli za roh a tam námestičko a obchody - knihy, obuv, odevy, chlieb, potraviny. Skoro som spadol. O to väčši šok bol, keď sme vošli do obuvi a plno tovaru, jest z čoho vyberať. Odevy to isté. Potraviny ešte viac, vošli sme do predajne chlieb, už od dverí vôňa - je to možno čudné, ale - chlieb! Dva druhy chleba, nejaké pečivo a ešte koláčik. Všade čisto, predavačka kultúrne oblečená, skrátka kultúra. Asi by to prešlo aj našim hygienikom. Kúpili sme dva fajné kusiská koláča asi za 12 Sk. Ale bol bomba a najedli sme sa. Knihy boli zatvorené. Ceny asi ako u nás všade, pečivo je trochu lacnejšie. Posledný pohľad na Bajkal a začali sme šľapať von z Kultuku. Fajne veľká dedina. Ale aj pekná. Všade relatívny poriadok a čistota. Čo ma trochu udivilo, boli drevené bytovky a taktiež ešte rozostavané drevené bytovky. Krásna škôlka, pekné domky svedčili o tom, že keď sa chce, dá sa aj v Rusku.

Asi za hodinu sme sa vytrepali za Kultuk, postavili sa na cestu a davaj stopovať na Mondy,čo je dedina 200 km od nás a 10 km od hraníc. Prvý bol osobák a keď sme zahlásili, že ďeňeg ňet, zatvoril okno a zdrhol. O chvíľu nákladiak, ktorý nás zobral v pohode. Ukrajinec, porozprával nám o celej svojej rodine, o tom ako bral jednu učiteľku do Kaunasu a ako u nej vyhral liter koňaku a tak. Ďalší bol nákladiak zvážač. Na korbe už sedelo N ľudí, ktorí po ceste vystupovali. Ráz krajiny sa začal meniť a začali sa objavovať hory v tom našom slova zmysle. Vchádzali sme do Tunkinskej doliny. Cestou nas zastavili policajti a mali šikmé oči, popozerali a pustili nás ďalej. Neskôr som sa dozvedel, že to bola hranica Respubliky Burjatija, alebo ako sa v našich atlasoch uvádza, Burjatskej ASSR.

5 RESPUBLIKA BURJATIJA

Vyhodili nás na nejakej odbočke. Tam asi o pol hodiny auto do Kyrenu. Veľká dedina a uprostred obrovský kosák a kladivo, obďaleč na podstavci Lenin. Fotky, a išli sme. Tak sme sa pomaly vliekli, menila sa krajina aj dediny v nej. Z jednej strany hory asi ako naše V. Tatry a z druhej naše N. Tatry. Medzi tým rozťahané dediny, domky, okolo množstvo dobytka, ktorý sa jednoznačne najradšej rozvaľoval na ceste. Cestou sme stretli ešte jedneho zarábaniachtivého, tak sme ho poslali do teplých krajín. Neviem,či išiel do tých krajin, ale išiel. Ako zlatý klinec programu bola nová Volga s Burjatom, ktorý nás v pohode zobral. Pochopil som, že značky obmedzujúce rýchlosť na 80 km nie sú zbytočné. Vyhodil nás na odbočke na Nylovu Pustyň asi 60 km od hraníc. Vybrali sme sa peškom a dostali sme sa do dediny Turan. Pomaly sme ju prechádzali. Išiel večer a autá absolútne žiadne. Zastavili sa pri nás nejakí ľudia a že kam. Do Mongolska. Že či peši, my ňet, oni, že to sa nedá a že sme blázni. Ta potom sa pristavili ďalší dvaja, pokecali sme. Autá nechodili. Ta že sadneme na kraj cesty, aby sme videli,či idú auta, pokecáme, popijeme vínka a dajak bude. Boli to spravňaci a Boris, jeden z nich, navyše aj inteligent. Povedali nám, že dnes už autá nechodia a mali pravdu. Daniel bol neschopný a nič nezohnal. Potom išiel Boris a priniesol liter vodky. Daniel vravel, že treba prispieť, ale Boris odmietol. Pridal sa k nám aj nejaký Viťa, ktorého bola chalupa, pred ktorou sme sedeli ale kde nikto nežil. Tak sa zvečerilo, vliezli sme do dvora. Urobili foto a popíjali vodku - z ešusa. Nič iné nebolo. Ulial pol deci vodky, čuch, a ďalší. Rychle sme vytasili slaninu a dobre sme spravili, lebo nalačno 2 deci vodky, žiadna výhra. Tak sme posedeli, pokecali, popili, povarili čaj, popílili drevo a bolo špica. Potom sme dali ruble na ešte jednu fľašu a Daniel zmizol a už sa nevrátil, ale potom sme zistili, že ruble zostali. Boris s Viťom povedali, že môžeme ostať v chalupe, že tam nikto nežije, oni že idú domov a že už sa asi neuvidíme, tak sme si changli adresy, dopili,čo sa dalo, rozlúčili sa a oni išli domov. Bolo s nimi špica. Išli sme do chalupy, zavreli, metli na zem spacaky a hneď sme boli tvrdí.

Ráno bolo všetko O.K. Vodku fakt treba pozorne zakušať a potom je dobre. Keď sme vstali, pochopili sme, načo je chalupa. Bola tam nejedna fľaša vodky. Vonku bolo krásne, slnko svietilo, hory cez 3100, bomba príroda, klasika studňa a v nej nenormálne studená voda. Po akej-takej hygiene sme sa vybrali na cestu, že pojeme tam. Opustili sme drevenicu aj dedinu. Medzi tými horami sú vraj bomba kúpele, Boris tam asi jazdí busom a vraj je špica tam zájsť. S Kajkom sme skonštatovali, že by nebol absolútne žiadny problém prísť sem na pár týždňov a pochodiť hory a pozrieť kúpele. S bývaním by problém nebol. Tá naša veselá partia spomínala, že ak do Mongolska, tak za 3 h. sme tam cez kopce, oni chodia tak, lebo na hranici im treba propusk a zelenu čiaru nestrážia. S tými propuskami nás už strašili viacerí, ale brali sme to tak, že je to pre Rusov. A už sme sa videli v Mongolsku pri tom jazere. Dozvedeli sme sa, že cezeň chodí loď, takže pohoda.

No ale trochu som odbehol, pobrali sme sa za dedinu. Poraňajkovali sme a druhé auto bolo naše. Klasika otvorený nákladťák. Sadli sme si na korbu vedľa dvoch malých Burlatčiat. A skonštatovali sme, že najmenšie deti sedia na korbe. Sranda. Dobrý zvyk. Stúpali sme pomaly vyššie a vyššie. Cesta bola sila, na mape je hruboučiarou, ale po tejto skúsenosti si neviem predstaviť cestu, ktorá je tenkou. Rozbitá, prašná, ale k dobru sa počíta, že urobili nove úseky pokryté asfaltom, a niekde už boli aj hotové. Ale myšlienka. Ak sa opravuje most, brodí sa rieka. Gruzoviky v pohode. Ale obehovali sme chudáka s žigulou, čo čumel na tú trištvrtemetrovú vodu. To treba zažiť. Na prašnejších cestách bol tiež zážitok, pri pohľade za nás nebolo vidno nič. Okolo pol druhej sme boli v Mondy. Dedina asi 10 km od hranice v nadm. výške asi 1500 m.n.m. Krasota vysokohorská dedina obklopená tritisíckami. A trošku ďalej smerom k hraniciam tá najvyššia, 3491 m vysoká .... Na hranicu nás priviezol jeden Burjat na osobáku, ktorý išiel s dvoma babami na huby. Odfotili sme si naposledy tie krásne hory z ruskej (burjatskej) strany a išli na hranicu. Ruský pohraničník, že či máme propusk. My, že nie, a ukázali sme pasy. On pozrel, lapil vysielačku a snažil sa dovolať k náčelníkovi. Tak sme si zatiaľ dali partičku šachu. Hranica bola vo výške asi 2000 m.n.m. A čuch mraky, a vietor, a kosa a už pršalo. Ako sme si neskôr všimli, hore snežilo. Pošachu sme sa mladého spýtali, že čo a jak, a on, že nepustia nás. Fíha. Že o chvíľu pôjde náčelník, môžme hodiť reč s ním. No nazdar. Teda žiadna výhra. Išiel náčelník na gazíku, ta sme ho chytili. Bol to spravňak, ale pustiť nás tiež nemohol, náčelník je tiež len náčelník. Vysvetlil nám, že toto nie je medzinárodný priechod, že síce je nejaká petícia, aby bol medzinárodný, ale to bude možno o 2-3 roky. Vraj už musel vrátiť nejakú Američanku, nejakých štyroch našich športovcov na bicykloch (Slovákov a Čechov veľmi nerozlišoval). No a ešte jednu Francúzku, ktorá tam prišla písať knihu a podala mu ruku a on si ju potom týždeň neumýval. Ponúkol sa, že nas vezme gazíkom dole do Mondy. Čo nám iné zostávalo, pokiaľ sme nechceli ísť cestičkou mongolských a burjatskych pastierov dobytka.

Hodil nás do Mondy a tam slnko. Teplo. Pomysleli sme si, že fajne, 210 km nazad. N dní v čudu. Stretli nás tí čo nás zobrali do Mondy, posrandovali sme a išli sme stopovať. 10 min. a auto, najprv, že len pokiaľ bude asfaltka, čo nehrozilo, aby trvalo dlho, no nakoniec že až do Kultuku, a budem predbiehať udalosti, ale bol to poriadný západny stop. Núkali cigaretou a zaviezli nás až do Sľuďjanky na vlak, hoci je to opačným smerom, a poradili, kadiaľ najlepšie do Mongolska. Proste špica. Celou cestou krásnou Tunkinskou dolinou sme kecali. Dozvedeli sme sa od nich, že tu rastú nejake sibírske borovice, ktoré sme my už videli a čudovali sme sa, lebo sme nevedeli, čo to je, a že tie borovice majú šišky a v nich sú oriešky. A tie oriešky sú vraj špica. Predáva sa to aj ako suvenír, tie šišky. Tak sme tam hore v horách pozerali, kde sú tie borovice, a boli, ale šišky sme nezohnali. Bavilo ich to, až pokiaľ sme neklesli do výšok, kde už borovice neboli. Rozprávali, že idú z Mongolska a že je tam chudoba, ľudia nemajúčo jesť. A oni sú priekupníci. Vykupujú od Mongolov kožky a pašujú ich do Ruska a predávaju drahšie. A že máme byť radi, že sme sa do Mongolska nedostali, lebo loď cez jazero nejazdí, lebo nie je benzín, a nejazdí tam nič. A že nie je čo jesť v tej časti. Tak sme si povedali, že jazero neuvidíme, ale asi je to dobre, lebo je už streda 25. 8. a za takých podmienok do Ulánbátaru možno aj týždeň. No a od načelníka sme sa tiež dozvedeli, že do Mongolska buď na pozvania, alebo tranzit. Ak sa tranzit prekročí, tak štraf. Špica. Uvidíme.

Viezli sme sa, kecali a prišli sme naspäť do tej veľkej dediny Kyren a od nich sme sa dozvedeli, že je to vlastne hlavné mesto Tunkinskej oblasti. Sila. Dostali sme sa zasa na hranice tej Burjatskej republiky a tam tí colníci či pohraničiari davaj kontrolovať auto. A že čo majú v tom mechu v kufri. Oni, že kožu, a že z čoho, že z ovce, colník pozrel a fíjha to nie ovca ale ondatra a on fíjha, naozaj ukážte, šak ja som viezol ovcu. Zobrali kože do budi. Potom, že čo sú zač tí dvaja, akože na nás, a onže Slováci. Čo, akože Slováci? Colník bol z toho jasný, že Slováci, tak si nás z diaľky poobzeral, slušne pozdravil a neodvážil sa spýtať ani slovo. Asi bude mať republika o čom rozprávať. S tamtými posedeli dnu a naparili im pokutu 5000 R, čo s úsmevom na perách zaplatili. Na tých kožkách trhnú 200.000 R, t.j. 200 $. So smiechom sme sa pobrali ďalej. Síce, keď našli kožky, nebolo im do smiechu, ale teraz už O.K. Vraveli, že colníci majú za sebou krásny deň. Zarobili 5000 R, videli Slovákov, čo im viac treba. Potom sme sa bavili o živote v Rusku. Všetko je tu na hlavu postavené a pokiaľ to človek neberie s humorom, tak by sa zbláznil. Šalena krajina. Postavia mesto Angarsk - 35 rokov a okolo metnú tri fabriky, v ktorých sa v každej z nich umiera na niečo iné, a do stredu fabrika na výrobu vitamínov. Všetky bludy of course vypúšťaju do Angary. Priemerná dĺžka života 55 rokov. Špica. História: Prišiel Chruščov, vysadil všade kukuricu. Vyhubil tým nejaké zvieratá, z ktorých teraz zostali len jedna či dve rodiny a hrozí im vyhynutie. Zomrel Stalin. Na Sibíri bolo mnoho Gruzíncov, ktorí tam obchodovali. Po jeho smrti vystrieľali všetkých. Už tam nie sú. Porozprávali nám, že vlastne aj na Sibíri sú nejakí sibírski kozáci. Oni majú žlty pásik. Tí dvaja Rusi v aute mali dobrý nápad, ako vyriešiť ekonomickú situáciu v Rusku. Ako? Jednoducho. Vyhlásiť vojnu Spojeným štátom a na druhý deň sa vzdať. Behom týždňa by bola ekonomická situácia vyriešená. To sú experti.

V tomto duchu sme srandovali o Rusku. Povedali nám potom, že keď ideme do Ulánbátaru, treba ísť pozrieť múzeá. Sú tam dobré a najlepšie pre nás je ísť vlakom Irkutsk - Naušky. Naušky sú hraničný vlakový priechod a o 30 km je cestný. Vlak vraj chodí večer. V pohode stíhame. Hodili nás až do Sludjanky. Boli sme tam 19.30.Špica. Z Mondy za 4 hod. 230 km po tých cestách slušné. Za to by sa nehanbil ani Svoboda. A ešte tie hľadačky. Vlak išiel o 22.28 a nám sa viacmenej bez problémov podarilo kúpiť lístky. Vyšli sme tak, že nám zostalo 400 R a vlastne to znamenalo, že v Rusku už nič nemusíme meniť. Špica. Skonštatovali sme, že je to vlastne špica, že nás nepustili, lebo z tamadiaľ by sme sa neviem ako dostali do Ulánbátaru, a tak budeme v Mongolsku o deň neskôr, ale k Ulánbátaru o min. 1500 km bližšie a na obývaných miestach.

V kupé som bol s dedkom, synom a ešte s jedným. Dedko na mňa pozeral, jak na blázna, lebo neveril, že sme turisti. Večer sme pojedli, popili vodku, pokecali a išli spať. Ing. Furdik len išiel spať. Dozvedel som sa, že chyba, že sme neochutnali oriešky zo šišiek, a že sa nimi živia aj veveričky, ale ony nejedia všetky, lebo v niektorých sú semiačka, a veveričky na rozdiel od človeka vedia, v ktorých. A ešte sme mali ochutnať nejakú rybu z Bajkala, vraj bars dobra. Ráno som vstal, pojedol, popozeral. O 6.00 sme boli v Ulan-Ude. Naušky vraj o 14.00. Krajina sa zmenila. Pastviny bez stromov a kopce, na daktorých pár stromov. Takto si ja predstavujem Mongolsko. Potom sme išli dlho kolo takého veľkého jazera, o ktorom Rusi vravia, že je malé, a ráz krajiny sa nemenil. Vlak je kupejnyj, takže pohoda a kultúra. Teraz sedím v ňom a o hodinu a pol máme byť v Nauškách. Čo bude potom, uvidíme.

Ten dedek, čo so mnou sedel, po krátkej debate zahlasil, že oni idú do Kjachty, čo je ten cestný priechod, a keď budú mať dosť fleka v aute, ta nas vezme. Príroda vonku bola zaujímavá. Selenga sa vyliala a dedinky boli zaplavené a všade plno vody. Kajo cestoval s dvoma Azerbajdžancami, večer išiel spať, ale ráno, že pohoda. Bohaté raňajky, pokecali. Keď som sa pridal, zvrtli sme reč na kudy-kam. Tak nám povedali, že do Kjachty vôbec nie je drahý bus, len 200 R, a vnútili nám 500 R. Že vraj peňazí maju dosť. Trapas, nikdy som nepredpokladal, že v Rusku budeme od niekoho dostávať ruble.

Prišli sme do Naušiek, no a samozrejme, časť tiež utopená. V Nauškách sme vystúpili a dedek, že smola, že ich je veľa. Reku fajn, ideme na bus.

Keď sme sa trepali zo stanice, prihovoril sa k nám jeden trošku výstredne vyzerajúci Francúz. Reku nazdar, odkiaľ a tak plus ten klasicky dialóg, no a potom, že my cez Kjachtu do Mongolska, a on sa na mňa pozrel a reku, že on bol včera v Kjachte a tiež to nie je medzinárodný priechod. Jediný je vraj tu v Nauškách. Skoro nás šlak trafil. Pre istotu sme si to overili a Filip - tak sa volal ten Francuz - mal pravdu. Zasa sila smola, ale súčasne šťastie jak oko, lebo by sme sa zbytočne trepali do Kjachty. Dozvedeli sme sa, že najlacnejší vlak, a to len na druhú stranu hranice, stojí 8 $. Keďže nám nič iné nezostávalo, rozhodli sme sa pre toto riešenie. Ale predtým, než sme kúpili lístky, sme sa spýtali ruských colníkov, či môžeme ísť v pohode do Mongolska. Oni sa začali smiať, že prečo by sme nemohli. Tak sme si kúpili lístky za 16 $ spolu. Na stanici N ľudí, krik, a všetci chcú ísť do Mongolska. Filip vegeťák už bol vo vlaku. Vyznal sa tu. Chodil po svete už tretí rok. Bol pár mesiacov v Rusku a do Mongolska tiež nešiel prvýkrát. Vraj Mongolsko sa mu najviac ľúbi, aj keď tam kradnú jak draci. Taktiež sme hodili reč s jedným Nemcom - geológom, ktorý išiel do Ulánbátaru na študijný pobyt. Tiež spravňak. Ten svet je ale malý. Kúpili sme si ešte chleba a s približujúcim sa časom príchodu vlaku sa začala stanica vyľudňovať.

Postavili sme sa akože do radu, lebo dvere na colnú a pasovú kontrolu sa otvorili, a vtedy ešte len začal bordel. Neskôr som si uvedomil, že v tom rade boli len ľudia do plackartneho. Ale tí Mongoli, to boli všetko "obchodníci". Každý kopec tašiek a kufrov a všetci sa tlačili. Nechápal som, prečo. Pomaly sa však nejakému Rusovi v uniforme trošku podarilo urobiť poriadok. Tak aj na nás prišiel rad. Colníci nás veľmi vážne nebrali, keď zistili, že sme turisti. No ostatným Mongolom už len zo zvyku pár vecí nepustili. Pasová kontrola tiež v pohode. Tu nie sú takí blazni, ako na Uk - Sk hranici. Po prechode kontrolou nás zavreli do nejakej džury. Tam časť Mongolov, ktorí mi imponovali vo svojich vysokých a veľkých čižmách, sa začala prezúvať s úsmevom popod fúzy do normálnych topánok. Až vtedy som pochopil, že načo Mongolom s malými nôžkami treba 42-ky čižmy. Neviem,čo v tom pašovali, ale budiž. Po chvíli sa otvorili dvere a všetci hurá do vlaku obkľúčeného vojakmi. Zasa som nepochopil, prečo sa všetci tak tlačili, keď mali miestenky. Keď sa im ten vlak podarilo naložiť batožinou, veru veľa fleka tam už nezostalo. Pohli sme sa a presunuli sme sa na mongolskú stranu.

6 MONGOLSKO

Sedela s nami jedna baba zo Singapuru a Táňa, Burjatka z Ulan-Ude. Prišla mongolská kontrola, colníci si všímali len Mongolov. Zato pasovák si posvietil aj na nás. Najprv zobral pas tej zo Singapuru - nemala víza - potom Táni - tiež niečo nemala - a potom nám už automaticky, aby sme tým dvom nezávideli. Obával som sa, lebo sme nemali pozvania. Zatiaľ čo zmizol s pasmi, sa udiala sila vec. Videli sme vonku na stanici davy ľudí a vojaka, ktorý sa im snažil v niečom zabrániť. No podel sa kdesi a mimo jeho dohľadu sa rozbehlo pár ľudí. To bol impulz a rozbehli sa všetci. Bolo ich N ($N > 60$). Vtrhli do vlaku a zaplnili ho úplne. Rev, krik. Pochopil som. Zatiaľ čo v Rusku človek, ak si chcel niečo kúpiť, vyšiel von na stanicu k predávajúcim ľuďom, tu to bolo s obsluhou. No ale nenormálny bordel.

V tom zmätku sa vrátil pasovák s pasmi. Pre tých ľudí akoby ani nebol. Najprv Singapur. Pozrel na ňu. Kde máte víza. Onaže do 3 týždňov víza nepotrebuje. Dobre. Uderil pečiatku. Táni, že či ide fakt len tak a nie tak. Ona že len tak. Dobre. Uderil jej pečiatku. Prišiel rad na mňa. Kde máte víza. Ja že my do Mongolska víza nepotrebujeme. Dobre. Čuch, rubol tam pečiatku. Uf. Podobne aj ing. Furdík, ibaže sa mu neľúbil jeho kukuč. Tak sme sa dostali do Mongolska, čo mi dáva priestor na opísanie dobrého pocitu, ale aj na zhrnutie Ruska.

7 ZHRNUTIE RUSKA

V tom Rusku to nie je až také zlé. Lepšie ako pred rokom a podstatne lepšie ako na Ukrajine. Kde chcú, tam majú plné obchody. Dosť veľkáčasť tovaru je z cudziny, ale majú aj svoj. Ceny sú približne ako u nás (na naše sklamanie). Ich potravinové produkty sú lacnejšie, dovoz je drahší než u nás. Pri plate okolo 100 $ (nie všade) sa myslím dá vyžiť, keď beriem do úvahy, že asi maju iný systém pri platení obydlia. Situácia sa tam pomaly zlepšuje a dedina ako Kultuk príjemne prekvapila. Dosť.

Tá mongolská pasová kontrola bola v Suchbaatare, t.j. tam, kde sme mali vystupiť. No keď som videl, koľko ľudí sa nahrnulo do vlaku s úmyslom cestovať ďalej, rozhodol som sa, že pokračujeme. Vlak bol systém ako z Užhorodu do Čopu, ale podstatne viac preplnený. Nedalo sa tam žiť. Horúco, sparno a tak. Na 6-miestnu časť pripadalo v priemere 10 ľudí. Po chvilí sme sa pohli. Babám oproti začala chýbať kamoška, no o chvíľu vlak zastal, hodil spatečku a vrátil sa na stanicu. Dostúpili tí, čo nestihli nastúpiť, a po chvíli sme sa pohli smerom na Ulánbátar. Sila. Ako som neskôr zistil, v Mongolsku je to normálne. Po hodine však vtrhli sprievodkyne, a že kontrola lístkov. Došli aj k nám. Tvárili sme sa, že vieme len po anglicky. Vraj to pomáha, ako nám povedal Filip. Nemajú radi Rusov. Tak nakoniec vyšlo, že nám chýba jeden lístok, pretože tá Singapúrčanka mala lístok aj pre kamoša, ktorý cestoval s ňou a ktorého Rusi nepustili. Tak sme ukázali, že som mal lístok v pase a že pasákovi dakde vypadol. Nezabralo. Ja som spikoval po anglicky, Táňa to prekladala do ruštiny, lebo to sprievodkyňa vedela, a súčasne nejakí Mongoli bonzovali, že vieme rusky. Táňa trochu rozumela. Špica. Tak vyrúbali cenu v hodnote 3 $ do Ulánbátaru. OK. Normálne keby sme kupovali z Naušiek, vyšiel by pre jedného 17 - 8 = 9 $. Mongolka prepočítala z tugrikov a vyšlo jej 1 $. Táňa dobráčka ju však opravila a zacvakali, sme koľko sme mali. Avšak odpúšťam jej to, lebo to bola dobráčka od kosti. Aj keď 2 $ sú 2 $. OK.

O hodinu prask bordel a znova kontrola všetkých lístkov. Nechápal som, ale povedali nám, že to je normálne, no a že to nie je naposledy. Tak sme cestovali a myslel som si, že tých 7 h. do Ulánbátaru nevydržím. Sedeli sme totiž na lavičke pri uličke a ľudia stále chodili, takže sa nedali ani nohy vystrieť. Táni sme nakoniec urobili flek hore. Zostali sme traja. Kajo a Singapúrčanka po bokoch -čiže v rohoch - a ja v strede. Koniec. No ráno o 6.00 sme boli v Ulánbátare. Žiadne kontroly už našťastie neboli. Prežili sme to a zážitok ostáva. Na stanici sme sa zoznámili s pár ľuďmi a medzi nimi bol aj Aleš - Mongol, ktorý študoval v Česku a tam sa aj oženil. Aleš je kapitola sama osebe. Povedal nám, že keď chceme, tak nam ukáže niečo v Ulánbátare. Spýtal som sa ho na naše veľvyslanectvo. Nakreslil nám plánik s tým, že pár zastávok môžeme isť trolejbusom s ním. Tak sme sa rozlúčili so všetkými a išli s Alešom do trolejbusu. Vtlačili sme sa dnu, ako kážu mongolské pomery. Systém lístkov je taký, že v každom trolejbuse je ženská, ktorá vyberá peniaze, 10 Tg, čo je asi 1 Sk. Prišla aj k nám. Aleš ukázal nejaký preukaz a o nás povedal, že sme teraz prišli a že ešte nemáme zmenené peniaze.Čo bola aj pravda. Samozrejme ako neznalí mongolských pomerov sme na našej zastávke nestihli vystúpiť, na a keďže nastúpiť stihli všetci, tak už sa pre nikoho nevracal. Tam už vystupoval aj Aleš. Chvíľu išiel s nami a potom zaparkoval, poslal nás ďalej a povedal, aby sme ho počkali do 10.00 na našom veľvyslanectve.

Tak sme sa pobrali. Idúc pozeráme, čo odrazu všetky holuby majú poplach. Dvihnem hlavu hore, a tam orol alebo dačo také dravé. O päť minút nato vyletela nad Ulánbátar vzducholoď. Sranda mesto. Cesta viedla okolo hotela, kde sa dajú meniť peniaze, tak sme zmenili. 1 $ = 350 TG. Obďaleč stál starý, nefungujúci kláštor. Pekné, ale navý kláštor, ktorý sa čnel nad Ulánbátarom bol nádherný a fungujúci. Naše veľvyslanectvo sme našli v pohode, a keďže začínalo až o 9.00, tak sme vedľa pojedli. Blízko nás stála jurta. Najväčšia krása bola, že odrazu z jurty vybehol chlapík, nasadol do žeriavu, ktorý stál pred jurtou a začal tam prekladať nejaké panely. Jednoducho krása. Dočkali sme sa tej deviatej a vtrhli sme dnu. Dali sme sa do reči s nejakou ženskou, čo sedela na vrátnici, a tá nam povedala všetko,čo sme chceli vedieť. Porozprávala nám o nejakých štyroch Čechoch, čo sú v Ulánbátare, a o tom, že sa tam nenormálne kradne. Tí štyria už vraj majú časť peňazí na veľvyslanectve, aby aspoň mali začo ísť domov. Vraj bacha na trh, lebo sa nám môže stať, že rozrežú ruksak, a tak nás vyberú. Ohľadom Číny nás poslala na ambasádu a vysvetlila, že no problem do pár dní. Ďalšia informácia bola, že v Mongolsku je dobrý stop, len občas chcú tiež peniaze. Pokecali sme ešte a vypadli.

Asi o 10.10 prišiel Aleš. Povedal, že ak chceme, bude s nami celý deň, potrebuje niečo kúpiť a treba mu peniaze, takže môže zostať, ak mu to zaplatíme. Bolo to 850TG. Skonštatovali sme, že je to v rámci normy, a povedali sme, že O.K. Tak sme sa zasa zviezli trolejom, Aleš zasa ukázal preukaz a my sme dali 20TG, začo nás Aleš spucoval, že chcel povedať, že sme nemenili, tak sme si povedali, že sa budeme držať jeho rád. Išli sme do centra, do nejakého múzea, ale ho rekonštruovali. Tak sme si pozreli námestie, ktoré bolo ako každé iné socialistické námastie a samozrejme nechýbalo mauzóleum podľa sovietskeho vzoru. Pozreli sme potraviny kvôli informáciám. Ceny aj nižšie aj vyššie ako u nás. Ale v podstate lacnejšie. Potom sme sa išli najesť. Prvú reštiku sme zamietli. Bola moc drahá. Druhá bola taká pre obyčajných ľudí. Polievka dobrá 50 TG, mäso, ryža a kolo toho 130 TG. Na úrovni a v kultúre. Nie zle. Pojedli sme lyžičkou a vidličkou, lebo oni nože nepoužívajú, popili čaj, ktorý tam pijú slaný. Žiadna výhra, ale aspoň po tom nesmädí a pobrali sme sa.

Zastavili sme sa na pošte, kde majú síce lacné aj známky aj pohľadnice, spolu 48 TG, ale pohľadnice boli o ničom. Boli aj krajšie, ale drahé, tak sme dačo poslali a išli. Smer - fungujúci lamaistický kláštor. Aleš ukázal preukážku a o nás zasa, že nemáme. Ta Alešová preukážka sa mi páčila, tak som ho popýtal nech mi ju ukáže. Ukázal. Skoro som na zem spadol. Tvar ako ISIC, fotka a veľkým nápis BOHEMIA CRYSTAL. Nejaká závodná preukážka. Sila. Povedal, že tie ženské sú hlúpe, latinku nevedia, takže sa radšej nič nepýtajú. Tak sme mu ukázali ISICy, že či vraj môžme cestovať na to. Pozrel, povedal, že špica, a tak sme aj cestovali. Funguje to bezva. Vystúpili sme a pobrali ku kláštoru. Okolo kláštora to nevyzeralo ktovie ako sympaticky. Také dreveno plechové ploty, aké možno vydieť, keď ukazujú chudobu brazílskych predmestí. Avšak za každým takýmto plotom je jurta, kde žijú tí lámovia. Dorazili sme do kláštora a čo hovoriť. Jednoducho nádhera. Smola bola v tom, že bola nedobrá hodina, takže lámov sme nevideli. Bola tam aj vysoká škola budhistická, kde sa vraj dostanú len najlepšie hlavy. Musí napr. rozprávať plynule siedmimi jazykmi a tak. Môže tam ísť študovať hocikto, aj my, napr. klasickú mongolskú medicínu. (Poznámka 26.11.1993: Škoda, že nie som hlava.) Ak vraj chceme vidieť lámov, najlepšie je prísť ráno pred deviatou. Aleš nám povedal, že predtým bolo po celej zemi tak 700 kláštorov, ale za Stalina boli podpálené a lamaistickí mnísi vystrieľaní. Nečudujem sa, že sú na Rusov nakakaní. Ale teraz to už vraj pomaly začína ožívať. Tak sme sa ešte popozerali a vybrali sa do cisárskeho paláca. Bolo tam múzeum.

Ten cisársky palác, neviem či je to dobrý názov, slúžil ako obydlie najvyššieho lámu v Mongolsku, ktorý bol súčasne najvyšším vládcom Mongolska. Nad ním už bol len Dalajláma, ale ten je vždy tibetský. Čo tu budem opisovať. Žasli sme od vstupnej brány až po koniec. Všetko krasne drevené, premakané. Ťažko to opísať. Ono je to v podstate kláštor, z ktorého sa vládlo. Treba to vidieť, viď diáky. Najkrajšie na tom bolo to, že každý trám bol pomaľovaný nadhernými maľbami zo života. Najhoršie, že podobných 700 bolo vypálených a že je to múzeum, takže to pomaly ale isto chátra. Bola tam aj prepychová jurta pre panovníka, takže sme pochopili ako taká jurta funguje - a je to veľmi dobrý vynález. Vedľa kláštora bola kamenná budova, kde sa bývalo v zime. Boli tam ukázané vrtochy najvyšších šéfov, ktoré spočívali v tom, že ak sa dopočuli, že niekde žije nejaké zaujímavé zviera, tak ho chceli mať. Takže je tam vypchatá žirafa a tuleň a iné bludy. Aby som nezabudol. Vstup do kláštora je 1 $ a fotenie 1 $. Po krátkom ukecávaní sme išli obidvaja za 1 $ vďaka Alešovi a nakoniec, keďže po areáli boli mladé kočky, sme mohli vďaka Alešovi aj fotiť. Ešte pred vstupom do paláca sme zasa vďaka Alešovi mali príležitosť ochutnať kumys - zakvasené kobylie mlieko s asi 8% obsahom alkoholu. Je to špica vec. Nakoniec sme palác opustili.

Spýtali sme sa, čo je ešte k videniu v Mongolsku a on, že nič, lebo Mongoli boli bojovný národ, a čo postavili, to aj zbúrali. Potom sme sa povypytovali na ekon. situáciu. Platy norm. asi 6000 TG, sukromníci 15000 TG. Každý tu s niečím na ulici kšeftuje. Sila. Dedina je už iné kafe. Dnes už každý môže mať vlastné stádo, čo do veľkosti neobmedzené, a žiť z toho. Ľudia majú stáda a mlieko a mäso predávajú do mesta a myslím, že sa nemajú zle. Čo sa týka pestovania obilnín, v Mongolsku, kto chce mať pole, má len jednu povinnosť. Ohradiť si to dookola, aby mu po tom iní nepotalabali. Ináč nič. Ale kto by sa šprtal v zemi, keď má kone, kravy, ovce a kozy. No kto. Takže v zemi sa šprtá málokto a myslím, že súkromne skoro nikto. No a ako žijú pastieri. Na jeseň sa chystajú na zimu. V zime trochu dajú dobytku nažrať a trochu si musí vyhrabať spod snehu. Na jar tŕpnu, či sa dobytok dožije leta, a v lete oslavujú, že sa dožil.

Vyplatili sme Aleša s veľkou našou spokojnosťou. Dokonca dostal 900 TG, a keby sme nešetrili, tak 1000. Určili sme si, kam chceme ísť, a Aleš že nás posadí na bus. Ale nakoniec sa rozhodlo tak, že pôjdeme s ním pár zastávok vlakom. Tak sme sa dotrepali opäť na stanicu. Práve prišiel vlak z Pekingu. Zážitok. Kšeftári. Takto nabalených ľudí prevažne riflovinou a oblečením u nás nestretnem. Aleš sa ani náhodou netváril, že by chcel kúpiť lístky. Nasadli sme do vlaku akože O.K. A o chvíľu Aleš zmizol, že vraj nám všetko vysvetlí tá baba, čo sedela vedľa. No a vlak sa pohol. A prišli sprievodkyne a Aleš nikde. Oni po nás, že čo, a že platiť a že po 85 TG. A myže po anglicky, že platiť nebudem, keď neviem, za čo. Dačo pošomrali, tá baba im dačo povedala, kývli rukou a odišli.

Na ďalšej zastávke nastúpil Aleš. Sila. Náš človek. Bol vpredu, čakal, kým prejde sprievodkyňa a potom prebehol. Aby neplatil. Členko. Nás spucoval, že sme mali ukázať ISICy. Spýtal som sa ho, ako nám ta baba mala všetko vysvetliť, keď nam nerozumela ani slovo. Povedal, že OK. Že ona aj tak prekladala do mongolčiny a keď sme viedli monológy na tému listkov, ona to "prekladala", akože nemáme peniaze. Špica. Tak sme sa zaviezli ešte dve zastávky, Aleš nám ukázal cestu, vymenili sme si adresy a šli. Šlapali sme Mongolskom a ľudia na nás začali pozerať ako na raritu. Prišli sme na cestu a hneď tretie auto nás bralo, vraj 20-30 km. Ale bolo to 90 km. V noci sa im pokazilo auto, takže sme vystúpili a išli k najbližším kopcom spať.

Nedošli sme. Zdanie klame, rovina a noc nenormálne skresľuje. Tak sme sa vytrepali na zem a spali. Ráno okolo nás prebehol traktor, lebo náhodou sme sa dostali do pestovateľskej oblasti. Tak sme vstali a išli. Šlapali sme po ceste, keď sme stretli štyroch Mongolov na koňoch pasúcich stádo. Hneď pricválali, poobdivovali nas, pokecali sme, lebo jeden vedel kus rusky, a išli sme ďalej. Chytili sme nákladďák, ktorý išiel dakde het, tak sme mu povedali, že do Lun alebo k rieke. Hneď nám dal vypiť daco kvašne asi jak vino, ale bolo to dobre. Pokecali sme a dostali sme sa pred Lun.

8 LUN - ČUNDER PRI JURTÁCH

Krajina bola všade klasicky rovná - step, kopce a stáda a jurty. Krása. Popíjajúc, pofajčievajúc sme dorazili do Lun. Na mape mesto do 10 000. V skutočnosti malá dedina. Avšak bola to prvá na ceste z Ulánbátaru. Takže sa nečudujem, že ju mali na mape. Za dedinou bola nejaká voda, tak sme vystúpili. Ďalej sme ísť nechceli. Neskôr sme zistili, že podľa mapy je to tá rieka. Nám to pripadalo ako také močiare. Tak sme zobrali batohy na chrbát a vydali sme sa od cesty smerom k horám spoznavát Mongolsko.

Keďže všade bola voda, lietajúceho hmyzu do ošaľ ale ináč O.K. Dookola sa pásol dobytok a iné zvery. Keď sme míňali jednu jurtu, trochu si nás divne obzerali, ale išli sme ďalej. Náš cieľ boli tri jurty pod horami. Keď sme sa k nim blížili a práve preberali problém s pitnou vodou, zbadali sme stranou studňu, teda typli sme si, že je to studňa. Doliezli sme k nej a začali hľadať návod na použitie. Vyzeralo to zaujímavo. Zo zeme trčalo jak studňa a z toho išiel hore kus železa a potom sa zatáčal a trčal do strany asi 3 m vo výške pása. Pribehli sme k tomu, pozreli dnu a tam - seno. Fijha. Obďaleč stáli žľaby a všimli sme si, že z jedného kameňa trčala rúrka smerom nad žľaby. Tak mi napadlo, že asi tým tu treba točiť a tam pôjde voda. Ing. Furdík, že je to blbosť. Ale išli sme točiť. Do jednej strany tošlo až podozrivo ľahko, a keďže do druhej to nešlo vôbec, tak sme točili podozrivo ľahko. Asi po 6 - 7 otáčkach pricválal asi 13 - ročný Mongol na koni a povedal, že točiť sme mali presne do opačnej strany. Do tej druhej, do ktorej to nešlo. Tak sme sa do toho zapreli a pri sile asi F = 900 N sa to pohlo, a potom to už išlo trochu ľahšie. No jeden mal čo robiť.

Spýtali sme sa rukami - nohami,či je to pitné, a on pochopil a že hej, a keďže sme na to dosť nedôverčivo pozerali, že tam niečo pláva, tak zobral fľašu a napil sa. Potom sme v pohode pili aj my. To,čo plávalo, bolo len z potrubia. Vrátili sme sa k ruksakom na cestu a začali sa k nám zbiehať Mongoli na koňoch. Posadali sme na cestu, Kajo vytasil tabak, papieriky, no a keďže sme si navzájom nerozumeli, tak sme sa bavili podľa národnosti a kurilo sa. Pomaly ich tam bolo viac a viac. Tak sme si urobili foto, čo sa im veľmi páčilo, a priniesli kumys a nám to chutilo a popíjali sme a podarilo sa nám vysvetliť, že odkiaľ sme a kam ideme. Potom nás zavolali pozrieť, ako sa doja kobyly, aby mohol byť kumys. Hovorí sa, že raz vidieť je lepšie ako 100x počuť. A bola to zábava. Priniesli ku kobyle mladé, dali mu párkrát cucnúť a odtiahli ho a priskočilo malé dievča a rýchle dojilo. Ten, čo odťahoval, držal mladé pri kobyle, aby si stará myslela, že to stále pije mladé, a dala sa podojiť. Veľa mlieka z tej jednej kobyly nebolo, takže išla kobyla za kobylou. Od Aleša sme sa dozvedeli aj, ako sa potom z toho kobylieho mlieka kumys robí. Povedal, že jednoducho. Do toho nadojeného mlieka sa vleje kus kumysu a ono to zakvasí zasa všetko. Keďže rekurzia je svinstvo a ja som zvedavý, tak som sa spýtal, ako sa vyrobí ten prvý kumys. Tak vraj sa do toho mlieka dá nejaké lístie, ale nevedel preložiť aké. OK. Lepšie jak nič.

Tak sme sa popozerali na dojenie. Urobil som pár fotiek a im sa to mimoriadne ľúbilo, tak aj my sme si spravili fotky na koňoch a vrátili sme sa k ruksakom, kde nám dali myslím adresu, aby sme im poslali fotky. Dobre. Zasa sme sedeli a jeden mladý nás zavolal, že či nechceme ísť do tamtej jurty dačo pojesť, ta reku čom ňe a zobrali sme ruksaky a išli sme. A oni išli kolo nás na koňoch a čudovali sa, či nás nebolia kolena, keď chodíme peši, a rozruch vyvolalo, že sme sem prišli napeši z Lun, čo je asi 5 km. Tu sa jednoducho jazdí na koňoch. Je to krasá, jak malé už 3 - 4 ročné deti cválajú na koňoch a hučia do koňa, nech pridá. Ale zasa pre zmenu nevedia poriadne chodiť. Ženské, tie prejdú asi viac na peši, ale chlap asi len z jurty ku koňovi a nazad. Tak sme došli k tej jurte, zložili ruksaky a usadili sa.

Jurta, to je bars dobrý vynález. Testovaný storočiami. Drevená podlaha sa postaví najprv. Potom dvere a bočné steny. Tie bočné steny sú z 5 častí a je to vlastne taká skladacia mriežka z drevených tyčiek. Potom sa dajú do stredu také dve drevá, ktoré držia okrúhly vrch, z tých bokov potom idú tyče a sú pozasadzované do toho dreva. Bočná stena je obtočená lanom a tie tyče sú o boky tiež priviazané. To by bola kostra. Celé je to pokryté plsťou, ktorá je priviazaná ďalším lanom, v strede stojí piecka. Vrch sa dá odkrývať a je tam v strede lano, ktoré sa v prípade silného vetra zaťaží, aby nemetalo jurtou. Ta plsť sa cez deň abo keď je teplo abo neviem kedy trochu zdvihne a v tej jurte sa vetrá. Vzduch sa tam vymení 50 x za deň. Zaujimavé bolo to, že hoci tam boli večne otvorené dvere, bolo tam príjemne chladno, hoci vonku bolo nenormálne. Nebol tam hmyz a mäso tam mali povešané po stenách a určite tam nebolo menej než deň, a nekazilo sa ani tam na to nenalietavali muchy. Vnútri to mali urobené pekne. Tri postele, nábytok, v strede medzi tými stĺpmi piecka, na ktorej sa varilo, a za tým koberec, kde sme sedeli.

O chvíľu sa tam zbehlo všetko nad 20 rokov, posadali, dali pred nás dačo pečené suché, sušené mäso a do šálok slaný čaj. Tak sme pojedali a ten čaj nám bars nechutil, ale potom som videl, že oni do toho čaju namáčaju to pečené, a bolo to dobré. Potom priniesli kumys a začali sme popíjať a každý dostal plnú šálku, ale musel zaspievať. Ta sme spievali a zatiaľ žena robila mäso. Ona pochopila, že ja jesť mäso nebudem, ale keď to pred nás dali, tomu starému sa to nedalo vysvetliť. Tak to všetci kmásali rukami a tlačili to do seba a my s nimi. Kajko rád a ja som musel. Starý dával návod, ako sa to má jesť, a u nás by to bolo považované za barbarstvo. Ale tam mi to pripadalo normálne, tak sme pojedli. Kajko porozdával cigaretové papieriky a oni sa začali baviť, tak nám napadlo, že by sa trebalo zdvihnúť, a dobre nás napadlo. Dvihli sme sa, aj oni hneď a išlo sa von a povedali sme, že ideme spať na tamten kopec, a stary chcel vyskúšať, aký mám ťažký ruksak, tak som mu ho dal, a keď som ho prestal pridržiavať, ta skoro zletel a tresol si hlavu o dvere, no aj keď to bola šupa, našťastie sa mu nič nestalo.

Rozlúčili sme sa a pobrali hore. Vyšľapali sme na ten vysoký kopec a pokochali sa krajinou a zistili, že to trápne, čo mala byť rieka, podľa mapy fajna, sa tam len tak rozlievalo, aby reč nestála. Vôbec sa to netvárilo, že by to malo tiecť. Tak sme si vybrali flek a po dni plnom zážitkov sme ľahli spať. Noc bola špica, len ráno bola fólia pre zmenu mokrá z oboch strán. Hore kopcom smerom k nám postupovali dvaja pastieri na koňoch,čo pásli svoje stádo. Boli to mladňaci od včera. Prišli, vyfajčili cigu a išli. Zbalili sme sa a šibli do dolinky ku studni. Tam už ľudia z ďaleka sa snažili nabrať vodu. Vyzerá, že je to jediná studňa na 30 km^2. Tak sme im pomohli točiť. Tlačili sme jak kone. Zato ďalší to mal primeranejšie. Točil kôň a my sme mu potom jak kone pomáhali nakladať. Pojedli sme, umyli hlavu šampónikom - skoro zmrzla, kus človeka. Zasa sa zbehli domorodci. Jeden mladňak nas bol ráno pozrieť, jak spime, ale nevedeli sme o tom. Veľmi chceli vidieť tuhý lieh a tak Kajko ukázal a nakoniec aj čaj sme varili, čomu sa počudovali. Popili sme s tými starčekmi čaj - mladí sa mohli len pozerať. Poobdivovali sme môj nôž, zbalili sme sa, zakývali a išli smer Lun. Vytrepali sme sa na okraj cesty, trochu popísali a vydali sa šľapať.

Predbehol nas bus s japonskými turistami, a keď stáli na pumpe, vyslali jedného mladého zistiť, čo sme zač. Keď sa spýtal, či: "Are you tourists?", myže "Yes", tak on, že či "only tourists", a my že yes, ta kus kýval hlavou. Kus sme kecali, že do Pekingu, a on, či lietadlom, a my, že stopom, a myslím, že z toho bol dosť šaleny. Asi bude mať Osaka o čom rozprávať. Tak sme šľapali ďalej a boli sme za Lun už hocikoľko km, keď zastavilo auto. Bralo nás na korbu, kde už bolo pár ľudí. No a keďže sme si ráno umývali aj hlavu, tak na tej korbe boli ovce -čo by ani tak nevadilo, ale zlatý klinec - UHLIE! Čiastočne prikryte plachtou, na ktorej sme sedeli. Tak sme si sadli a všetko bolo O.K., pokiaľ sa tým nákladákom nezačal štverať cez kopce, pomimo ciest, aby sa vyhol polícii, lebo klasika, pašoval kožky. Stretli sme zaujímavý prírodný úkaz. Bolo tam asi možno aj 10 ha normálneho lesa. Sila. Myslím, že by tam mali zriadiť národný park.

Keď sme sa trepali cez tie hory, dozvedel som sa to, čo ma zaujímalo už dlho. Ten dobrý kumys - ktorým nás samozrejme ponúkol - vydrží, sila, pri teplote 11 - 15 C° 3 mesiace. V chlade asi 10 mesiacov. Špica. V teple sa začne kvasiť a je tam stále viac a viac alkoholu. To by sa dalo dovážať. Taktiež nám ulial toho, čo sme pili cestou tam v aute, a dozvedel som sa, že je to mongolská vodka. Bolo to dobré a v tomto prípade to malo väčši obsah alkoholu a viac to bolo cítiť za vodkou. Raz sme sa zastavili pri ceste a tam krása. Tri jurty a vraj reštaurácia. Pravdepodobne možné len v Mongolsku. Keď sme sa nakoniec pretrepali cez tie kopce a boli sme komplet čierni od uhlia, v diaľke asi 5 km Ulánbátar, na ceste sa objavili policajti. Skoro ich urvalo. Na ich šťastie všetko dobre dopadlo. Tak sme sa zviezli ešte kus, vystúpili pri vode, umyli sa, pretože voda bola dosť teplá a tečúca a išli sme spať. Spali sme pod svetlami, ktoré navádzajú lietadlá v noci na pristávaciu dráhu. Našťastie v noci z nedele na pondelok sa v Mongolsku nelieta.

Ráno sme si privstali, aby sme boli na 9.00 v kláštore a videli lámov. Budík bol na 6.00, ale keďže slnko ešte nevyšlo, kto by vstával. Do kláštora sme dorazili o 8.50, kus busmi, kde si nás nevšímali, a kus pešo. Popozerali sme mníchov a vybrali sme sa na ambasádu. V tom kláštore Ďoďa prekvapilo, že tam boli nápisy aj azbukou. Divno. Ono sa totiž v tom Mongolsku azbuka nejak prestáva užívať. Deti sa v školách začínajú učiť mongolské písmo a anglinu, čiže latinku. Momentálne v Mongolsku funguje azbuka, mongolske písmo - hláskové, okolo 106 znakov. Okrem toho ešte existuje stará mongolčtina, ktorou sú písané staré texty a ktoré sa prepisujú do novej. Tú starú mongolčtinu myslím chce študovať Táňa. Tí Mongoli to nemajú ľahké.

Cestou na ambasádu sme sa zastavili v State department store. Vyzeralo to tam celkom kultúrne. Aj nejaký tovar mali. Nie drahé, ale ani nie lacné. Mali lacné somariny, ale z potravín, čo nie je u nich, je drahé, a čo u nich je, sa nepredáva, alebo u nich nie je nič. Napr. myslím marhuľový kompót - 25 Sk, naše mandarínkové furé - 22 Sk a tak. (Poznámka 29.11.1993 : A to ani chudák Mongol nevie, čo kupuje, pretože si to neprečíta.)

Po návšteve sme sa pobrali na ambasádu, kde sme fasli pasy s vízami, čo bol dôvod na oslavu, tak sme si dali kus mlieka. Teraz si sedíme na lavičke pred ambasádou. Chystáme sa zmiznuť z Ulánbátaru a urobiť stopom Ulánbátar - Peking za čo možno najkratší čas a samozrejme cez Gobi. Je pondelok 30.8.1993, 13.21 mongolského času. To je pre informáciu, ak by sa našiel denník a my nie a toto by boli posledné zápisy.

Je 15.45 a my sme zaparkovali na okraji Ulánbátaru, vlastne za mestom. Pár aut už išlo, ale nič, a dvaja chceli money, ale poslali sme ich het, a osobáky už radšej ani nestopujem. Dnes cestou sem som sa naučil a taktiež aj Kajko ako sa cestuje MHD v Ulánbátare a myslím, že aj v zbytku Ázie. Tak hodina, kým sme len zistili, že treba ísť trolejbusom č.4. Mali sme aj iné rady, ale nakoniec tá štyrka. Systém nastupovania do trolejbusov je asi ten. Trolej zastaví. Nastupuje sa len cez zadné dvere.ľudia sa začnú tlačiť dnu. Kto by chcel cez iné, toho privrú. Keď je už autobus plný a ľudia sa ešte stále tlačia, autobus resp. trolejbus sa pohne. So zvyšujúcou sa rýchlosťou ľudia odpadávajú. Asi po 100 m sa dajú zatvoriť dvere. Zatvoria sa, v autobuse je zatiaľ tlačenica. Tí, čo chcú na ďalšej zastávke vystúpiť, sa tlačia ku dverám a naopak. Do ďalšej zastávky napätie v autobuse resp. trolejbuse povolí. Iny prípad je, keď sa vodič rozhodne, že autobus je dosť plný na to, aby bral ľudí. To zastane asi 50 - 100 m za zastávkou, vystupovanie normálne, no tí na zastávke, ktorí chcú silou - mocou cestovať, bežia k autobusu a opakuje sa proces opísaný vyššie.

Medzičasom nám zastal jeden náklaďák a hodil nás na križovatku, z ktorej ide cesta jednoznačne naším smerom. Je to síce pekné, no problém je v tom, že hoci sme tu už 20 min., nešlo žiadne auto. Ale raz dačo zastaviť musí.

Asi po pol hodine sa nám to prestalo pozdávať, lebo cesta končila pri takej peknej budove v europskom štýle a autá, ktore náhodou išli, prešli na pole a tam sa kdesi ryli. Tak sme vzali ruksaky a davaj po svojich. Došli sme k tej budove a sila, bola to baňa. Tá cesta končila tam a taktiež koľajnice. Boli sme jednoducho na zlej ceste. Tak sme sa dali šlapať do kopca hľadať tú správnu cestu. Veď najlepší výhľad je zhora. Niekedy. Za kopcom bo lďalší a za nim ešte jeden a cesta nikde, iba jedna taká ujazdená poľná. Na štvrtom kopci sme zazreli koľajnice. Vtedy prestala všetka sranda. Tá cesta tu jednoducho musí byť. Aj bola. Po krátkej úvahe a pozorovaní sme dospeli k záveru, že tá lepšia poľná cesta je cesta z Ulánbátaru do Číny. Sila. Pochopili sme, prečo sa dedko, keď sme povedali, kam ideme, s úsmevom pýtal, či máme kompas. My vtedy s úsmevom, že máme. Už sme sa až tak nesmiali.

Išli sme šľapať, k večeru sme zastali za jednou osadou a čakali. Oproti išiel náklaďák, tak som ho zastavil, že či je to dobrá cesta na Comog. Oni že hej a že teraz tam do kopcov a mali z nás srandu a že máme ísť vlakom, že jedna zastávka je tu za kopcom a potom až 50 km. Dali nám do jednej fľaše mlieko a chceli aj kumys a kefír, ale nemali sme už fľaše. Samozrejme, že sme vyfasovali aj sáčok sušeného mäsa a vnútili nám aj 45 TG.Čo našťastie nie je veľa. Posielali nás spať do nejakej jurty, že tam nám dajú najesť, ale zrušili sme to. Neviem, či sa ich to trochu nedotklo. Tak sme sa rozlúčili, spýtali sa, či máme zbrane, vraj tu pobehuje nejaká zver - nepochopil som, že aká - a išli. Vyštverali sme sa na kopec. Bola už tma. Ľahli sme a spali. Spali sme pokojne, lebo celú noc sa okolo páslo stado koní.

Ráno krásne raňajky s originál mliekom a pobrali sme sa ďalej šľapať mongolskú zem. Prešli sme asi 6 km. Auto naším smerom jedno, no vzhľadom k tomu, že šírka cesty je asi 1 km, nechytili sme ho. Oproti išli asi 3 autá. V diaľke sme konečne zbadali stanicu, tak sme si povedali, že dosť, a išli k nej. Boli tam jurty a pristavil sa pri nás dedo na koni a že tam je jeho jurta, aby sme išli s ním. Ta co už teraz. Išli sme do jurty. Hneď ulial kumysu a začali sme reč. Zbehlo sa okolie. Najprv klasika, že odkiaľ a kam. Potom sme zistili, že 15.30 ide vlak. Pohoda. Mali sme 3,5 hodiny.

Kumysu stále dolieval, takže sme bohato popíjali. Potom prišiel taký mladňak, ktorý vedel dobre po rusky, a vtedy sa rozprúdila debata na plné obrátky. Popíjali sme kumys a kecali. Bola špica, povedali, nech oddychujeme, že na vlak pôjde s nami. Asi po hodine sme sa premiestnili do druhej jurty, kde sa pilo ďalej. Pofotili sme sa, vymenili adresy a dozvedeli sa, že tamte akože adresy, čo sme dostali pri Lun, sú blud. Keď sme sa vrátili z fotenia, bolo jedlo na stole. Keďže som predtým zahlásil, že mäso nie, bolo to bezmäsité. Výsledná chuť asi jak chleba s maslom, ale podstatne lepšie. Toho akože masla sme dostali aj na cestu, lebo toho mali dosť, chleba si vraj kúpime. Múky tam veľa nemajú. Jedia každý deň mäso a hotovo. To všetko sme samozrejme zapíjali kumysom a fajne sme sa pripili. Mladý nám povedal, aby sme o rok prišli zasa, že pozvania pošle.

Dopili sme a išli sme pomaly na vlak. Bol to asi len 1 km, ale veľmi ťažký km. Asi hodinu sme posedeli, boli veľmi prekvapení vločkami a suš. mliekom. Mladý nam napísal papier, ktorý máme ukázať sprievodkyni, a povedal, že zaplatíme asi po 800 Tg, čo sa nám zdalo málo a súhlasili sme. Rozlúčili sme sa a teraz tu sedíme na ruksakoch mimo ľudí a je nám fajn. Skonštatovali sme, že ísť z Ulánbátaru do Číny sa stopom nedá, nielen že skoro nie je cesta, ale nie sú autá. Tešíme sa na stretnutie s predávačkou lístkov. Rozhodli sme sa, že viac než 5 $, aj to s pohŕdaním, ani náhodou. No ešte 6 $ hej. Uvidíme. Skúsime použiť ISICy. Tak sme čakali, čakali, podržal som zatiaľ deťom mongolským gumu na skákanie, pokochali sme sa dvojhrbými ťavami, popretekali sa s kunou bežiacou kolo vlaku, dokonca aj krajina sa už vyrovnala a oni nič. (Poznámka 5.9.1996: Tá predchadzajúca veta sa mi zdá trochu divná, no taká je v originálnom zneni. Na tretie prečítanie aj dáva nejaký zmysel.) Zrazu sa otvorili dvere a oni preleteli okolo nás a nevšimli si nás. Reku fajne. No cestou naspäť nás objavili a hneď obrovská radosť, že sme im neunikli. Začali na nás mongolsky, a tak som vybral zošit a ukázal im ten mongolský text, kde malo byť napísané, kam a odkiaľ ideme. Zobrali, začali to čítať jedna po druhej a začali sa rehliť. Jedna zahlásila, že platiť, ja že OK. Rozosmiali sa, vrátili zošit a zmízli. Nechápali sme. Mám taký pocit, že tam nie je napísané to, čo malo byť. Zostalo to pre nás záhadou, ktorú rozriešime asi až doma, keď chytíme nejakého Mongola, nech nám to preloží. Tak to vyzerá, že sa vezieme úplne zadarmo.

Sedeli sme a stmievalo sa. Objavil sa jeden Číňan, že tam sú dva voľné fleky. Bolo mi to podozrivé, ale dobre. Išli sme. Posadili sme sa a asi po pol hodine sa priblížil a že za 5 $ tu môžeme a obidve lehátka že sú naše. Bez slov sme si zobrali ruksaky a išli naspäť do hluku a kosy. Keďže tam bol dosť značný turistický ruch, pobrali sme sa na začiatok vlaku. Asi o polnoci sa s nami dal do reči Mongol, študoval v Prahe pred deviatimi rokmi. Navrhol nám, že keď chceme, môžeme ísť spať do jedného kupé, kde je on s kamošom. Oni tam totiž nebudú. Chceli sme. Padla kontrolná otázka či bez problémov a len tak, a on, že jasné. Boli to dvaja spravňaci. Skontroloval som ešte, kto sa vezie medzi náším vagónom a nákladným, ktorý je za lokomotívou a kde sa - ako som neskôr vydedukoval - vozia ľudia, ktorí nemajú lístok. V kupé bolo fajn, až na to, že asi o 3.00 prišli zasa pýtať lístky a asi to bola iná ženská, no mladý policajt, ktorý bol s ňou a bol pri nás aj vtedy, jej čosi zamrmlal a ona pomaly zmizla. O 3.30 prišiel naš kamo a zobral mi deku, takže som mrzol skoro až do rána. Pol hodiny pred koncom som zobral pre zmenu ja deku Furdíkovi. Ráno sme v pohode vystúpili v prihraničnom meste zvanom ináč ako na mape (Zamyn-Uud). Cesta nás stála 0 $.

9 ZAMYN - UUD, POBYT NA HRANICI

Zistili sme, že lístok vlakový cez hranice sa dá kúpiť iba v Ulánbátare, autobus stojí 11 $, čo neprichádza do úvahy, a sú to len 4 km a peši Číňania nepúšťajú. Sme po raňajkách a plní energie ideme riešiť tento problém. Došľapali sme po ceste k hranici, čo je asi tak 800 m, a tam nám povedali, nie že nie je možné isť peši, ale že toto nie je medzinárodný priechod, takže sa dá ísť LEN vlakom a lístok na vlak sa dá kúpiť v Ulánbátare. Poteší. Poradili nám, aby sme skúsili hodiť reč s náčelníkom stanice. Možno dačo poriešime. Večer vraj ide vlak do Pekingu. Keďže nám nič iné neostávalo, pobrali sme sa na stanicu. Najhoršie na tom je, že celý deň je v trubke. A je to ešte horšie, ako sa zdalo. Náčelník bude až večer o 7.00. Možno lístky budú, ale až na zajtra, t.j.štvrtok 2.8. na 11.00. Úplne najväčší doražák však bola cena. Do najbližšej stanice na čínskej strane stojí listok 12 $ 11 juanov. Na jedného. Koniec.

Na zlepšenie nalady varíme bujónik a vidíme už len dve možnosti. Buď ukecáme náčelníka a prejdeme nejak tak jak Filip s náčelníkovou pomocou, alebo zacvakáme po 14 $. Špica. Šak čas ukáže. Ing. Furdík práve skonštatoval, že už má Ázie po krk.

Čakali sme asi do 16.00. Potom sme sa rozhodli, že ideme sadnúť pred náčelníkove dvere a ešte pred tým minúť 100 Tg. Šak co s nima. Prišli sme k jurte pri stanici, tam to vyzeralo, že sa predáva, dali sme 100 Tg a že chceme dačo jesť. Kázali počkať. O chvíľu vybehli s jednou plnou miskou takého bars dobrého. Posadili nás do jurty a my sme s Kajom začali jesť z toho jedného, pretože toho bolo veľa. O chvíľu ten chlap priniesol ďalšie, pozrel na nás a začal to jesť sám. Mám taký pocit, že aj to malo byť naše, pretože lietali kolo nás, len tak to praskalo. Našli pre nás aj vidličky a dostali sme aj čaj s mliekom, koľko chceme. Mám taký pocit, že tu na dedine majú peniaze oveľa väčšiu hodnotu a tých 100 Tg tu pre nich bol dosť veľký peniaz. Pojedli sme, popili a išli čakať náčelníka.

Objavil sa o 18.00. Vážny ksicht. Povedal, že vlak zajtra o 11.00, takže o 9.00 tam máme byť a uvidí, či nebudú fleky. Nie je to na 100%. Tak sme mu zatiaľ poďakovali a išli.Čo iné nám zostávalo. Vypadli sme za mesto, sorry, dedinu, stretli kopu ťavích láb, zdekovali sa a išli robiť čajíček. Uvidíme ako dopadneme zajtra, a hlavne, za koľko.

Ráno po raňajkách sme sa vybrali na stanicu. O 9.00 sme boli u šéfa. Zaregistroval nás, ale mal iné povinnosti. O 10.30 nás vzal a išiel za náčelníkom colnice. Nenašli sme ho, tak sme sa vrátili. Opäť sa nám začal venovať o 11.00, čo je čas odchodu vlaku. Podľa papierov. Našli sme náčelníka, pre-vzal nás pod svoju opateru a o chvíľu nas bez problémov posadil do vlaku. Pohodička. Zoznámil sa s nami jeden študujúci na Slovensku. Vlak mal samozrejme meškanie. O 12.00 prišiel náčelník (colnice) a vyhodil nás z vlaku, že až o 22.00. Skoro nás urvalo. No a zabudol som na polievočku i na sóju. Sadli sme si pred colnicu a čakali.

10 hodín. Zoznámili sme sa s ďalšími dvoma slovensky hovoriacimi, hrala našťastie ukľudňujúca hudba, Furdík hral šachové turnaje, popíjali sme pivko s limčou, ktoré nám núkal ten, čo chcel hrať šachy. Pomaličky to išlo. Začal som sa venovať TAR-ku a bol to dobrý napád, zobrať ho zo sebou. Večer sme sa zoznámili s ďalším šefom, vegeťák. Povedal, že keď nám to šéf colnice sľúbil, tak O.K. Vnútil nám 230 Tg, aby sme sa najedli. Nakoniec sme jedli zadarmo, lebo keď zahlásil starý, že 28 Tg za jednu malú fintu, čo nestála ani 15 Tg, zasmial som sa a spýtal, sa či myslí, že sme Američania. On, že hej. Zasmial som sa, pokecali sme a dostal som to zadarmo. Potom sme aj ten peniaz prejedli. Zoznámili sme sa aj s jedným colníkom, ktorý študoval u nás stavbárinu. 22 ročný. To by v tom čert bol, aby sme sa s takými konexiami nedostali cez hranicu. Večer sme ešte popili s jedným sprievodcom, ktorý ide zajtra, t.j. v piatok, doČíny a povedal, že keď nič, tak nás prevezie. O.K.

Prišiel vlak. Nás si nikto nevšímal, no brali sme to s humorom. Pridal sa k nám jeden Švéd, Akke, ktorého nepustili, lebo mal nejaké problémy s vízami. Vlak odišiel a my sme zostali. So smiechom, lebo sme boli už traja. Dobrá nálada. Chytil som náčelníka, že o čo mu išlo, povedal, že zajtra už naozaj. Porehlili sme sa a išli na flek. Popili sme špica whisky-cream, čínske víno tiež bomba a vraj lacné a išli sme spať. V dobrej nálade.

Ráno sme vstali, spapali raňajočky, pofotili sa, pofotil som aj nejakú púštnu jaštericu a išli sme na stanicu. Zaparkovali sme pred colnicou, hodil som s niekým reč po nemecky. Akke kúpil tugriky, my juany za tú potrhanú päťku a začali sme hrať mongolskú hru s kosťami od rýb. Niečo na spôsob kociek.

Dohrali sme a prišiel colnik a zobral nás do vlaku. Sila. Dal nám vypísať ľajstra, vypísali sme a čakáme. Prišiel pasovák, uderil po pečiatke. Hurá. Teoreticky sme už von z Mongolska. Čakáme. Colňak. Je to ten džeffo, čo nám dal peniaz. Kývol rukou ako správny šéf, že OK. Čakáme. Kontrolórky lístkov. Do rici. Po 12 $. Nepomohlo nič, ani ISIC, ani že nemáme. Vraj ta von z vlaku. Zaplatili sme a ja som sa hneď začal hádať, že potom chcem flek na sedenie a nie na chodbičke. Asi po 5 min, keď už som bol za ňou v piatom vagóne, našla hlášku, že mi vráti peniaz a že môžeme vystúpiť. Tak som si nahlas ponadával po rusky na mongolský systém a na to, že človeka za 12 $ nechajú na zemi, a išiel naspäť. Popili sme čaj a pohli sme sa. Hurá. Tie doláre by ma neštvali, keby sme nečakali tri dni. Riti. OK. Opúšťame Mongolsko.

10 ZHRNUTIE MONGOLSKA

Čo dodať. Špica zem, ak sa človek psychicky a finančne pripraví na vstup a výstup z nej. Vnútrozemie je perfektné, perfektní ľudia. Dobráci. Škoda, že sme neboli viac v strede. Tam je vraj ešte lepšie. Filip mal pravdu, že Mongolsko je krásna zem a Mongoli sú fajn. Ono aj každý, kto nás za tie tri dni čakania stretol a hodil s nami reč, nám chcel hneď pomôcť. Oplatí sa sem prísť, len pozor, aby veľa ľudí voľne žijúcich Mongolov neskazilo. Tí vo väčších mestách sú už skazení. Sú tu lacné kone. Aj pre nás. 1500 - 4000 Sk. To by boli prázdniny!

11 ČÍNA - AO VNÚTORNÉ MONGOLSKO

Prechádzame hranicu. Ostnaté dráty. Závory s vojakmi na trikrát. Skrátka - južná hranica Ruska. Pásmo nikoho. Vchádzame do Číny. Cesta sa mení na asfalt. Vysadené stromy, krajšie budovy. Zastavili sme. Hrá tu bomba čínska ukľudňújuca muzika. Ešte nie sme ani poriadne v Číne a už sa mi tu ľúbi. Muzika hrala ďalej, nám dali štemple do pasov a vypustili nás von. Tak sme sa pustili spoznávať Čínu. Krok von z ohradenej stanice a bolo to.

Krása. Všade plno ľudí, rikší, tovaru. N-krát nám hneď núkali rikšu, ale poslali sme ich. Tak sme sa popozerali po tom, čo predávali, a hneď bol svet krajší. Jablká, hrozno a také lakucinky. Kúpili sme 0.5 kg jabĺk a vyšlo nás to na 4 Sk. Buď nás odžubali, lebo ceny nikde nie sú, alebo sme v púšti. Kus veľa. Najhoršie bolo, že sme nikomu a ničomu nerozumeli a opačne. Potom sme vtrhli do obchodu, normálneho, boli tam cenovky. Pozerali sme, pozerali. A keď sme kúpili jednu čokoládu a cigarety, ktoré podľa nášho počítania mali stáť 20 Sk, spolu za 3 Sk, pochopili sme. Podľa toho, či je nad číslom zložitý alebo jednoduchý znak, sa jedná o juany alebo o drobné. No finta je v tom, že 10 juanov = 100 drobnych (jiao), takže môžu vzniknúť problémy. Ale ináč O.K. Kúpil som baterky do baterky za 6 Sk a bol som rád. Posrandovali sme s obchodníkmi a pobrali sme sa ďalej. Čína je špica. A je lacná. Aspoň tu.

Zmizli sme za mesto. Za asistencie siedmich Číňanov sme navarili a zjedli sáčkovú polievku a praženú sóju. Lakucinka, no ale keď sme už v tej Číne . . . Sme tu až bars nápadní. V Mongolsku to nebolo nič. Každý sa za nami obzerá a nechápu nás, alebo z nás maju srandu. Pomaličky oddychujeme a chystáme sa urobiť tú srandu, jak v Mongolsku. Ideme stadiaľ od hraníc cez Gobi stopom do Pekingu. Je piatok 3.9.1993, 17.00 pekingského času.

Dotrepali sme sa na cestu. Po chvíli sa pristavila baba s frajerom a pokúšala sa s nami dohovoriť. Kecali sme chvíľku. Unikali nám zatiaľ autá a bolo to o ničom. Spýtala sa, akí sme starí, povedala, že vyzeráme na 30, a keď som sa jej ja spýtal, koľko má rokov, zobrali sa a odišli. Hurá. Už vieme, ako sa zbaviť ľudí. O chvíľu zastalo auto a boli to poliši, takže sme ani nevraveli, že nemáme peniaze. Chyba. Asi po 50 km zastali a že 50 juanov. Trapas, povedali sme, že nemáme. Chceli to najprv silou - mocou, ale nakoniec sa na to vykašľali. Našťastie to dobre dopadlo a je to dobrá skúsenosť.

O pol hodiny auto až do Pekingu. Bol tam už Mongol, študujúci u nás. Nedohodli sme sa. Mongoli sa snažili ich presvedčiť, ale nič. 5 $ sme boli ochotní dať, ale 15 $ za to, že pôjdeme na korbe, nie. Škoda. Tak čakáme ďalej. Ďalšie auto. Tiež chceli po 15 $ od jedného, zrazili sme na osem pre jedného, ale nižšie sa nedalo, tak sme ich pustili het. Ďalej to nemalo zmysel. Pochopili sme. Sú to ľudia, ktorí sa živia tým, že vozia Mongolov z hranice do Pekingu, lacnejšie než vlak alebo za rovnakú cenu, ale rýchlejšie. Prespali sme.

Ráno nás zobudila muzika z neďalekých kasární, poraňajkovali sme a šľapali. Prešli sme do 11.00 asi 12 km. Ďalej sa pre horúčavu nedalo. Pár aut zastavilo, ale keď sme povedali, že nemáme peniaze, odišli. Išli okolo nás aj nejakí ľudia, ale väčšina total nezáujem. Tu v Gobi na čínskej strane môže človek aj vyschnúť a okolo neho chodia a kašlú na neho. O Číňanoch budujúcich komunizmus sme si už urobili názor. Neviem ako inde, no tu pri mongolských hraniciach nie je Číňan štátna príslušnosť, ale charakter. Cez obed sme sa popražili, pohádali a asi o druhej som mal dosť Furdíkových rečí, tak som skočil na vodu. Dva drzé psy a ľudia na mňa pozerali asi jak co tu chcem, vodu sice dali, no keď som zmizol, boli asi len radi. Pošľapali sme asi hodinu. Autá ako doobeda no a tí, čo išli oproti, sa na nás usmievali, no mne to pripomínalo škodoradosť. Keďže sme mali len jednu fľašu vody a bol v dohľade obývaný dom, zobral som prázdnu a tú poloprázdnu na vodu. Pre zmenu tri psiská, a keby som nemal tie fľaše, čo pripomínali palice, tak sa do mňa pustia. Ešte že zasiahli domáci. Pohľad na mňa ten istý. Bavili sa medzi sebou o mne, no vážny výraz v ksichte, dali vodu a tešili sa, že som zmizol. No upútala ma na nich jedna myšlienka. Nad jurtou anténa, pri jurte stĺp, generátor a vrtuľa kábel idúci do jurty. Fúka tu stále, takže zasadania Komunistickej strany Číny si môžu hocikedy pozrieť. Popili sme vodu a pobrali sme sa ďalej. Uzhodli sme sa, že večer hoc aj zoberieme auto do Pekingu.

Asi o 16.00 sme zastavili auto a začali sme vyjednávať. Išiel do nejakého Sanhataly, dedinka pred Sonid-Joči .Pozn 1.12.1993, Kajo F.) a dohodli sme to na 30 Ju, malo to byť asi 130 km. Keďže to mesto na mape nie je, povedal som, že 10 Ju za 50 km. Po 10 min pochopil. Tak sme sa viezli. Už sme boli na 35 kilometri podľa počítadla, keď tu šťastie jak oko. Dve šupy a dve zadné gumy deravé. Ono nie že by som bol škodoradostný, ale finta bola v tom, že on samozrejme nemá rezervu a nevedel si s tým poradiť. My ako mladí inteligenti zo Slovenska sme problém teoreticky hravo vyriešili. Asi za 3 min. pochopil. Bol to úspech. No od teórie k praxi je ďaleko a bolo jasné, že bez našej pomoci to nezvládne. Tak sme mu pomohli a za 30 min bolo auto pojazdné. Bol šťastný jak blicha. Povedal (teda buchol do mňa), aby som išiel kerovať, ale poslal som ho do het. Tak sme išli a pri päťdesiatom kilometri začal, že už 50 km, ale to len tak. Ináč som už mal v duchu pripravený účet za dopravu bolestné za to, že mi pustil koleso na nohu, keď som ležal pod autom.

Doviezli sme sa až do tej Selnathalai (teda asi tak sa to volalo), pretože to bolo pri žel. trati a naším smerom. Tak sme mu povedali, že si chceme umyť ruky, a tak nás zobral do nejakej ubytovne, kde on žil. Ponúkol, že tam možno aj prespať, a dokonca nič za to nechcel. Tak sme to prijali.

Bol to sila zážitok, ako žije čínsky robotník budujúci komunizmus. Kajkovi to pripomínalo Buchenwald. Myslím, že k tomu nie je čo dodať. No nebolo to až také hrozne. Tiekla tam voda a bola tam pec. Tak sme sa umyli, zohriali, poprali si veci a zlatý klinec programu bol ten, že nás zaviedol ku sprche s teplou vodou. Bolo to to, počom sme túžili od neviem kedy. Večer sme ešte zašli do obchodu, kde sme minuli 10 Ju - 40 Sk. No, rozšupli sme sa: cigy s filtrom, čokoláda, mandarínkový kompót, 3 x veľké plnené žemle, plný sáčok buchtičiek a pivo. Lacno.

Ráno sme vstali čistuční, vypraté veci už suché, rozlúčili sme sa a išli na žel. stanicu. Nebolo to malé mesto, veru nie. Na stanici sme horko - ťažko od nich dostali, že vlak ide o 10.24 do Jininu a že lístok 18 Ju. Plus ako je už Ďoďovým dobrým zvykom, že máme nastavený nejaký iný čas. (Poznámka 28.7.1996: Ten istý problém som mal rok predtým na železničnej stanici v Leningrade.) Tým pádom sme mali do odchodu vlaku o hodinu viac. Keďže s juanmi sme na tom neboli dobre, ba dalo by sa povedať že zle, pobral som sa zmeniť nejaký ten dolár. Bola to fuška. Na tretí krát som vrazil na poštu, tam ma poslali na hlavnú poštu a tam som sa už jakž - takž dohovoril anglicky. Poslali ma do Bank of China. Našiel som to. Tam mi povedali, že meniť môžu až v pondelok, lebo nevedia kurz a vzápätí na to mi ho povedali. Skoro som odpadol: 1 $ = 5,6 Ju! No ale čo mi iné zostávalo. Nepochopil som, pretože to, že mi povedali kurz ešte neznamenalo, že mi aj zmenia. Tak sme sa chvíľu písomne bavili po anglicky, a keďže som bol neodbytný, tak kamsi zavolali a dali mi slúchadlo a nejaká ženská na druhej strane sa ma snažila presvedčiť, že banka je dnes zatvorená a že ja tam vlastne vôbec nie som. Po krátkom rozhovore som poďakoval a zložil. Dal som sa ísť preč, no tie baby ešte niekam brnkli a ja som už bol von, keď zakričali a tu päťku mi zmenili.

Cestou na stanicu som ešte zobral za 1 Ju jablka. Všade bolo plno všetkého, no ja som šetril, lebo taký hlúpy kurz, že vychádzalo 1 Ju = 6 Sk. Na stanici už Furdík nadviazal družbu s English speaking China people a po mojom neúspešnom pokuse kúpiť lístky - našťastie - nám oni kúpili dva normálne za 8 Ju jeden. Čo bolo o viac než polovicu lacnejšie než predtým.

Prišiel čas odchodu a my, že na nástupište, a oni, že von. Pochopili sme až von. Systém: brána k nástupišťu. Kopa ľudí a dvaja kontrolujú lístky.

Tak sme dali ženskej lístky a smola, bola to tá baba pri pokladni a lístky nám zobrala a dačo hučala, že nedobre. Nevšímajúc si ju išli sme ďalej. Potom prišiel policajt s lístkami a že kde ideme. Že do Jininu. Pozrel na listky - O.K. Nepochopil, že my máme ísť na iné. Tak sme si tam sadli. O chvíľu pribehla baba z pokladne, v ruke 16 Ju a spustila na nás 1 min. monológ. Keď skončila, kývli sme plecami, dala nám prachy a odišla. Okolo nás čumelo asi 40 ľudí. Jeden policajt "vedel" anglicky, tak nám povedal, že lístky si kúpime vo vlaku. Poďakovali sme, davy sa rozpŕchli, prišiel vlak a my sme sa vtrepali do dvojky.

Keďže náhoda je blbec a nevyberá si, vo vlaku sme stretli tú kamošku od včera na bicykli. To nám zaručilo flek na sedenie a fľašu sladkého, nie až tak zlého bludu. Zatiaľ sa vezieme zadarmo (svet je z hliníka a PVC) no a čo bude ďalej, uvidíme. Aby som spomenul vláčik. Bola to dvojka, ľudia sa tlačili a robili bordel. Bordel v tom zmysle, že po vlaku chodili hore-dole ľudia s vozíčkami alebo len tak a predávali všetko, načo mohol človek tak dostať chuť, no a keďže žiadne koše tam neboli, hádzalo sa to na zem. Ja som vydržal 5 h lúskať slnečnicové semiačka, no boli tam aj aktivity, po ktorých zostávala na zemi kopa kostí. No čo bolo sympatické, bolo to, že asi po 4 h prišla ženská a celý vagón pozametala, takže bol na chvíľu relatívny poriadok. Potom sa všetko začalo odznovu. Lístky nikto skontrolovať neprišiel. Je tu taký systém ako v Anglicku a spol, totiž lístky sa kontrolujú pri nástupe a pri odchode z nástupišťa. Čiže vo vlaku žiadna kontrola nie je. Kto vystúpi a nastúpi na malej staničke, kde sa to nekontroluje, môže isť zdarma.

Keďže Jinin nie je malá stanička, po vystúpení a po informácii tej baby, že ďalší vlak ide do Datongu, začali problémy. Pri východe od nás chceli lístky. Tak som sa im snažil vysvetliť, že som ich stratil. Oni že nie, že ideme z Erlienu a po 21 Ju. Tak som im povedal, že po prvé nejdeme z Erlienu, takže ak, tak len po 18 Ju, a to nebude, lebo lístky sme mali. Zaklamal som, ale 36 Ju je 36 Ju.Ťažko s nimi bolo, keďže sme si nerozumeli. Nakoniec som si sadol, vytasil knihu a začal skúšať ich trpezlivosť. Neboli trpezliví, ani po pol strane to vzdali. Avšak na druhej strane ich musím pochváliť za ich chápavosť. Pochopili dosť skoro, že smola. Tak sme išli cez druhý vchod kúpiť lístky do Datongu a tam tí istí. Zasa sme pokecali, ale zahlásili, že pre nás ide vlak do Datongu až zajtra ráno o 8.30. Špica systém. Nielen že dva druhy vlakov, ale aj dva druhy cien. Vtom niekto zahlásil, že tamten pohýnajúci sa autobus 20 m od nás ide do Datongu. Tak sme zakričali, bus zastavil a dobehli sme. Cena 12 Ju za jedného. No O.K. Tí zo stanice nám zakývali. Asi uverili v úprimnosť našich slov. (Poznámka 28.7.1996: Ešte teraz sa za to hanbím) Pozerali sme z autobusu Jinin. Krása Čína.

Obchody, stánky no a tak ako v Erliene plno stolov na snooker. Sortiment sa rozšíril. Čo ma zarazilo, bolo, že som narátal vedľa seba asi na 0,5 m 11 obchodov s cigaretami. Ale žijú.

12 PROVINCIE ŠAN-SI A CHE-PEJ

Do Datongu sme prišli až v noci, takže sme múr nevideli. Cez deň by sme mali. Život fungoval jak cez deň. Bolo 23.00 a na trhu pred hlavnou stanicou sa predávalo. Ešte rozšírenejší sortiment ovocia, už aj banány a tak. Všade malé reštauračky, kde sme sa mohli najesť. Krása nočnej Číny.

Začali sme šľapať von z mesta. Žiadna sranda zmiznúť z vyše 0,5 milióneho mesta. Cestou kolo fabrík som nechápal. Nedeľa 23.30, a tu Číňania vonku lopatovali jak draci. Sila. Oni budujú komunizmus 7 dní v týždni, 24 hodín denne. Cestou von sme mali smolu. Narazili sme na chlapíka, ktorý nás chcel presvedčiť, že chceme ísť presne opačným smerom, kde sa vyspíme a tak. My, že nie. Smola bola, že bol ožratý, našťastie na bicykli. Najprv len hučal, potom chytal za ruky a nakoniec nas surovo nechcel pustiť ďalej. Mal výdrž najmenej hodinu. Končilo to tak, že sme sa stále predtým, ako sa musel vrátiť 30 m po bicykel po našom oslobodzovaní sa z jeho zovretia, posunuli. Začal tam už hádzať ťahy z Kung-fu, ale nebol dobrý. Keď som mu dvakrát pri oslobodzovaní sa nešetrne zvrtol ruku, pochopil, že jeho Kung-fu na mňa neplatí. Mal jeden dobrý ťah, čo sa tomu hovorí, že ani sám nevedel jak. Pristavilo sa aj pár ľudí, no išli ďalej. Raz, keď sa s niekým zastavil, podarilo sa nám schovať. Skúsil nás najsť, no pochopil, že to nemá význam, a vrátil sa do mesta.

Vyšli sme za mesto, vyspinkali sa a ráno sa dozvedeli, že sme asi vyšli trochu zlým smerom. Nie veľmi, ale trochu. No uvidíme. Spýtali sme sa jedného dedka a ten povedal, že hej, teda že zle. Ukázal, že sa máme vrátiť, a oproti išla nejaká rikša, tá sa pristavila, dedko hodil reč a už sme nakladali ruksaky. Fajn. Samozrejme zadarmo. Šlapali sme kolo rikše, a keď bolo kus z kopca, tak sme sa viezli. Došli sme na zastávku autobusu, a tam nás posadili dnu. Ščikmajsterka pochopila, kam chceme ísť, a kázala si sadnúť. Peniaze nechcela. Keď sme na veľkej križovatke zabočili vľavo, tak sa nám to nezdalo, išli sme vystúpiť a ona, čuduj sa svete, že hej, že tu. Asi po hodine šlapania sme vypadli z mesta. (Pozn. Kajko, 3.12.1993.: Keď sme boli ešte v meste, tak sme sa neviem prečo vybrali do jedného hotela a videli sme tam čosi ako obrázky z okolia mesta. Jednoducho nádhera, bol tam kopec do skaly vytesaných budhov a tak. No keďže sme vtedy ešte čínsky veľa nerozumeli, nedalo sa zistiť, kde to je a ako sa to volá. Až doma sme prišli na to, že sme boli 16 km ! od jaskýň Jun-Kang, je ich 53 a zachovalo sa tam 51 000 budhistických sôch a basreliéfov! Do rici. Škoda, možno nabudúce.) Na okraji nás volali do jednej z tých malych reštík, no my, že nemáme peniaze, a oni, že to nič, čo ma zas kus prekvapilo, no nešli sme.

Boli sme už za mestom, stopovať sa už dalo, no ešte sa mi akosi nechcelo. Asi o 20. min zastavil malý autobus, že nech ideme. My, že nemáme peniaze a on, že to nič. Išli do Jangao, 53 km od Datongu. Tam by už mal byť blízko múr. Cestovalo sa v pohode. Kajka ponúkli cigarou, a keď pokuril, ukázali sme našu 2 Kčs mincu a všetci sa tešili a potom ju dostal ten. O chvíľu Kajko fasol len tak celú krabičku cigár. Prestalo sa mi to pozdávať. Že by sa zmenou AO tak rýchle menili aj ľudia? Asi. No najväčšia "sranda" ešte len mala prísť. Vytasil som nejaké mince a skoro sa o ne pobili. Rozdal som všetky. Tešili sa jak malé deti. Potom sa popozerali na papierovú dvacku. Nakoniec Kajko nechtiac vytiahol jednu päťku. Kajko ju dával mladému, no chytil ju starý a vtedy to začalo. Najprv sa pohádali. Starý ju nechcel dať. Mladý bol veľmi agresívny. Pustil sa do stáreho, no nakoniec sa podarilo mladého vyhodiť z busu a zatvoriť dvere. Autobus sa pohol, no o chvíľu dobehol mladý autobus a so sekáčom zaútočil cez otvorené okno na starého. Starý sa uhol, no aj tak mal roztrhanú košeľu a v chrbte džura na 5 cm a hlboká asi 1 cm. Našťastie mal dedko dosť tuku, takže ani krv sa neliala. Jeho reakcia bola taká, že vytrhol tyčku a vybehol s ňou z autobusu na mladého. Nakoniec mu tyčku vzali, no išiel za mladým aj bez tyčky. Autobus odišiel. Ako to dopadlo neviem, no je to celé smutné. Vyparili sme sa a zmizli sme z mesta.

Hneď za mestom ďalší autobus zadarmo, sám zastavil a zobral nás asi 10 km. Pojedli sme a zastavila motor-rikša, že zadarmo, a keď sme povedali, že ideme k múru, tak nás asi o 0,5 km vyhodili a tam bol taký nápis, a oni že to ide k múru. Vedeli sme, že ideme paralelne s múrom, no nechcelo sa nám šľapať od cesty 5 km, ale chceli sme ísť 30 km ďalej, kde podľa mapy múr pretína cestu. Alebo opačne? Povedali, že mapa je mapa a že tam už dačo prestavili. Tak sme si nechali poradiť a pobrali sme sa k horám v diaľke. Asi za hodinu sme boli na mieste. Mladí, ktorých sme stretli cestou, vraveli, že tu je to o ničom a že krajší je pri Pekingu, a mali pravdu. No chceli sme vidieť, ako vyzerá aj taký zničený múr. Vyzerá to zaujímavo a nebola to sranda dobýjať to. Šak je to zvečnené. Tu z toho veľa neostalo, zbytky veží a kus múra. Pod jedným kusom je krása hlinená dedina, kde sme nabrali vodu. Tam som s foťákom veľmi nešachoval. Uvarili sme na múre polievočku s cesnačíkom, ktorý sme našli v Gobi, a pod múrom sme ju zjedli, lebo sa rozfúkalo a chystalo sa na dážď.

Pristavil sa pri nás jeden inteligentne vyzerajúci človek a pochopili sme, že je z dediny a je lekár. Vyfasovali sme dve obrovské oranžové paradajky a jablká. Bol perfektný. No škoda, že sme nemohli pokecať, lebo pýtal sa či ideme na Peking, alebo k nemu prespať. Keby sme si rozumeli, asi by sme išli k nemu. Teraz tu sedíme pod múrom. Vyzerá to na lejak. Hoci ráno by som za to dal hocičo, lebo 5 dní v Gobi sme nevideli ani mráčik, teraz ma to nejak neteší. No, uvidíme, čo bude ďalej.

Pobrali sme sa na hlavnú cestu. Išli sme cez jednu malú hlinenú dedinu, ktorá bola hneď pod múrom. Vyzerala špica. No čo bolo perfektné, bol premakaný zavlažovací systém tých terasovitých políčok. Prišiel dedko, tu odkopal, tam prisypal a už voda tiekla do úplne iného kanála. Krása. Potom sme vtrhli do kus väčšej dediny a ešte to len bol zážitok. Bola tiež celá hlinená a ja som konečne pochopil pocity starých moreplavcov, keď dorazili na nejaký ostrov a zbadali ich domorodci. Cítil som sa ako na začiatku storočia, keď cez slovenskú dedinu prešlo prvé auto. Išli sme a 4 - 5 domov pred nami už ľudia boli vonku, malé deti držiace sa mám za sukne, a všetci nás obdivovali. Väčšie deti behali okolo nás s pokrikom až po koniec dediny. Bola to sranda. Už som si na to zvykol. Miestni kronikári budú mať o čom písať. Myslím, že ak tá dedina nemala žiadnu významnú udalosť vo svojich dejinách, tak už ju má. Nakoniec sa našiel odvážlivec, ktorý prišiel k nám a podal nám ruku. Frajer.

Zmizli sme z dediny, a kým sme sa dostali na hlavnú cestu, bola všade už tma. Zo stopovania nič. Prešli sme asi 300 m a čuchli sme do lesíka. Natiahli sme šnúrku, prehodili fóliu na stan a zaťažili sme ju ruksakom, lebo fúkal silný vietor. Išli sme spať. V noci začalo pršať, no a keďže to bolo urobené proti vetru a nie proti dažďu, do rána sme sa kúpali. Pod môj ruksak stekala voda z fólie, takže ráno bol mokrý aj ruksak a skoro všetko v ňom. Najhoršie vyzerajú Oskarove skriptá z TAR-ka. Koniec spacáku mokrý a Kajkov spacák mokrý komplet. Ta sme sa zbalili a vliezli do suchej diery 50 m od nás. My blbci . . . Zrobili sme raňajky - posledné vločkové - popili čajiček a išli šľapať.

Vonku lialo a my sme šľapali. Po chvíli nas zobral zasa bus pár km. Vyhodil nás vo väčšej dedine, z ktorej sme šľapali asi cez 15 km. Bolo už dosť poobede. Boli sme komplet mokrí, a čo bolo zaujímavé, bol akurát ráz krajiny. Boli tam také jak diery abo kaňony abo neviem, jak to nazvať. Vyzeralo to, ako keby to voda vymyla v hline. Hlboké asi 30 m a cez to šli cestičky, ľudia tam mali políčka a okolo z tej hliny a v nej domky a tak. Jednoducho nádhera.

Keď sme chvíľu zastali a robil som fotku, samo zastavilo auto, ktoré išlo opačným smerom, a že či nechceme zviesť. Skoro nás urvalo, to bolo jak naschvál. Asi o pol hodiny nás konečne zobralo auto na korbu. Sila. Vonku lialo. O 5 km bola na ceste vyvrátená vlečka. Takže sme museli ísť naspäť a naokolo. To sa nám prihodilo ešte raz, no aspoň sme videli pekný kus sveta.

(Pozn. Kajko, 1.12.1993. Doteraz sa obdivujem, že sme to vtedy vydržali tak v pohode. Ale o inom. Jednak čínske cesty - po jednodňovom daždi boli pokryté 20 cm súvislou vrstvou blata a dokonale nezjazdné. A jednak tie vlečky, boli to uhľaky a boli naložené tak, že nad bočnicami mali uhlie ešte aspoň do 1,5 m, akoby ho tam boli ukladali kus po kuse. Fakt tých šoférov obdivujem.) Bolo to špica, tie diery v zemi, a pomedzi to išli cesty a príroda bola špica, hory jak Nízke Tatry a tie pekné poskrúcané stromy, ktoré keď človek vidí na čínskych obrázkoch, myslí, že neexistujú. Ale ony sú. Videli sme to. Bola to špica.

Večer za tmy nás vyhodili v Zangjakou. Pochopili sme, že to boli prevážači. Je to divné, no zobrali nás zadarmo. Malo to tú výhodu, že v Zangjakou nás vyhodili na kraji mesta, lebo pokračovali na Peking. Keďže aj my, išli sme šľapať. Pršať už prestalo a to šľapanie po 3 hod. aspoň zohrialo.

Asi po 5 km sme boli za mestom, našli si lesík, natiahli šnúrku a Furdík sa zakryl mokrým spacákom a ja som vliezol do svojho. Bola trochu kosa, no dalo sa. Ráno asi o 6.00 som začul hlasy, a tak som rýchlo vykĺzol zo spacáku, že čo sa deje. Špica. Spali sme 100 m od kasární. Okolo nás štyria vojaci a obdivovali nás. Po chvíli zmizli. Tak sme kľudne poraňajkovali, pomaly vstali a objavili sa zasa vojaci s nejakým väčším šefom a pozorovali nás, jak sa balíme - popri lesíku ľudia cvičili Taiči - a jak obliekam mokré gate, a potom nás pozvali do kasární na raňajky. Rozhodol som, že sa ide, a išlo sa.

Neľutovali sme - kráľovské. Pokiaľ sa raňajky chystali, papali sme nakladané asi holubie vajíčka a ochutnávali tie instantné cestoviny. Núkal nám všetko, pýtal sa, čo chceme na raňajky, a ja som povedal, že to je jedno, a on nechápal a vyťahoval všetko možné, tak som mu povedal, že nech dá tie ich dlhé rezanky, a začal makať. Poraňajkovali sme paličkami - Furdík nezvládol a fasol vidličku - pojedli k tomu oriešky, Kajko pofajčil, popili sme 51% alkoholický blud a na to dobrý mrkvový džús. Špica, na cestu sme fasli dva balíky cigariet (Pozn. Kajko, 1.12.1993. Boli paňske a perfektné, nech žije Čínska armáda!) a dva balíky orieškov. Špica. (Pozn. Kajko, 1.12.1993. Jozef ešte vzbudil značný rozruch svojím nožom, čo bude mať zrejme za následok vyzbrojenie ozbrojených síl v Číne spacákmi, karimatkami a nožmi na prežitie).

Pobrali sme sa stopovať. Auto asi 3 km a potom bus asi 30 km do nejakého mesta. Kým sme sa z neho dostali, bolo 14.20. Sadli sme zaň a začali stopovať. Začali sa zbiehať domorodci a obdivovali nás. O chviľu prišli k nám a bolo po stopovaní. No zastavili nám bus a zobral nás ďalších 30 km. Dorazili sme na koniec dediny, ako vtedy. Stopujeme, a nejde nám to. Nevieme si zvyknúť, že pri stopovaní treba poriadne kývať rukami, ako nám radila tá baba. Tak sme si sedeli na múričku, Kajko nesmelo stopoval, Ďoďo sušil rifle a spisoval zážitky a, presne ako 30 km nazad, začali sa zbiehať ľudia. Nevšímal som si to, len miestami som zachytával, o čom sa bavia. Kam ideme, odkiaľ, čo jeme, či nie sme hladní - čo sme výnimočne neboli - a tak. Dospelo to do toho štádia, že Kajo sedel tiež na múriku a bavil sa s nimi o spôsobe dopravenia nás do Pekingu. Navrhovali také, že zastaviť nákladný vlak smerom na Peking, vraj to nie je problém a vraj nás zoberie. Nakoniec tá ženská, ktorá tomu šéfovala, urobila zbierku na lístky pre nás. To už sme sa začali búriť. Ľudí bolo čím ďalej tým viac a my sme sa snažili neverbálne vysvetliť, že pre nás sú iné lístky, drahšie, že ideme stopom a že tie peniaze nemôžeme prijať. Tak pochopila, že peniaze nevezmeme, no nevedela, že prečo. Pokúšali sme sa jej vysvetliť, až nakoniec prišiel nejaký mladý uhladený frajer v obleku, že vraj "How can I help you". Chvíľu sme pokecali, a keď som ho poprosil, aby preložil do čínštiny to, čo som chcel povedať tej žene, tak zmizol. Dav bol už riadny, tak sme poďakovali a pobrali sme sa.

Pol dediny nás sledovalo na bicykloch a tak. Jeden dedek z idúceho traktoríka na nás kývol, že aby sme išli, a my, že nech zastaví, a on zastal a naskočili sme na vlečku, a keďže mladý jel, tak sme za chvíľu stratili celú pozorujúcu nás polovicu dediny.

Asi po 5 km som počul, že niekto trúbi. Otočil som sa a chcel nás dobehnúť nejaký nákladďák. Dnu mali srandu z toho, jak to s nami aj s ruksakmi na vlečke meta, a volali nás k sebe. Keďže ŠPZ bola pekinská, naznačil som, že nemáme peniaze a oni, že O.K. Tak som im kývol, nech zastavia, a keď som videl, že zastavujú, tak som zastavil našu vlečku, poďakoval a čuchli sme k mladým. Boli to srandisti. Ako vždy sme si nerozumeli, no pochopili to, že som pozrel na značku a až potom som ich bral. Bavili sme sa o všetkom možnom a k večeru sme zastavili sa najesť. Samozrejme pozývali. Išli sme. Konečne čínske pohostenie.

Pri vchode lavórik, kde sme si umyli rúčky. Posadali si a pokiaľ sa chystalo jedlo, pil sa čajík. Potom to začalo. Položili na stôl jeden tanier, fasli sme paličky a papali. Ďoďo tlačil. No o chvíľu tam bol ďalší tanier s dobrotami, potom miska polievky a ďalší tanier. Začínal som mať už pomaly dosť, no ostatní sa tvárili O.K. Tak sme jedli. Výsledný produkt bolo 7 chodov, t.j. 6 tanierov, na každom iné, a tofu polievka so špagetami. (Pozn. Kajko, 3.12.1993. Niečo pre kuchárky alebo ako vyzerá čínska kuchyňa: Základ - musí to byť fajne horúce a fajne štipľavé. Väčšinou to sú zmesi rôznych druhov zeleniny, kde dominuje paprika, cibuľa a tak. To s tenkými prúžkami mäsa, ktorého ale nie je veľa - je tam totiž dosť drahé. Ďalej sú do toho zamiešané mandle, oriešky a také bludy. Asi 4 taniere boli zhruba v tomto duchu, rôzne korenené a rôznej chuti. Úvodný tanier bol čosi ako naša tlačenka s cibuľou. Asi štvrtý tanier v poradí, keď sme už mali huby dobre vyštípané, bol zrejme na zmiernenie pálenia v ústach, a boli to paradajky - také obrovské ako sme fasli pod múrom - s cukrom. Nezvyklé, ale v danej situácii účinné.) A ak by niekomu nestačilo, doplňovák do plna boli také jak knedlíky, ktoré sa mačali v šťave, čo zostala. To všetko sa zapíjalo pivkom a čajíkom. Bolo to perfektné a najedli sme sa do prasknutia. Moja vrodená skromnosť mi nedovolí povedať, že som bol pochválený za narábanie paličkami, a preto to ani nepoviem. Furdíkovi to až tak nešlo, to má za to, že netrénuje.

Po dobrej večeri sme spravili fotku a išli sme ďalej. Navrhovali, aby som keroval, no nechcel som, lebo C-čko nemám. Keďže to boli dve autá, tak si nás rozsadili a každý sa v pohode viezol ďalej. Dostali sme ich adresu, že keď fotky. Peking bol 80 km a tešili sme sa na zajtra. No stalo sa, čo nikto nečakal. Policajná kontrola, a o chvíľu nás zobrali na stanicu. Keďže sme si nerozumeli, tak sme tam s Kajom sedeli asi 20 min. a oni tam chodili a nič. Začal som byť nakakaný, lebo som nevedel, čo je s nami a hlavne s našimi autami, ktoré nas viezli do Pekingu. No keď mi policajt ukázal dva vodičáky, pochopil som dve veci: prečo mladí chceli, aby som keroval, a prečo sme tu. Mali len B-čko. Tak som začal byť milý. O chvíľu nam dali ruksaky a naložili nás do auta a viezli het. Mladí zostali. Keďže sme išli smerom na Peking, neprotivil som sa. Zviezli nás po nejakú veľkú policajnu stanicu, a tam nás vysadili. Do Pekingu 70 km. 22.00.

Tam sme vypísali nejaké ľajstrá o registrácii a povedali, že O.K., no ja som povedal, že nie O.K., lebo sme sedeli v aute do Pekingu, a momentálne sme tu a auto het. A že čo tu teraz. Tvárili sa, že ich to trápi a hľadajú riešenie, a nakoniec ponúkli, že môžme tu spať. To sa mi vôbec nepáčilo, ale vzhľadom k pokročilému času nám nič iné neostávalo. A nakoniec, na čínskej policajnej stanici sme ešte nespali. Keďže Kajko sa uložil na zem, využil som príležitosť voľného fotela, dlhého akurát pre mňa a mäkké ho až až. Krásne sme sa vyspali - aspoň ja - a ráno boli spacáky úplne suché. O siedmej sme boli hore a o 8.00 sme už poctivo pracovali. Asi za 10 min sme mali auto do Pekingu. Išiel tak 30 km/h, no nikto ho neobehoval. Zostupovali sme dole z kopcov pomedzi hory. Cesta samá zatáčka, ale príroda vôkol nadherná. Špica kopce pokryté takým nízkym porastom, dačo jak u nás kosodrevina, ale iné. Boli sme vo výške 700 - 800 mnm. Asi 30 km pred Pekingom nás vyhodili, no o chvíľu sme pochopili, že sme už vlastne v Pekingu.

13 PEKING CITY

Stopovať sa síce dalo, no neviem, ako úspešne. Tak sme radšej zvolili systém hurá na autobus MHD. Išiel až do centra. Trvalo to asi 1 hod. a stálo len 2.20 Ju. Treba skúsiť ISICy. Peking. Obrovské mesto. Všade N-bicyklov, N-ľudí, N-áut. A nikto nám tu nerozumie. Po nezhodách s Ing. Furdíkom sme slepým prehľadávaním stratili skoro dve hodiny. Nakoniec sa nám podarilo dostať sa na hlavnú stanicu, kde sme po ďalšej hodine, neviem, či úspešne, odložili jeden ruksak s ťažkými a zbytočnými vecami. Dosť draho, 10 Ju/deň. No prezerať s tým Peking by bola drzosť. Medzičasom sme zmenili 20 $ po 8 Ju, takže sme hýrili. Žalúdok sa ozýval, tak sme išli zistiť, či je ten Peking fakt taký drahý. Môžme skonštatovať, že pokiaľ nemá človek veľmi veľké nároky, tak nie. Za 2 Ju pre jedného kopec teplej ryže so zeleninou a mäsom. Nasýtilo. Po jedle sme popili, ochutnali lakucinky a išli pozerať Peking s konštatovaním, že za deň sa to nedá.

Tak sme stihli pozrieť chrám Slnka, chrám Zeme, čo nebolo až také špica. Lámaistický chrám nám zavreli pred nosom, tak sme si išli obzrieť zvonku, čo nás čaká zajtra. K tým dvom chrámom ešte toľko. Konali sa tam nejaké slávnosti Slnka, Zeme, takže to vyzeralo tak, že v strede kamenný štvorec asi 20 x 20 m, okolo kus priestranstva ohradeného múrom so štyrmi bránami, na každej svetovej strane bola jedna, no na jednej boli ešte dve, takže tri. (Pozn. Kajko, 3.12.1993. Priznám sa, že toto si nepamätám, ale po tomto vysvetlení mi už je všetko jasné.) Okolo toho pekné parky. Stačí. Večer sme najprv skočili do parku Jang-Shan, čo je, ako sme sa neskôr dozvedeli, cisársky park a je hneď za palácom. Tak to už bolo iné kafe. Nádherná záhrada s krásnymi takými, nazvem to vyhliadkami a z najvyššie položenej bol výhľad na celé okolie. Ťažko opisovať. Posedeli sme tam do deviatej. Bolo nádherne. Potom nás vyhodili, a tak sme išli okolo cisárskeho paláca na námestie Tien-an-men.

Pri cisárskom paláci neradostná správa. Lístok stojí pre nás 45, neviem dokonca, či Ju, alebo tých ich bonov. To by bolo ešte horšie. No v Pekingu nie ječlovek každý deň. (Pozn. Kajko, 3.12.1993. Tu hádam trochu o cenách. Totiž tie parky a chrámy, čo sme absolvovali, vyzerajú tak, že sú ohradené a platí sa tam vstupné. Lenže v žiadnom z nich to nebolo viac ako 0.5 Ju, čo je nič. Preto nás suma za cisársky palác dosť zaskočila. Ale pravdu povediac, v budúcnosti sa zrejme skôr zvýšia ceny aj v tých parkoch, ako by mali klesnúť v paláci.) Obišli sme palác zvonku, prešli námestie, kde ma chcel jeden blbec so samopalom zastreliť a kde už nie jedného človeka prešiel tank, a zastavili sme sa pri jednom predávajúcom. Tam sme si povedali, že zatiaľ sme veľa neutratili a že sme na tom finančne dobre. A Peking je zatiaľ lacný, tak sme prehýrili 7 Ju a s plným žalúdkom a s konštatovaním, že dnes sme prejedli len 30 Ju spolu, sme išli spať pod hradby do parku len tak bez spacákov. V noci bola kosa, no dalo sa to vydržať. Lepšie než vláčiť spacáky.

Ráno sme boli o 5.10 hore - v noci tiež párkrát - a išli sme do cisárskeho parku pozrieť ho cez deň. Ranná Čína už cvičila Taiči a o 6.00, keď otvorili park, už tam bolo plno ľudí a všetci krása spolu alebo sami cvičili. Škoda len, že medzi nimi neboli mladí. Pokochali sme sa tou krásou, popozerali park, dozvedeli sa, že cisársky palác je najväčší a najkrajší v Číne, čo nás utvrdilo v tom, že ideme v každom prípade. Teraz sedíme na samom vrchu parku, pod nami je palác, čas 7.42. Doba pobrať sa. Palác otvárajú o 8.30, a kým to obídeme a niečo zjeme, máme čo robiť. Ale ten park je krásny a ten palác zvrchu obrovský.

Pobrali sme sa dolu, zistili, že vchod je odtiaľ, a keďže bolo ešte len 8.10, išli sme dačo pojesť. Raňajky boli drahšie než na stanici. Ryža so zeleninou za 3 Ju. No tu nás nakoniec dobehli. Kajo chcel kus mastného na vrch, tak sme si dali a vyrúbala nam za to, keď sme začali jesť, nie 3, ale 6 Ju. No nič sme robiť nemohli. Ukazovala, že to má aj na jed. lístku. Bola tam síce nejaká cena za 3 a nejaká za 6, no tomu pred tým sa nedalo rozumieť. Dobehla nás. Zjedli sme a za 1 Ju sme ešte nakúpili pečivko, nech sa dorazíme. Pobrali sme sa kupovať lístky. S ISICmi sme nepochodili. Doláre z tej strany nechcel a nakoniec vysvitlo, že tých 45, to nie je juanov, ale tých ich bonov. No nazdar. Nakoniec nám dal lístky s prižmúrenim očí za 45 Ju. Fajne, no ostali sme skoro bez prachov. Tie posledné sme minuli, keď pri vchode predávali série fotiek a zistili sme, že sú to pohľadnice. Hurá, konečne. Prvé pohľadnice v Číne.

Tak sme sa vydali pozerať cisársky palác. Čo k tomu povedať. Ťažko. Keď sme vošli dnu, skoro som spadol na zem. Krasota. Nevedel som, či sa mám smiať, či mam revať abo co. Opísať sa to nedá, uvediem len fakty: plocha 720 000 m^2, 9000 izieb, 1 000 000 exponátov. Čo viac dodať. To, že za jeden deň sa to normálne pozrieť nedá. Je sprístupnená asi len polka. Stihli sme to asi za 3,5 hod, no ponáhľali sme sa. Celé je to rozdelené na dve časti. Časť oficiálna, kde sa vládlo, a časť obytná, kde sa bývalo. Vôkol toho sú nádherné záhrady. Ale už dosť. To treba vidieť. Šak diáky možno vyjdú. Z paláca sme sa pobrali peši na stanicu. Cestou sa nám naskytla možnosť meniť. No chcel aspoň 100 \$. Dobrý kurz, 9 Ju. A nás blbcov nenapadlo znížiť. Vybrali sme ruksaky a skonštatovali, že prvé, čo musíme urobiť, je zohnať prachy, lebo ináč smola.

Išli sme teda skúsiť šťastie do hotela. Vybehol som z neho, len sa tak zaprášilo. Kurz 5,6 a po odčítaní poplatkov 5,4. Horšie než zle. Tak sme si sadli a rozmýšľali, čo robiť. Skúšali sme to na stanici, no tam sme pochopili, že menenie peňazí je záležitosť špeciálnej skupiny ľudí. Obyčajní ľudia na nás pozerali jak na bláznov alebo si doláre obzerali, aby o tom mohli rozprávať svojim deťom. Pod pojmom obyčajní ľudia myslím ľudí, ktorí okolo stanice niečo predávali. Po 0,5 hod. sme to vzdali. Porozmýšľali sme a povedali sme si - skúsime na trhu, kde sme včera videli Rusov, a keď nie, tak zmeníme v banke 5 $ a čím skôr z Číny.

Išli sme na trh a opäť sa raz šťastie poriadne unavilo. Sadlo na nás. Boli tam štyri Rusky, len tak sedeli, prihovorili sme sa a ony že hej, ale po 8.67, čo je najlepší kurz, a že kľudne aj málo. Nechápali sme. Zmenili sme hneď 15 $, lebo lepší kurz v Číne nechytíme a viac sme ani minúť nechceli. Pokecali sme, kam a odkiaľ a čo sme zač, a poradili nám, že do Vladivostoku najlepšie ruskou loďou z Tian-Jinu. Vraj sa dohodneme v pohode s posádkou. Špica, a bolo rozhodnuté. Je to v prípade neúspechu kus od cesty, no ale len kus, a v prípade úspechu zisk pár dní. Loď ide 2 dni. Krása.

Rozlúčili sme sa, hneď sme sa rozšupli na malinovečke, čím sme zmenili 50 Ju a znížili nebezpečie falošnej bankovky. Poposielali sme pohľadnice a bolo 16.00. Tak sme sa pomaly dotrepali do chrámu Nebies, a keďže pomaličky, tak sme prišli v čase záverečnej, takže Ďoďo dajako stihol urobiť pár fotiek a vyhodili nás. Je to špica, oplatí sa to vidieť, a my sme videli len kus zvonku, vlastne len tú vysokú okrúhlu budovu. Alebo chrám, alebo ani sám poriadne neviem, čo je to. Pri východe z parku som zistil, že sme stratili kúsok mapy, na ktorom bol Peking. Nejde ani tak o ten kúsok, ako o to, že mapa je z knižnice a prúser. Vrátil som sa cez park, no mapa tam nikde nebola. Tá brána, za ktorou som fotil, už bola zamknutá a jediná možnosť, kde by ešte mapa mohla byť, bola tam.

Keď som tam tak skľúčený stál, prihovorili sa ku mne dvaja ľudia, Číňan a Číňanka, a on vedel špica po anglicky. Tak sme tam pokecali. Chceli mi pomôcť, no nezohnali toho dnu. Teda nepočul ich. Systém je totiž taký. Na noc sa jeden človek zatvorí dnu, a ten to stráži. Ostatní strážia von, a pokiaľ on neotvorí, dnu sa nikto nedostane. Ak tam zomrie, smola. Keďže to bolo veľké, ten dnu bol stále na inej strane než my. Asi po pol hodine sme to vzdali. Sadli sme si na dlažbu a kecali sme. Popýtal odo mňa adresu, že pozrie zajtra, a ak mapa bude, tak mi ju pošle. Bavili sme sa ešte chvíľu a potom mi napadlo zistiť, ako von z mesta. Povedal, že autobus 312, a napísal, z akej zastávky ide. Bol to jednoducho člen. Ešte chvíľu sme pokecali a potom som išiel, lebo Furdík - už pravdepodobne nervózny - ma už dosť dlho čakal pred bránou parku a medzičasom sa už zotmelo. Čakal, no bol kľudný. Za pomoci informácií a ešte dvoch ľudí, ktorých sme stretli cestou a ktorí speakovali, sme sa hravo dostali na 312-ku a ňou sme cestovali z Pekingu. Neviem prečo, ale pri opúšťaní mesta nám traja ľudia ochotne povedali, kadiaľ a ako, a to dokonca anglicky. Krása. Asi nás tu už mali dosť. V 312-ke sme zašachovali ISICmi, teta sa múdro zatvárila, a že OK. Na konečnej sme vystúpili, prešli pár metrov, kúpili jablká, zmizli v kukurici a ľahli spať.

Noc bola teplá, takže zalezení v spacáku sme nemohli. Ráno som vstal pokúsaný od neviem čoho s napuchnutým okom. Kajko na tom bol obdobne, no bez toho oka (Pozn. Kajko, 3.12.1993.: Teda, presnejšie, oko som mal, dokonca obe, iba nie napuchnuté.) Vyliezli sme z kukurice a okolo nás sa už makalo. Predával tam mladý také fajné jak placky, tak sme sa spýtali, že po koľko, a on, že po 1 Ju, a my, že dve. Urobil, dal som mu 10 Ju a vydal 7 Ju. Tak sme sa pohádali a on, že tam dal každému dve vajíčka miesto jedného. Sila. Tak som mu to tam položil, že chcem len s jednym vajíčkom. Chvíľu kecal, no nakoniec juan vydal. Sila. Pojedli sme dosť sýto a pobrali sa ďalej na východ.

Stopli sme auto, ktoré nas koplo asi 8 km do nejakej dediny na križovatku. Spýtali sme sa, či sme v Tong-Xiane a že či doprava je na Tian-Jin. Jeden, že nie, a druhy, že hej, a keďže sa nám to pozdávalo, tak sme išli. Kúpili sme autá sedmičky. (Vysvetlenie pre Miru a možno aj pre iných: Auta používam ako synonymum pre bačkorky ;)) Zastavili dve autá, no nezobrali nás, vraj dačo nedobre. Tretie, že treba došľapať na nejakú križovatku. Ta sme išli. Asi po 5 min. bol nazad, že máme nastúpiť. Prachy nechcel. Tak sme nastúpili a viezol nás naspäť do mesta, kde sme spali. Po vhupnutí doň sme pochopili. Toto bol ten Tong-Xian, kde má byť tá križovatka. Ešte asi desať min. sme polietali po meste a vyhodili nás na veľkej križovatke a ukázáli, že Tian-Jin je tam. Špica. Keby nás nestretli a neboli odviezli naspäť, neviem, kde by sme došli. Tak sme odšľapli asi 1 km a stretol nás mladňak po anglicky hovoriaci. Že kam a tak, ta sme pokecali a ja som začal stopovať a on odišiel a o chvíľu sa vrátil, že nám pomôže. Zastavilo auto, všetko dohodol a povedal, že šofér ide do Tian-Jinu prístavu. Bomba. Poďakovali sme sa a už sme sa viezli.

Asi po dvoch hodinách tešenia sa nás vyhodil, že tu, tak sme mu povedali, že aj my do prístavu, a on ukázal na mape iný prístav a my sme pochopili, že to asi bude nákladný. (Poznámka 28.7.1996.: Keď tak o tom teraz premýšľam, plus o tom,čo nám povedali tie Rusky, tak mi sme vtedy mali ísť asi do toho nákladného. Ešte že som na to prišiel. Len asi trochu neskoro.) Poďakovali sme a hneď zastalo auto, taxikári načierno, of course. No napísali nám meno prístavu tými ich hieroglyfmi a povedali, že na križovatku, a ešte že, ukazovať v Tian-Jine, že chceme ísť do Tian-Jinu, je blbosť. Aha, ďalšie miliónové mesto. O.K. Išli sme ďalej a poliši nám povedali, že na križovatku je asi 4 km. O chvíľu samo zastavilo auto, povedali sme, že nemáme peniaz, a on nechápal a skoro nám dal peniaze. Nakoniec pochopil, kam chceme ísť, a už sme sa viezli. Cestou kúpil nanuk, dobrý, aj pre nás, a vysvetlil, že okolo Tian-Jinu je objazd, nakreslil to, a že on ide vpravo a my vľavo. Vyhodil nás na mestskom objazde a išiel vpravo a my vľavo.

Momentálne tu sedím a Kajo stopuje. Je to o ničom, lebo sa tu na objazde kšeftuje, zastavili už dvaja a chceli očividne prachy, takže nás nechceli zobrať ani ku výpadovke na prístav. Uvidíme, ako dlho tu budeme trčať.

Je sobota, 15.39, a sme tu už skoro hodinu, pričom premávka je v troch pruhoch každým smerom a celkovo slušná. Pardón, skoro som zabudol na štvrtý pruh pre cyklistov a povozy. Začal nás obťažovať jeden motor-rikšman, že poďte a tak. Tak sme sa zobrali a išli peši. Dobiedzal ďalej. Asi po pol hodine šľapania potreboval Kajo na záchod, tak ja som zatiaľ len tak cvične dvihol ruku, a tri autá zastali. Bola to nejaká partia, pochopili, kam chceme isť, že bez peňazí, tak nás zobrali na korbu. Odviezli nás k jednej ceste smerom na prístav, no to bola platená a vstup peším zakázaný. Povedali, že to nič, že za chvíľu bude ďalšia, ale oni že tam nejdú. Vzali nás ešte kúsok, a keďže bočili do mesta, vystúpili sme a šľapali ďalej. Asi po 0,5 km nám jeden mladý povedal, že je to už iba 5 km. Išli sme okolo reštiky, a tam nás volali, a my, že nie, že bez peňazí, a Kajo, že čuchneme jednu limču spoločne, tak sme sa vrátili a od stola práve vstávali dvaja, robili si z nás srandu, že kam ideme. My sme ukázali, zasmiali sa, hodili reč, že aj oni tam idú, a myslím, že do toho zasiahli aj tie baby, čo tam predávali, tak nás vzali.

Z tých 5 km, čo vravel mladý, bolo nakoniec dobrých 15 km na tú odbočku. Hodili nás asi 20 km pred prístav. Tam sme spráskali polievočku a dvihli sme sa a bola tam zastávka autobusu. Vyzeralo to na mestskú dopravu. Práve prišiel bus. Sprievodkyňa, aby sme rýchlo nastupovali. Ukázali sme ISICy a ona, že O.K, ale v buse nám vyúčtovala po 3 Ju, ISICom sa opiť nedala. Potom nás vyhodili v jednom meste a povedali, že 102 bus ide do prístavu. Tam začal obťažovať ďalší rikšman, a ten bol riadne dotieravý. Nevedel pochopiť, že nemáme peniaze. A čo ma nasralo, bolo to, že nevedel pochopiť, že nevieme čítať čínštinu. Stále nám tam dačo vypisoval a ukazoval, a ja, že nie, tak on písal ďalej atď, atď. Bolo to pred žel. stanicou. Bol tam stánok a blázni chceli 4 Ju za to, čo normálne stálo 1 Ju. Tak sme ich poslali do riti a podarilo sa nám zmiznúť het, medzi bloky, kde boli už normálne stánky. Bolo 20.00, tma. Kúpili sme pečivko, pojedli, polovicu jedného vymenili za nové, lebo plesnivelo, čím sme získali k dobru pečivko za 0,5 Ju, čo je dosť.

Konečne sme sa dozvedeli, ktorým smerom je prístav, no dedko zahlásil, že to je 30 km. Fíjha. No aj tak bola nuda, tak sme išli.

Pred stanicou zasa rikšman nedal pokoj, no nakoniec pochopil, že sme bez peňazí a znalostí čínštiny. Dokonca nám aj ukázal cestu. Na druhom km sme mali s Furdíkom rozhovor, ktorý vyústil v to, že ja som ostal stáť a on išiel ďalej. Sadol som si pod plot a čakal asi pol hodiny. Keďže sa neobjavil, pobral som sa pomaličky ďalej. Nakoniec sa mi chcelo spať, tak som si ľahol do vysokej trávy, aby ma od cesty nebolo vidno. Bolo to tam súvisle obývané až k prístavu. Okolo 24.00 začalo pršať, tak som vliezol do jednej brány, kde bolo teplo, sucho a bicykle. O 2.00 ma vyrušil nájomník s baterkou, ktorý sa išiel vyčurať. Povedal som, že vonku prší, a nechal ma tak. O 4.00 bola už aj tam kosa, vonku už nepršalo, tak som zobral veci, ľahol na to staré miesto do spacáku a pospal do 7.00. Vstal som a za prítomnosti troch divákov, ktorí mi nakoniec ukázali cestu, som sa zbalil a išiel. O dve hodiny som sa dostal do slepej uličky, na konci ktorej mal konečnú nejaký bus. Keďže už ma to nebavilo, spýtal som sa na 102-ku. Zobrali ma dnu, zapýtali 0,3 Ju, na ISIC nenaleteli a vyhodili ma na fleku, kde stála 102-ka a kde som konečne zohnal auta na svoje laby.

Sadol som na 102-ku, zaplatil 0,5 Ju, ISIC nezabral a skonštatoval som, že inteligencia smerom k moru stúpa. Vypľúvlo ma to v prístave, kde som asi o 10 min. stretol Kaja s mokrým spacákom. Prezradil, že on sa vrátil už o 10 min, no nevidel ma. Tak sme v prímerí pokecali. (Pozn. Kajko, 6.12.1993. Keďže som Joža potom nenašiel, vybral som sa ďalej peši a prišiel som k niečomu, čo pripomínalo nákladný prístav - plnožeriavov, strojov, makalo sa tam aj v noci. Tak som si povedal, že už som prešiel dosť, zvyšok zajtra, a išiel som spať do trávy na taký pľac nikoho uprostred tých strojov. Keď začalo pršať, vytiahol som dáždnik nad hlavu a zvyšok seba som prikryl karimatkou. To však nestačilo, lebo to bol fajný lejak. Takže som zmokol zhruba ako pod múrom. Ráno som vstal a po malej exkurzii po Tian-Jinskom prístave, kde som na chvíľu zazrel aj Tichý oceán, som dorazil do osobného prístavu. Joža nikde, ale povedal som si, že tu sa stretnúť musíme, tak som išiel pozrieť stav vecí do toho, kde sa kupujú lístky. Rýchlo som pochopil, že týmto spôsobom sa nikam nedostaneme, tak som zmenil 2 $ a kúpil si nejakú limču. Vtedy ma chytil za rukáv Jozef a všetko bolo OK.) Prezradil, že dnu nikto nehovorí anglicky. Nápisy sú v čínštine a asi aj v kórejčine a sú tam všade mastné ceny. Nezostalo nám nič iné, iba sadnúť na konečnú 102-ky a dúfať, že stretneme nejakého Rusa. Tak tu sedíme, sušíme veci a rozmýšľame, že čo bude, ak nezoženieme loď. Povedal by som, že ešte len potom budú problémy. Uvidíme. Je nedeľa 12.9. a voštvrtok 23. chceme byť doma. No ak loď tu nevyjde, neviem, ale asi to určite nestihneme.

Navarili sme polievočku, pojedli sme a ja som sa vybral do mesta kúpiť niečo pre segru a zistiť, či náhodou nejdú nejaké vlaky. Nedeľa poobede, no život funguje jak furt. Všade sa predáva, kupuje, všetko je otvorené, stavbári makajú. Sila. Vlitol som pozrieť obchoďak, nech znam, jak to tam vypatra a normalne, kultura, maju všetko. Pokúpil som a čuchol som na stanicu. Tam, akože ináč, nápisy v čínštine. Chytil som nejakú babu, že či vie anglicky, a ona že nie, tak som jej rukami - nohami vysvetlil, že nech mi ide prečítať koncové stanice. Tak išla. Prečítala dve a nerozumeli sme si, tak zmizla. Tak som si začal stanice tých pár zaujímavých vlakov, ktoré mali nízke čísla a išli naším smerom, opisovať, že potom dačo vymyslím. Odrazu sa objavila tá moja kamoška s ešte dvoma a hurá so mnou kecať po anglicky. Tak sme pokecali, dozvedel som sa, čo som chcel. Vraj dobrý vlak je do Harbinu (resp. Charbinu, kedy jak), ak chcem ísť do Ruska, no ten ide až zajtra o 11.00. Potom mi poradili, aby som išiel na ten vlak o 20.00 do Mudanjangu. Netušil som, kde to je, no napísal som si to. Rozlúčil sa - baby leteli na vlak - a išiel hodinu busom nazad do prístavu. ISIC som už ani neskúšal. Veď 0,5 Ju nie je až taká hrozná suma.

Tam sedel Furdík a nemal nič. Pozreli sme mapu a zistili, že ten vlak o 20.00 ide na sever caz Harbin, no o to by ani nešlo, no on ide potom ďalej na západ a končí asi 200 km od Ussurijska. To by bola špica, povedali sme si, a keďže loď sme už zrušili a ten vlak nám vlial nádej, že v utorok môžeme byť v Ussurijsku a predsa stihnúť disku, padali sme rýchle na stanicu. Do odchodu vlaku 2 hod. Prišli sme na stanicu hodinu pred odchodom vlaku a začali rozmýšľať, ako na vlak. Spomenuli sme si na problémy s nastupovaním v tej Selnathalai. Keďže sme my frajeri mali len 70 Ju, vybrali sme si mesto asi 50 km vzdialené. Na prvý pokus nás vyrazila od kasy, tak sme počkali, až kým predá všetkým, a potom s pomocou kamošky rozlúštila, čo som jej napísal, t.j. číslo vlaku a cieľ a "2x" - a bez problémov vystavila lístky, zhrabla 5 Ju za oboch, čo bola špica. Prekvapilo ma to, no ešte sme neplesali. Ešte sme sa neviezli. Skočili sme kúpiť lacné pečivko, pojedli sme, zabalili niečo na cestu a išli. Na počudovanie sme sa dostali do vlaku bez problémov, takže sme zaparkovali a robili všeobecný rozruch. Keďže šla noc a Kajko sedel, ja som podľa vzoru ostatných vystrel karimatku - podotýkam, že ostatní nemali karimatky - a čuchol som sa pod sedadlo, lebo cestičkou chodili ľudia. Bol to humus, no dalo sa to prežiť, nerozvádzam.

Asi o šiestej som vyliezol, lebo som toho mal už skutočne dosť. Myslel som si, že už by sme mali byť v Harbine, no mýlil som sa. Boli sme už za polovicou, no do Harbinu ešte chýbalo. Poraňajkovali sme a sedeli sme ďalej v pohode s pocitom, že by sa nám nič nemalo stať, že v Harbine všetci zmiznú a poobede sme v Mudanjangu. Príchod do Mudanjangu je síce až o 22.10, no to som zistil až neskôr. Asi o 8.30, keď sme si v pohode cestovali, začali problémy. Neviem, či v tom mali prsty tí dvaja, čo tu sedeli vedľa, no po tom, čo s nimi zametač podlahy hodil krátku reč, začal pýtať lístky. No nazdar. Tak som ich hľadal, hľadal, až sa na to vykašlal. Boli sme už zasa stredobodom pozornosti. Situácia sa pomaly skľudňovala. No ak sa zdá, že je všetko v poriadku, nie je všetko v poriadku. O chvíľu prišla ženská a zasa chcela listky. Tak to už nemalo zmysel, tak sme naznačili že nemáme, ale že máme peniaze. Ľudia sa zgrupovali, až sa objavil jeden, ktorý vedel slušne po anglicky, a jeden malý dedko, ktorý vyzeral ako dosť veľký šéf. Tak sme vysvetlili, že lístky máme, ale keďže sme nevedeli čínsky a nikto na stanici nám nerozumel, tak sme si kúpili lístky iba par zastávok naším smerom, lebo sme netušili, kam ten vlak ide. To sme si všimli až pri nastupovaní, lebo na vlaku je latinkou a rozhodli sme sa, že ideme ďalej. No a že sme ochotní dokúpiť lístky, ale mame málo juanov, lebo sme mali ísť loďou. No a že sme študenti, ponáhľame sa a nemáme veľa peňazí. O.K. Starký sa usmial, povedal, že sme vo vlaku vítaní, a dali nám pokoj. Ukľudnilo sa to, no len na chvíľku. Pol hodiny - a kontrola lístkov. To som ešte nezažil. Kontrolovali všetky lístky, načele s náčelníkom, ktorý už vôbec nevyzeral mierumilovne. Dobehol starký a vysvetlil situáciu aj s tým naším kamošom. Náčelnik pozrel prísnym okom a povedal čosi. Kamoš nám povedal, že tu máme sedieť a možno na konečnej niečo zaplatíme. Konečne sme už dúfam mali pokoj. Na konečnej budeme o 22.00, a ak sa nič nestane, napríklad že priechod nie je medzinárodný, zajtra sme v Ussurijsku. Tak sa vezieme a čakáme, je práve 11.05, takže ešte 11 hod. Žiadna výhra.

Prišla veľká stanica, vyše miliónové mesto Chang-chun. Prišiel náčelnik s dvoma polišmi a vyhodili nás z vlaku. Nepomohlo také, že my chceme ísť ďalej, že tam si zaplatíme. Náš kamoš bol bezmocný. Tak nás zobrali na stanicu a Ďoďo bol nasratý. Policajti boli milí, pýtali sa, kam chceme ísť, a tak ponúkli buchtičku, a tak som bol nakoniec milý aj ja. Spýtali sa, koľko máme peňazí. Keď sme zahlásili, že spolu 40 $, zahlásili, že za to sa dá v pohode do Ruska a že sa pokúsia to vybaviť. Keď sme to počuli, vidina, že budeme bez komplikácií v Rusku, nás potešila natoľko, že sme boli ochotní obetovať po 10 $ cez Čínu. No o chvíľku, že si máme zobrať taxík a ísť tam a tam, kde nám tie lístky predajú. Nálada začala klesať, a tak, že na taxik nemáme, tak po chvíli nám dali adresu a poslali nás tam peši, že oni už žiadny nápad nemajú. Nálada bola zase dole.

Tak sme sa pobrali, no nálada začala zasa stúpať po tom, ako sme vyšli von, a tam všetko predávali. Kultúra oproti tomu,čo sme doteraz videli, a to tiež bolo v pohode. Proste špička a výber taký, že sa máme čo učiť. Nálada prudko klesla, keď sme dorazili po pol hodine šľapania na miesto činu. Nebola tam žiadna cestovka, ale čosi na systém nášho pasového oddelenia pre cudzincov. Tam na nás čumeli, čo chceme, a boli ochotní akurát tak zmeniť naše doláre na biele juany. To su tie ich akože bony pre cudzincov, a to sme zasa nechceli my. Našťastie tam boli dve Rusky, ktoré nemali pasy, tak s nami hodili reč. Zasmiali sa, že s 20 $ sa chceme dostať do Ruska, a poradili, že za lacný peniaz môžeme cestovať len na čínske lístky, že to sa dá. Na zahraničné sa s bielymi juanmi dostaneme tak po hranice. Kurz k doláru je tak 1 ku 3. Nakoniec sme u nich zmenili 10 $ v slušnom kurze 1:10. Vrátili sme sa po kratkom blúdení na stanicu, cestou sme trochu pohýrili, šak sme mali za čo. Vyhradili sme 100 Ju na cestu. Na stanici náhoda. O hodinu išiel vlak a nám sa bez problémov podarilo kúpiť lístky do Mudanjangu. Bez problémov sme nastúpili a momentálne konštatujeme, že to nebolo až také zlé. Teraz by v tom bol čert, aby sme nedošli. Nemali by sme, no už nás kontrolovali štyria a máme lístky do konečnej stanice, takže žiadne na čierno. Asi sa to v Číne, teda v tejto časti, toleruje. Rusky tiež vraveli že O.K. Ak by sme ostali v tom prvom vlaku, mohli sme dopadnúť podstatne drahšie, ak by si vyúčtovali tu cestu načierno. Tak nás vyšla na 10 Sk každého, no a či tam budeme o 22.00 alebo o 5.00 ráno, myslím, že to je jedno. Takže zatiaľ sa vezieme, a čo bude ďalej, uvidíme.

Popili sme ako včera vodku a pomaly sa vo väčšej kultúre ako včera - sme medzi vagónmi - chystáme spať. Pospali sme. V noci fajne ťahalo a bola taká kosa, že sme sa prikryli spacákmi. Ráno o 5.15 sme spokojní vystúpili z vlaku. Išli sme von a pri výstupe, kde sa kontrolujú lístky, k nám pribehla s krikom nejaká ženská, vraj lístky, ukázali sme a zavolala nás do takej budi a že 5 Ju. Nevedeli sme za čo, tak sme povedali, že nie, a kričala ešte viac. Jak som na ňu zvrieskol, ta stichla. Na ostatných kričala ďalej. Tušil som, že chcú 5 Ju za batožinu, no povedali sme si, že pokiaľ nám to niekto nevysvetlí po anglicky alebo iným zrozumiteľným jazykom - neplatíme. Bolo nám fajn, lebo tam bolo teplo, a tak sme poraňajovali. Asi po 3/4 hod. nás vyhodili. Išli sme na toalette, umyli sme sa trošku a išli si kúpiť lístky.

Skoro ma porazilo. Vlak išiel 6.05. Bolo 6.15. Najbližší vlak až o deň. Myslel som, že ma urve. Tomu sa hovorí smola. No to som ešte tak neprežíval. Dožralo ma to až vtedy, keď som sa dozvedel, že autobusy tam nechodia, len taxíky, a pri pohľade na mapu som pochopil. Nebola tam naznačená žiadna, dokonca ani symbolická cesta. To bol posledný klinec. Stratený deň. Nálada pod nulou. Disku nestihneme. Ak by sme vlak dnes boli stihli, tak tá včerajšia nedobrovoľná prestávka by bola ideálna. No teraz? Som kus nasratý na tie ženské a na seba, ale kto to mohol vedieť. Jednoducho smola.

Keď sa zdalo, že je to úplne beznádejné, všimol som si, že podľa mapy by mala ísť z polky trate odbočka. Zašiel som na informácie, a tam mi povedali, že vlak ide 10.30. Bolo 7.00. Špica. Aspoň to. No aby to nevyzeralo také jednoduché, pred pokladne sa už nahrnulo toľko ľudí, že kúpiť listky sa zdalo nemožné. Našťastie sme stretli dobrého človeka, ktorý nám do 5 min. zohnal lístky. Najprv pýtal biele Ju, no keď sme mu povedali, že my cestujeme tak, usmial sa a kúpil normálne lístky za 3 Ju. Ukázal nám čakaciu miestnosť, odkiaľ sa ide na náš vlak, poďakovali sme a išli sme sa prejsť do mesta. Do odchodu vlaku ešte 3 hod. Kúpili sme čaj a ochutnali sme sójový syr. Bol špica. Keďže to bolo o ničom, vrátili sme sa a sadli do kúta tej waiting room na ruksaky. O 20 min. prišla ženská a premiestnila nás do inej waiting room na stoličky. Nad vchodom, ak som správne postrehol, bolo matky s deťmi. No nič. Teraz sedíme tu v kľude. Do odchodu vlaku 1 a 1/2 hod. a my rozmýšľame, čo bude. Ak by sa nám podarilo v noci cestovať smerom na Irkutsk, môžeme to stihnúť. Tú disku myslím, no ak stratíme deň a pôjdeme až zajtra, t.j. v stredu, tak už asi nie.

Prišiel čas odchodu vlaku. Po trojitej kontrole sme nastúpili. Skontrolovali nás ešte poliši a podľa slov jedného Číňana sa nad nami zľutovali. Verím mu, pretože nás mohli kľudne vyraziť. Vlak bol zážitok, lebo ako sme cestou zistili, ťahala nás parná lokomotíva. Sprievodca nás vyhodil o zastávku skôr. Chvíľu sme ho nechápali, ale potom sme pochopili. Od tamadiaľ, kde nás vyhodil, chodili busy do Sufenche, a presne ako povedali Rusky, veľa. Takže ten sprievodca nám jednoznačne chcel pomôcť. Bol to taký vegeťak - pripomínal mi Aja, dokonca aj výzorom aj napriek tomu, že to bol Číňan. Kráčajúc dedinou, podľa informácií miestnych na bus, sme narazili na malý bus. Bol v ňom mladý frajer hovoriaci rusky a bol nepríjemny. Do Sufenche vraj žiadne busy nejazdia a chce vidieť naše pasy, vraj je policajt. Tak sme chceli vidieť jeho doklad. Ukázal nam nejaký preukaz, prevdepodobne vodičák a údaje zakryl. Tak som mu povedal, že je to divné a že mu nič neukážem, a situácia sa začala vyostrovať, tak sme rýchle zmizli. Mal som z nich veľmi neprijemný pocit. Za rohom ľudia čakali na normálny autobus. Dozvedeli sme sa, že bus naším smerom príde o chvíľu, a o 20 min. bol tam.

Nastúpili sme, po úvodnom nedorozumení sme sa dohodli, že cieľ cesty našej a autobusu je rovnaký. Autobus sa pohol, stará nám začala trhať lístky a vo mne začali narastať obavy. Tak som si sadol na sprievodkyňou ukazané miesto a vytasil svojich 30 Ju. Tak začala pýtať peniaze. Dal som desať - málo, dvadsať - málo, 25 - málo, rezervná päťka, čiže 30 - málo. Tak som jej zahlásil, že viac nemám, a začala sa rozčuľovať - ukázal som jej to na papieri a jej rozčúlenie pokleslo. Tak sa obrátila na Kaja, kázal som mu, nech jej dá dolár. O.K. Najprv nechcela, no ostatní jej povedali, že je to 10 Ju. Povedala, že dobre a že chce ďalšie doláre. Vtedy sme toho začali mať dosť. Povedali sme, nech zastaví, vráti nám prachy a ideme von. Všetci z nás mali srandu a zastať ani náhodou. Všetci spozorneli, až keď som vypustil vzduch z tlakového systému na otváranie dverí, šofér spomalil, zvážneli a začali ukazovať, že to je v poriadku a že nás zoberú až do cieľa aj bez peňazí. Tak sme sa ukľudnili, ale sadnúť som si na truc im všetkým odmietal. Tak sme sa viezli ďalej. Bolo to vyše 100 km. Cestou som pochopil mnohé. Bola to opäť kšeftárska oblasť, autobusov tu bolo N. Išli oproti nám, také menšie a modernejšie. Došlo nám, že asi môžeme byť radi, že sme takto obstáli. Po tomto konštatovaní sa po 50-om km začala moja tvár vyjasňovať. Boli tu pracháči. Ak niekomu trčia z vrecka 100-Ju bankovky, nebude to len tak.

Asi o 18.00 sme dorazili do Sufenche. Bolo to hrozné mesto. Sem-tam už aj ruské nápisy. Pokúšal som sa dohovoriť s Číňanmi, no neuspešne. Tí len pozerali, ako na nás zarobiť. Tak sme sa vydali smerom na juh a našťastie sme stretli nejakých mladých Rusov, kšeftárov. Dali sa s nami do reči, a keď sme zahlásili, že chceme ísť do Ruska, začali sa smiať. Že vraj hranica, cha-cha, prejsť sa vraj nedá. Tak sme sa spýtali, že ako do Ruska, a oni, že sa nedá. Tak sme sa spýtali, kde je colnica. Tak nás poslali na hranicu. Po týchto informáciách nálada klesla na bod mrazu. Podľa ich rečí tu vlastne neprejdeme. No my sme prejsť museli. Asi po 20 min. v beznádejnej situácii sme našli stanicu. N ľudí. Pred stanicou sme videli skupinu ruských žien, tak sme sa spýtali, že ako sa dá do Ruska. Informácie boli priam protikladom predošlých, povedali nám, že bez problémov, dva vlaky denne, no vlak až zajtra, takže ráno treba byť na stanici a kúpiť si lístky. Na dôvažok nás nabalili jablkami (3-4 kg) a keksami (cez 0,5 kg). Boli perfektné. Sila. Naša nálada sa razom zlepšila. Chvíľu sme ešte pokecali a pobrali sme sa v dobrej nálade von z mesta. Ustlali sme si, nastavili budíky na 5.00. Večer o 19.00 bola už kruta tma. Neviem, ako to tu je s tými pásmami.

Ráno sme vstali, spali sme asi 30 m od chatrče. Domáci si ma všimli a zavolali, že na raňajky. Tak sme išli, no raňajky sa robili dlho, tak sme o šiestej po vysvetlení zmizli bez raňajok. Mladý nam ukázal cestu na stanicu. Tam zase nálada klesla. Plno ľudí. Vyzeralo to hrozne. Povedali nám, že o 9.00 ide čínsky vlak a ruský až o 11.00, vraj na ten máme ísť. Lístky za juany. No nazdar.

14 INNA LI - LIN

Tak sme si sadli a čakali, keď sa objavila jedna baba, čínsky vyzerajúca, a perfektnou ruštinou, že či môžu ísť Rusi na čínsky vlak. My, že nevieme nič a že máme podobné problémy. Tak povedala, aby sme počkali, že zistí. Čakali sme. Ako sme sa neskôr dozvedeli, žila v Rusku, pochádzala z Kazachstanu, rodičia napoly Číňania. Volala sa Inna. Inna nás nakoniec zachránila. Zistila, čo stoja lístky, zmenila doláre u čínskeho kamoša 1:8, nakúpila za svoje kopec jedla aj pre nás a prešla s nami, keďže mala rovnakú cestu a vedela čínsky, cez hranicu, čo sme my a spočiatku trochu aj ona považovali za nemožné. Fasli sme čínske štemple a o 10.00 sme sedeli vo vlaku, kde za našich 10 Ju cez otvorené okno Inna ešte kúpila nejaké jedlo. Nechápali sme sami, ako sa to všetko zomlelo, no musím povedať, že cez tie tlačiace sa davy sme prechádzali krížom neviem ako, hoci čínski policajti a colníci na ľudí vrieskali a kopali im do vecí, aby sa netlačili, nás nechávali prechádzať bez problémov.

Vlak sa pohol. My spokojní, lebo vlastne sme von z Číny a naspäť nás vrátiť nemôžu. Blížime sa k ruskej hranici. Inna zahlásila, že v Rusku je o 3 hod. viac ako tu. Sila. 11 časových pásiem od domu. No môže byť, lebo o 17.00 je tu tma, tak to bude jakž-takž O.K. Ideme vlastne na východ. Vlak je plný obchodníkov - jemný názov. Inna vysvetlila, že na balíku, ktorý prevezú cez hranicu, trhnú 10 000 Ju. Každý berie min. 3. Bežne 5 - 10. 10 000 Ju = 100 \$. Čo viac dodať. Ak je tovar zlý, tak to predajú za mesiac, ak je dobrý, tak za mesiac aj trikrát. Čiže min. za mesiac je 300 \$. Ak ide kšeft, tak cez 1000 \$. Myslím, že to vysvetľuje všetko. A vezieme sa ďalej. Inna so o nás stará, bars zlatá baba. Vo vlaku, keďže Inna nemala nič iba dve tašky, prišli Čiňania, či im neprevezie dva balíky. Že za 700 Ju - 85 \$. Riziko to je, ak zaplatí pokutu, zarobí menej. A ešte jeden, či mu prevezie krabicu s prehrávačmi. Ak bez pokuty, dostane 3, ak s pokutou, tak 1. Boli aj návrhy, či my dačo neprevezieme, šak peniaze nám neuškodia. Povedali sme, že O.K. Ak tým môžeme len získať. No nakoniec brala len Inna a bolo toho dosť. Proste sme boli zatrepaní všetci traja. Tak sme sa vliekli von z vlaku, už chvalabohu na ruskej strane, na colnicu.

15 RUSKO, DAĽNYJ VASTOK

Pasováčka srandistka, že vraj víza. Usmiali sme sa, že odkedy víza do Ruska. Ibaže by za našej neprítomnosti Mečiar vyhlásil Rusku vojnu. Zmizla a o päť minút sa vrátila. Dala nám štemple len tak, žiaden tranzit, nič. Bola z nás šalena. Povedala, že rada by si nás tu nechala, ale sa nedá. Colníčka pozrela zbežne Kajkov ruksak no a môj po otázke, či chce vidieť ešte raz to isté, pozerať odmietla. Vyšli sme spokojní von s tým, že v podstate môžeme ostať v Rusku ako dlho chceme, no nechceme. Inna fasla 700 Ju plus prehrávače a išli sme. Dobrý džob. Stačí chodiť hore - dole cez hranicu. Tak sme išli na autobusák. Bus o 2 hod. Inna kúpila lístky, jeden asi 35 Sk, zmrzlinu, žvára a nič nechcela, lebo sme jej pomohli s tým kšeftom. Sadli sme si na stanicu a kecali. Konečne od nej - keďže bola 7 mesiacov v Číne a keďže tam má rodinu - sme sa dozvedeli, ako sa v tej Číne vlastne žije.

16 ZHRNUTIE ČÍNY - STYLE OF LIFE

Takže tých 50 $, o ktorých bola reč pred tým, to možno platí, ale pre celú rodinu. A to neberiem tú spodnú vrstvu. Žena, ak sa zamestná napr. ako predavačka, dostane 120 Ju na mesiac, a to môže byť rada. Ak je vydatá, zamestnanie nezoženie. Ak je zamestnaná, je to dôvod na vyhodenie z roboty. Chlap, ak má dobrý plat, zarobí takých 300 Ju na mesiac. Ak robia dokopy, je to 420 Ju, čo je asi 50 $. Z toho musia vyžiť celý mesiac. T.j. rodina má, ak žena nerobí, tých 10 Ju na deň, čo je tak na vyžitie. V Číne sa dá za juan najesť, no treba si to všetko pripraviť doma. Tým pádom sa dajú raňajky za 2 Ju spraviť pre celú rodinu. Čo im viac treba. Už chápem, prečo je možných 11 rovnakých obchodov vedľa seba. A tá 120 juanová robota je ešte robota, ktorú je problém zohnať, lebo pracovnej sily je dosť. Takto žije obyčajný čínsky človek. No ako žijú tí,čo si dajú na ulici raňajky za 3 Ju, čo vyzerá na prepych, to neviem. V Číne vládne tvrdý komunizmus, aj keď sa návštevníkovi Pekingu navonok všetko zdá nádherné. No stačí otvoriť oči a ísť sa prejsť do okrajových štvrtí, ako napr. bývajú robotníci, ktorí budujú tie skutočne pekné stavby v centre.

Takže toto sme sa dozvedeli čakajúc na bus. Pokecali sme, Inna kúpila ešte po zmrzline a išli sme na bus. Večer sme boli v Ussurijsku, čuch na stanicu a tam sme zistili, že vlak do Charkova ide zajtra večer. Na stanici stál vlak do Chabarovska a Inna chcela ísť, lebo ďalší išiel až zajtra ráno. Chcela, aby sme išli tiež. Lístky neboli, no Inna prišla k vlaku a popýtala, či nás nevezmú. Ženská zahlásila, že 15.000 R jeden. Ejha. Ďalšia zahlásila že 10.000 R a Inna že O.K. Námietky neprichádzali do úvahy a išli sme. Uvedomoval som si, že je to 10 $ na človeka za noc vlakom, no tiež som vedel, že Inna vie, že my na to nemáme a že to nemôžeme zaplatiť. No dala nám najavo, aby nám bolo jasné, že to platí ona. Nakoniec zaplatila 200 Ju, čo je asi 22 $. Vôbec sa mi to neľúbilo, veď my sme chceli za ten peniaz docestovať domov. Vlak bol prvotriedny, no aj tak. Hovorí sa, ak sa zdá, že je všetko v poriadku, nie je všetko v poriadku. Takže zlatý klinec programu: Dňa 15.9.1993 , t.j. v deň nášho príchodu do Ruska, zdraželi lístky na vlaky 3x !!!Špica. Takže sme zaplatili len 2x viac ako stojí lístok. Jak sa dostaneme domov, neviem. Ešte že máme tú rezervu.

Vo vlaku sme sa napráskali, pokecali a išli spať. Ráno v Chabarovsku sme sa dozvedeli, že lístok do Charkova podľa nových cien stojí kupejnyj 37.000 R a plackartnyj 24.000 R, čo je podľa kurzu pred mesiacom 37 $ a 24 $. A najväčšia sranda je to, že vôbec nie je isté, či lístky budú. Inna má síce v Chabarovsku dedka, no práve tam nie je. Na stanici nám povedali, že treba prísť zajtra pred odchodom vlaku. Uvidíme, či lístky budú alebo nie. Dúfajme, že kurz k doláru nie je 1000:1, ale viac. No Inna ma schladila, že max. 1250:1. A že to je jedno, či lístky kúpi za ruble alebo za doláre. Ceny už vyjdú na rovnako, čo aspoň trochu potešilo, povedali sme si, že po 25 $ do Charkova bude O.K. No a Inna povedala, že sa to dá.

Tak sme prišli k nej domov, začali jesť a kecať. Bolo nám fajn, boli sme radi, že to nakoniec takto dopadlo. O tie peniaze vôbec nejde. Dobre, že máme rezervu. Ide len o to, aby boli zajtra lístky, no Inna vravela, že za doláre to pôjde. Len tak mimochodom, Inna vravela, že toto je veľmi drahá oblasť, a myslím, že mala pravdu. Všimol som si len tak mimochodom pár vecí, a fajne mastné. Som fakt zvedavý, aký je kurz. Tak sme popíjali čajíček, kávu, papali sladké a kecali najprv o tom, ako v Karagange a celkovo v Kazachstane ľudia prepadli ópiu, ale je to svinstvo, ako to ničí ľudí, o milícii, ktorá tu má, dá sa povedať, neobmedzenú právomoc a ľudia sa jej boja a potom Inna spustila aj o sebe.

Vyšlo z nej aj to, že je vydatá. No asi tak, že ju vydali v Číne za Číňana. Proste chcela to jej mati a ona žila s mužom všeho - všudy mesiac a momentálne nechce toho muža ani vidieť. Videli sa prvýkrát 2 týždne pred svadbou a až po svadbe sa dozvedela, že je o 1,5 roka mladší. No čínska svadba, to je sila. Skrátka povedané, nevesta má úlohu servírky a celú svadbu si nesadne, nenapije, len behá okolo všetkých a stará sa a nalieva a usmieva sa, aj keď v danom prípade nič nerozumie. Momentálne Inna žije sama a chce mať od všetkého pokoj. Jednoducho robí si,čo chce. Náš človek. Len sa bojí toho, že zazvoní zvonček a pred dverami 25 Číňanov. Ono finta je v tom, že celá rodina Inninho muža môže teraz prísť do Ruska, čo si oni veľmi cenia, lebo v Rusku je pre nich podstatne lepšie.

Umyli sme sa v teplej vode, komplet. Krásny to pocit. Popili sme čajík s tými sladkými keksami, a keď sme uschli, vyrazili sme do mesta. Celé mesto bolo zaliate poobedňajším slnkom. Je v ňom veľmi veľa zelene, takže sa mi to mesto aj napriek raňajším pocitom normálne ľúbilo. Išli sme na poštu a poslal som telegram domov. Keďže slovo bolo 300 R = 10 Sk, tak som napísal slová dve. No keďže medzi slová sa počíta aj adresa, tak sme zacvakali 2750 R. Najhoršie na tom bolo, že Inna odmietla peniaze, vraj sa nám zídu a budeme ich potrebovať vo vlaku. Bolo jasné, že ju neukecám. Tak sme pojedli zmrzlinu, poprechádzali sa a za posledné prachy kúpila zemiaky a uhorky, aby sme mali niečo na večeru. Večer sme poprali, urobili baštu - navarili sme aj našu poslednú polievku - zase sa s prepáčením nažrali a kecali a pozerali telku. Večer ešte išla Podpaľačka, takže zaľahli sme asi o polnoci.

Budík na šiestu, vstali sme o siedmej a Inna, keď otvorila oči, tak sa spýtala, či charkovský vlak ide cez Petropavlovsk. Pozreli sme do mapy a povedali, že na 95% ide. Zbalila sa a povedala, že ide s nami. Pôvodne chcela ostať do večera a ísť potom, no rozhodla sa, že lepšie ísť s nami ako sama. Povedali sme si, že špica, zbalili všetko k jedlu a vypadli na stanicu skúsiť kúpiť lístky. Prišli sme do kasy Intouristu, lebo Inna tvrdila, že tam je možné pre nás zobrať lístky za normálne ceny, ale za doláre. Pred tým som zistil, že charkovský ide cez Petropavlovsk, takže Inna ide s nami. Lístky do Charkova neboli. Riti. No neboli len kupejné. Teta si myslela, že inostranci. Plackartné však vydolovala, no tešil som sa predčasne. Zahlásila cenu,tak sme zmizli len s Inniním lístkom. Spolu 128 $. Skoro ma trafilo. Ani náhodou nebola pravda, že už sú ceny rovnaké. Vyjde to 128/25 = 5.3 krát drahšie. Tak som Inne povedal, že zmeníme doláre a skúsime kúpiť lístky normálne za ruble, tak, ako to robíme vždy.

Zmenili sme rezervnú 50 $-ku a mali sme štastie. Najprv, že len do Čeliabinska, no nakoniec tetuška vydolovala nejaký vagón z Komsomolska a boli tam dva fleky. Mená ani nič také nechcela, takže nakoniec aj keď štyri vagóny od seba o 9.30 sme po čakaní zohnali lístky. Uf. No ešte nie sme vo vlaku. Zostalo nám cez 3000 R na cestu 12 $. Nebolo to veľa, museli sme sa za to dostať domov. Do vlaku sme nastúpili bez komplikácií, až na to, že ten deviaty vagón najprv nebol. Boli vagóny 7,8,12,13. Deviaty nikde, no nakoniec prišiel z Komsomoľska a pichli ho za ten ôsmy.

Dnes, piatok, 16.9.1993 o 11.57 miestneho času sme sa pohli domov. Hurá. Cesta začala v pohode až na to, že sme kus podozriví sprievodcovi.

(Poznámka 11.12.1993: To by som sa teda čudoval, keby sme neboli!). Nebrali sme prádlo, lebo 1200 R je 1200 R a máme spacáky. Pre istotu sme radšej v piatom vozni pri Inne, lebo je tam viac fleka. V Charkove vraj budeme štvrtok doobeda. Disku nestíhame, no ten Chabarovsk a Inna stáli za to. Inna vystupuje v utorok. Na obed sme pojedli zemiaky, ktoré Inna večer uvarila, uhorky a tie čínske klobásky. Pospali sme a potom sme s Innou mastili dámu, karty a prehýrili peniaze na pirôžky a palacinky a šalátik na druhej stanici. Spočítal som si, že ak budeme hýriť takto ďalej, tak vystačíme tak max. do pondelka, no Inna je bufeťačka a je jasné, že hýriť budeme. Ešte dobre, že si nechala 5000 R na lístok do Karagandy. No keď zmeníme ešte tie 2 $, čo si myslím môžeme dovoliť, lebo o zdvihnutí cien lístkov na Ukrajine zatiaľ nevieme, bude všetko O.K.

Momentálne je okolo deviatej, Kajko s Innou hrajú šachy, pijeme kávu, čaj a kecáme s jedným ruským vojakom o systémoch na zostreľovanie ponoriek z lietadiel. Je to zaujímavé. Na jednu ponorku je určená jednotka s 22 lietadlami. Čiže počíta sa s tým, že 21 pritom zahynie. Špica. Bomba téma. Uvidíme, v akom duchu sa bude uberať cesta ďalej. Krajina je špica. Hneď za Chabarovskom sme prešli Amur. To je voda, riti. Tu ďalej je - neviem po sebe prečítať, aká - Sibír ako hovoril Alex. Proste, je koniec leta, ľad sa roztopil a všade sú močiare. Doobeda, keďže trochu spŕchlo, bola nádherná dúha, no takú som ešte u nás nevidel. (Poznámka 11.12.1993: U nás ani nie sú také roviny kde by to mohlo vyzerať jak tam.) Večer sme sa pobrali spať. (Poznámka 11.12.1993 : Mali sme už taký zvyk) V našom vagóne nás chytila sprievodkyňa, že odkiaiľ sme a tak. Keďže nemalo zmysel vymýšľať, ta sme pokecali a dobre bolo. Tá baba vravela, že príde na Slovensko na návštevu, tak sme povedali, že O.K. Ligol som pilulky, lebo ma bolelo hrdlo, a išli sme spať.

Sobota ráno, stále chorý. Prespal som značnú časť dňa okrem chvíľ, keď sme zdravo jedli a kecali. Dozvedeli sme sa nové veci o Číne. O tom, ako tam regulujú stavy obyvateľstava. Humus. Každá rodina môže mať jedno decko. Každé 3 mesiace sa robia kontroly. Ak žena čaká ďalšie decko, berú ju do nemocnice na potrat. Ženy utekajú do iných miest a schovávajú sa, aby mohli mať ďalšie decko. Ak ho majú, dajú ho k babke, aby nikto nevedel, že je ich. Ak im na to prídu, tak vyhodia ju zo zamestnania. Problémy. Platia pokuty do 18-teho roku veku dieťaťa. Sila. Išli sme spať. Nedeľa ráno. Ďoďo už zdravý. Bohaté raňajky, bohatý obed. Inna už ide z peňazí, ktoré mala na vlak do Karagandy. Som už zdravý, len sa trochu preliečiť. Nám už peniaze došli. Treba zmeniť 2 $ a s nimi dôjsť do Charkova. Ráno bola Čita a poobede Ulan-ude. O polnoci má byť Irkutsk. Ďalšie informácie o Číne.

Pochopili sme, ako to tam funguje. Maká sa 6 dní v týždni, ibaže deň voľna je idividuálny, preto sme videli makať aj v nedeľu večer. Každá organizácia si určí, v ktorý deň má voľno. Jedine školy to majú na pevno. Majú voľno v nedeľu. Po zdravom obede a poležaní si sa cítim zdravý. Furdík je nervózny, a preto spí. Aspoň je kľud. Ja som sa vrátil k Inne a tu špica nálada. Momentálne už mám v sebe asi 2 dl vodky a je mi fajn. O polnoci máme byť v Irkutsku. Ak to zvládnem, budem priebežne opisovať stav vecí. Hladina alkoholu v krvi sa zvyšuje. Kúpili sme dva litre slivkového kompótu na zakušanie a pijeme ďalej. Oj moja pečeň. Tak sme popili so Sašom Azerbajdžancom, ktorý bol pri peniazoch a platil, s Valiom, ktorý sa vracal z armády. Slúžil na Kamčatke - krása, a ešte s jedným Kirgizom, ktorý tak smutne sedel, a dozvedeli sme sa aj, prečo. Zomrela mu baba. Ukazoval fotky a celkom pekná, neviem, ako to bolo s tým zomrela, lebo na posledných fotkách bola v uniforme. Valer so Sašom sa zrúbali. Ja som mal tak akurát, no keby som nebol toľko zakušal, bol by som jasný. Popil som dosť, no tak som bol aj fajn najedený. Večer skončil aj napriek Valerovej energickej povahe kľudne. Keď som sa vybral spať, stali sme v Sljudianke, čo značne potešilo. O polnoci sme mali byť v Irkutsku a vychádzalo to.

Momentálne je pondelok ráno 8.25 miestneho času. Ak ho mám dobre nastavený, najbližšie veľké mesto, ku ktorému sledujeme, je Krasnojarsk. Podľa výpočtov, ak to ide tak rýchle ako z Moskvy do Irkutska, Tak najneskôr štvrtok v noci sme v Charkove. T.j. štyri dni. Najväčšia sranda je v tom, že už nemáme ani rubeľ. No uvidíme. Šak ešte sú 2 $, pokiaľ ich Ing. Furdík nebude chcieť celé prefajčiť. Asi o 10.00 sme prišli k Inne. Tam sa ešte len vstávalo, no akurát prišla pirôžková stanica, tak všetci vybehli von. My tiež, aj keď bez peňazí. Andrej zobral naše 2 $, že ich zmení. Keď sme tak kupovali, klasika panika, že vlak odchádza. No teraz to bolo podstatne horšie. Naskakovalo sa už za nie malej rýchlosti, no všetko dobre dopadlo. Andrej už mal dohodnuté, no zmeniť nestihol. Tak sme zdravo poraňajkovali. Keďže Inna sa cítila chorá, fasla acylpirín a išla spať. My sme počase tiež odišli a trošku pospali.

Poobede pirôžková stanica. Podarilo sa nám zmeniť 2 $ na 2000 R. Nie zle. Hneď sme za 250 R kúpili chlieb, ktorý sa pri zdravom obedíku, na ktorý sme opäť prispeli veľmi malou mierou, no o to väčšie úsilie sme vyvinuli pri jeho konzumácii, hneď spapal. Večer prebehol v dobrej nálade pri konfetách. Asi o 21.00 miestneho času som odišiel spať a Kajo zostal mastiť karty. Neviem dokedy.

Momentálne je utorok 9.00. Som už hodinu hore a šťastíčko. Vyfasoval som asi 12 balíčkov čaju. Špica, pretože náš čaj nám už došiel. Jak na zavolanie. A čo ďalej. Čakám pirôžkovú stanicu. Kajo spí a večer môže byť zaujímavý, lebo Inna odchádza. Furdík vstal a hneď zrána bol nervózny, lebo som chcel kúpiť jedlo. Po prvej cigarete pochopil a ukľudnil sa. Na pirôžkovej stanici sme obstáli dobre. Za tých 250 R sme kúpili chlieb, 5 vajec, zemiaky a zostalo aj na 150 rubľové cigarety a ešte sa aj 50 R zvýšilo. Tým sa vyriešili problémy do konca cesty. Mali sme 1000 R na dva dni a vzhľadom k tomu, že Furdík už nebude požadovať cigarety, je to na aké také vyžitie až až. Poraňajkovali sme s nimi, no sami, lebo oni už boli po. Poobedovali sme a neviem prečo, ale v Omsku Inna kúpila zemiaky a bola ešte aj kráľovská večera. Tak sme sa nedali dvakrát núkať. Ešte pred tou večerou po štúdiu TAR-ka a objavení prvej a druhej Frobéniovej formy aj Jordanovej, som urobil poriadok v ruksaku. Taký poriadok je občas celkom chutná záležitosť. Objavil som dva balíky hrozienok, no zarmútilo nás to, že neviem, kde zmizli oriešky. Našiel som ich len pár na dne. Tak sme jeden balík a oriešky spráskali poobede s čajom. Bolo dobre.

Večer sme pokecali. Nové informácie o Číne. V Číne ja vojenská služba nepovinná. Ísť do armády je česť a nemajú tam nedostatok záujemcov, lebo život v armáde je dobrý a plynú z toho značné výhody. Pochopil som, prečo mi čínski vojaci pripadali tak normálne, nie ako naši blázni vypustení z klietky. (Poznámka 11.12.1993: Česť výnimkám samozrejme, na μ-kšiho som nemyslel.) Taktiež sme sa dozvedeli, prečo sú ľudia s momentálnou čínskou vládou relatívne spokojní a aj to, prečo chcú emigrovať do Ruska. Keď po študentoch na námestí Tie-ňan-men pochodili tanky, v telke a rozhlase sa hovorilo o mierumilovných dohodách a ústupkoch ktoré vláda podpísala. Dám kľudne ruku do ohňa za to, veľké percento ľudí v Číne nevie, čo sa vlastne dialo v Pekingu, no vedia o tom, že tie ústupky boli splnené. Majú otvorenejšie hranice, môžu v malom podnikať, zarábať trochu viac peňazí a automaticky sa mať trochu lepšie. No a kto presvedčí človeka, ktorý sa mal celý život zle a posledných pár rokov lepšie a vidí zmeny, o tom, že vláda trepe bludy. Hovorím o tej najspodnejšej vrstve a tej je vzhľadom k počtu obyvateľov v Číne dosť. No a prečo sa emigruje? Aj napriek tomu, čo som napísal, sa majú v Číne horšie než v Rusku, no je tu ešte jeden dôvod. Kto trochu rozmýšľa a vidí, čo sa deje a hlavne dialo, vie, že momentálny vodca je už jednou nohou v hrobe. Skrátka starý a asi ten obyčajný človek nemá istotu, že ten, ktorý nastúpi po tom starom, bude kráčať v šľapajách starého. Viď kultúrna revolúcia. Takže sa Číňania snažia zmiznúť do Ruska, lebo ako bude o pár rokov v Číne, nikto nevie.

Večer sme zahrali naposledy dámu, hodili výmenu názorov s Andrejom, pričom sa Inna rozčertila. Chápem ju. Andrej 19 ročný vygumovaný mozog ide rozprávať o tom, ako je krásne v armáde a nepozná nič nádhernejšieho, ako je plaziť sa v plnej poľnej bahnom preto, aby mohli doma pokojne spať. Inna porozprávala o tom, koľko ľudí od nich sa nevrátilo z Afganistanu a zjazdila ho, čo on 19 ročný ide rozprávať o životných skúsenostiach. Mala pravdu. Armáda je, čo sa týka tohto, svinstvo. Narukujú 18-ročné skoro ešte deti, vyfasujú samopaly a hurá strieľať. Pomaličky sa gumujú mozky a urobia z nich blbcov. Spucovali sme spoločne Andreja a zmenili sme tému. Potom sme si ešte vymenili adresy, aby sme mali aj karagandskú, Inna sa zbalila, preobliekla a prišiel čas jej odchodu. Na stanici sme si povedali ahoj, dali jej hrozienka, a keďže vonku pršalo, Inna išla a my po potrasení rúk s Andrejom - keďže v Čeljabinsku ráno vystupoval - sme sa pobrali v svoj vagón. Nastavil som už čeljabinský čas a ľahli sme spať.

Od šiestej som nespal a od ôsmej som bol hore. Oproti včerajšku, keď z okna bol výhľad na krásnu jeseň a všetkými farbami hýriace ruské lesy - dačo nádherné - sa ráz krajiny podstatne zmenil. Prechádzali sme Ural a vonku snežilo. No a aby sa nepovedalo, bola kosa aj dnu. Urobil som čajíček, lačno popozeral, jak susedia raňajkujú a čakal na pirôžkovú stanicu. Prišla o 9.30, no nikto už nepredával. Bol tam len stánok, kde boli vajíčka, už len po 30 R, chlieb nebol, ale také iné pečené. Keďže stará nemala vydať, nechal som tam 300 R, a to ma aj kus ošmekla. No raňajky boli špica. Ostalo nám na dnes 240 R, čo by mohlo v pohode stačiť na chleba. Uvidíme. Vonku je stále kosa a poobede by sme mali už s konečnou platnosťou zísť pod 55. rovnobežku. Ako Furdík poznamenal, zažili sme už všetko, takže len sneh by nám chýbal. Doobeda kosa. Bolo 13 C° vo vlaku, takže sme zaliezli do spacákov.

O štvrtej sme vyliezli a chceli sme zjesť ten chlieb, čo som kúpil predtým za 200 R. Kúpil som aj pirôžok za poslednych 40 R, lebo - hurá - tu sú pirôžky za 50 R. Konečne. Pirôžok sme spráskali hneď jak lakucinku a teraz obed chlieb, fasli sme k tomu cesnak a popýtali sme soľ a krása, od tety sme fasli kus syra. Bola to bašta jak oko. Bol som pozrieť tetu Taňu. Majú tam teplejšie. Večer sa oteplilo aj u nás. Sme za Uralom a tak sme pokecali s našimi spolucestujúcimi, od ktorých sme sa dozvedeli dve potešujúce informácie. Prvá, že Charkov je najdrahšie mesto na Ukrajine a že od 1.9. na Ukrajine všetko zdraželo, chlieb 1000 Kup. Mam taký pocit, že za tých našich 6000 papierikov si veľmi neužijeme. No co už. Dajak musí byť. Nálada je dobrá. Zajtra večer sme v Charkove, ďalšie správy boli, že v Rusku je menší prevrat, inflácia a že na Ukrajine klesol riadne kupón oproti tomu spred mesiaca, vraj teraz za dolár 10 - 15 000 Kup, čiže naše 6000 majú 1/4 z pôvodnej hodnoty. Vlaky vraj možno zdraželi, no vraj sa pri momentálnom stave vecí na Ukrajine niet čoho obávať. Na záver tych všetkých zlých správ prišla jedna dobrá. Náš novy priateľ Ľoša uznal, že na tom nie sme, čo sa týka rubľov a potravín veľmi dobre, tak nás pozval na večeru.

Kráľovská. Chleba s maslom a iné. Čo viac dodať. Prispeli sme cesnakom. Po zdravej večeri sme sa išli rozlúčiť s tetou Taňou. Na cestu sme od nej fasli čaj, soľ, skoro pol chleba a plánky. Krása. Spať sme ľahli skoro a skoro sme aj vstali. Pred deviatou sme spravili z dostaného chleba raňajky, ku ktorým sme boli obdarovaní štyrmi krásnymi jablkami od tety, ktorá nam dala syr. Asi o desiatej bola pyrôžková stanica. Kúpili sme dva chleby po 100 R a 2 vajíčka, akože obed. Zemiaky až potom, čerstvé. Keďže Ľoša neraňajkoval a vedeli sme, že nemá chlieb, ponúkli sme mu, že my sme už raňajkovali, a on navrhol, že šak ešte raz spolu. Tak sme neodmietli a spráskali sme spolu jeden chlieb a iné lakucinky. Do Charkova máme 14 hodín. Nálada dobrá a na poobede máme naplánovaný obed. Ďalšia správa 1 $ = 15000 kupónov. Asi vraj je to už tak. Zvážili sme, že ceny lístkov na vlak nestúpajú tak rýchlo, ako padá kupón voči doláru, takže pohoda. Štvrtok 10.55 moskovského času. Večera bola kráľovská, napráskali sme sa, pojedli slivky, ktorých sme dostali plný sáčok a obrovské jablko, ktoré kúpil Ľoša. Zahral som s Ľošom šachy a napodiv, vyhral som, hoci Kajo hovoril, že Ľoša hrá dobre. Pokecali sme ešte - Furdík, aby zabil čas, išiel spať - vymenili sme si s Ľošom adresy, zbalil som ruksak a išiel som spať aj ja.

Večer ma Kajo prekvapil informáciou, že bola colná kontrola. Riti, zasa som prespal. No vraj len colná. Pýtali sa Kaja, čo máme v ruksakoch, a ináč nič. Čas sa vliekol pomaly, tak sme ešte chvíľu pospali. Stále som sa cítil krásne sýty, aj keď sme mali pôvodne v pláne tie dva dni žiť skromne.

17 ZNOVU UKRAJINA

V Charkove sme boli o 1.30 kyjevského času. Zistili sme, že vlak ide 14.37 a lístky stoja 14000 kupónov. Plackart. Špica. Zmenili sme 5 $ v glupom kurze za 12000, no v noci sa lepšie nedalo. Poľudštili sme sa na umyvárke a ako noví ľudia sme sa pobrali kupovať lístky. Medzitým sme stretli Ľošu, ktorý povedal, že počká na deň, kedy bude lepší kurz. Postavil som sa do radu, a keď už som mal ísť, prásk prestávka. Hodinu, do 3.20. Špica. Vytvoril sa ďalší rad, do ktorého sa po dohode postavil Kajo, a fakt o 3.30 začali makať. Asi za pol hodiny som ho vymenil a už som išiel kúpiť lístky s istotou, že žiadna prestávka nebude, keď tu prásk, tete odišla tlačiareň. Ďalšia polhodina, no nakoniec sa asi po trojhodinovom úsilí lístky podarilo kúpiť.

Sretli sme Ľošu, pokecali ešte raz. Je to spravňak. Furdík pokuril, a keďže už bolo 6.. ráno, pobrali sme sa do mesta. Charkov urobil dojem. Už svojou železničnou stanicou veľmi pekný. No a keď sme potom prezreli trochu mesto a zaparkovali v perfektne upravenom, čistom parku s krásnym vyhľadom na klasickú vežičkovú pravoslávnu cerkev, z ktorej pozláteneho vrchu sa odrážalo prave vychádzajúce slnko, mali sme bomba pocit. Veľmi pekné mesto, niečo podobné ako Kyjev. No to treba vidieť - takéto veci sa opísať nedajú. Pobrali sme sa na centrálny rýnok, kde sa už od skorého rána žilo. Predávalo sa tam všetko. Výber slušný. Zabudol som spomenúť, že za lístky sme dali nie po 14.000, ale po 9.000, krása. Tak sme sa tam poflákali. Kúpili sme do vlaku nejaké ryby vo fľaške a k tomu Ďoďo kúpil cibuľu. Potom, keďže sme chceli zahýriť, sme kúpili fajnú červenú dyňu, skoro 5 kg, šak stála len 9 Sk. A na záver sme praskli paru koláčiky. Tie boli relatívne drahé, moje 11 Sk. No na druhej strane aj veľmi dobré. Lakucinky. Dva také veľké koláčiky a pohár smotany. Šak makrobiotika. Potom sme ešte išli pozrieť do krytej časti rýnku a tam joj. Až oči boleli. Dačo perfektné, a pritom kultúra a celkovo čistota. Bolo to tam rozdelené tak, že tu predávali toto a tam tamto a nemiešali ponožky s pracími práškami.

Najväčší dojem urobili predávači medu a mliečnych produktov. Toľko medu a plástov a fínt z toho - dali sa ochutnať - som ešte pokope nevidel. A pôsobilo to všetko perfektným dojmom. No a mliečne - sila. Maslo, smotana, tvaroh, a to vo veľkých perfektných tehlách - smotana nie -, všetko čisté, a predavali to usmiate babky z dedín. Bolo radosť pozrieť.

Po opustení rýnku sme skonštatovali, že ten Charkov je na tom dobre. Vôbec nepôsobí dojmom vyše milionového mesta a je tu pritom všetko a oproti Rusku na vyššej kultúrnej úrovni. Furt mam iné dojmy a pocity z Ukrajiny, lebo so Zakarpatskou Ukrajinou sa to nedá porovnávať. Žeby to bolo len tým, že je to veľké mesto, neviem. Z rýnka sme sa pobrali pozrieť univermagy, keďže sme mali v pláne dačo kúpiť, no bolo to viac-menej o ničom. V tom sa Charkov so Zakarpatím vyrovná, dokonca je v niečom aj horší. Raz darmo, štátne je štátne. Treba ísť na rýnok. Tak sme toho veľa nenakúpili. Zobrali sme ešte dva chleby, po zmrzlinke, a išli sme naspäť na rýnok na kávu, lebo tam sa dá zobrať von a Furdík musí mať ku káve cigaretku. Dali sme kávu, chlebíka a spravili pri cigaretke, ktorá bola po káve, bilanciu dnešného dňa. Zmenili sme v prepočte 150 Sk. Za to sme kúpili listky, najedli sa, kúpili jedla na dnes a na zajtra. Kajo kúpil cigarety, ja kus železa a ešte nám zostalo 15 Sk. Slušné. Asi ich budeme musieť minúť zajtra vo vlaku na lakucinky.

Po tom všetkom, keďže do odchodu ostávalo ešte 2 1/2 hod, sme sadli do parku do trávy a rozmyšľali o tom, že ak všetko bude O.K., tak nedeľňajší obed doma a ešte prinesieme 5 $. Vlak má príchod do Užhorodu v noci zo soboty na nedeľu o 0.50 kyjevského času. Momentálne ešte stále sedíme v parku. Svieti špica slniečko, je príjemne teplo. Je piatok 24.9.1993, 13.05 a do odchodu vlaku zostáva 1 1/2 hodiny. Uvidíme, ako sa podarí nástup. Pofotili sme sa v parku s babami, nech zname jak bulo v Charkove fajne, kúpili si po zmrzline, šak hýrime, a pobrali sme sa na stanicu. Pol hodinu pred odchodom vlaku sme sa pobrali k nemu. Tam už N ľudí a všetci sa tlačili. Pochopil som, prečo sme za lístky dali nie po 14.000, ale len po 9.000. Nemali sme plackart, ale obščij. Je to pri krátkych vzdialenostiach ako je táto, o ničom. Naberú tam 81 ľudí, lehátok je 54. Malo by sa len sedieť. Takže kto skôr príde, ten skôr melie. Preto ten nával pri nastupovaní do vlaku. No a samozrejme, tí čo sedia dvaja na lehátku, tam tretieho pustiť nechcú, aby mohli kľudne spať. Hádať sa s nimi nemá zmysel. Všetko je obsadené a všade sedia podľa ich tvrdenia traja, aj keď je samozrejme všade jasné, že sú len dvaja. Tak sme sa vzdali nároku na miesto, aj keď sprievodca pár takých stojacich posadil. No viem si predstaviť, ako by sa na mňa dívali. Bol to humus vagón a cestovala v ňom zberba Ukrajincov, Maďarov a Ciganov, a to všetko IQ $\ll$ 100.

Tak sme si sadli k dverám ako v Mongolsku a v Číne a zamysleli sa, či by nebol lepší plackartnyj, aj keď o 10.000 Kup drahší. No povedali sme si, že nie. Nech vyskúšame po ceste všetko. Rozložili sme sa a nebolo by tu zle, keby sa tu nechodilo fajčiť. Aj to by sa dalo zniesť, no najhoršie na tom bolo, že tu chodili fajčiť aj Maďari. Nie že by sa na nich nedalo zvyknúť, no keď prišli fajčiť Ukrajinci, tak kurili, bavili sa, no veľmi nevadili. Keď však prišli Maďari, tak tí po sebe tak revali, že to nebolo normálne. Nechápem, či sú všetci hluchí alebo čo, no bolo to nenormalne. A mne idú hovoriť, že vraj nahlas rozprávam. To je snáď zlý sen. Čítali sme noviny, večer rozrezali melón, ktorý bol samozrejme nezrelý, no zjedli sme to aj tak - šak nám išlo o tú vodu v ňom, a či je sladká alebo kyslá - je to jedno. Vďaka tomu, že sme pred tým v noci nespali, boli sme unavení a už o ôsmej sme ľahli spať. Noc prebehla celkom kľudne.

Ráno sme vstali po ôsmej, zdravo sa napapali a skonštatovali sme, že časť ľudí už nechodí fajčiť až k nám, ale ostáva pred toaletou, čo nás potešilo. No bohužiaľ, nie všetci boli natoľko uvedomelí. Do tejto skupiny patrí aj Ing. Furdík. Zato sme prehýrili 2.000 Kup na pirôžky, ktoré značne potešili, a venovali sme sa štúdiu moskovských gaziet. Po prechode vlakom sme zistili, že to tam už vyzerá podstatne horšie ako v našom prenajatom fajčiarskom kupé. Bordel, smrad, hluk, skrátka humus. Skonštatovali sme, že najnižšia trieda, ktorou sa dá cestovať vlakom na väčšie vzdialenosti ako 3 hod. je plackart. Je to kus drahšie, no pri cenách tu priam smiešne.

Je sobota 13.00 a deň ubieha relatívne kľudne. Keď som si dobre všimol, chodí tu fajčiť len jedna skupinka uvrešťaných Maďarov. Ostatní fajčia von, takže je to špica. Zajtra v nedeľu by sme mali byť doma. Tešíme sa na nedeľňajší obed a náhodou - alebo nie? - je to, že na náš trip sme vyrazili v nedeľu. Ideme si trošku po obede zdriemnuť, nech tenčas letí. Kajo už spí. Dlho sme si nezdriemli. Neviem prečo, no odrazu prišiel sprievodca, že čo my tu a zasa pozrel lístky a vyhodil nás, že tam byť nesmieme a že si máme ísť sadnúť dnu. Povedali sme, že je všade obsadené, no on povedal, že nie. Tak sme prešli vagón, zasa sme sa slušne spýtali, a nikto samozrejme nemal voľné miesto. Išli sme za sprievodcom a on nám povedal, že je to blud, že si máme sadnúť, kde nikto nesedí. Tak sme to urobili, a čuduj sa svete, nikto nám nič nepovedal. Ani slovo.

Asi po hodine a pol sa dal Kajko - teda oni s ním - do reči s prísediacimi. Ja som zatiaľ za posledný peniaz kúpil niečo pod zub. Kajo im vytmavil, odkiaľ ideme, kto sme - čo bolo veľmi dôležité - a tak sa začali hneď ináč správať. Kajko dostal pivko, pokecali sme, a keď si zívol, ponúkli nám dve horné postele, či si nechceme zdriemnuť. Chceli sme. O 21.00 nás vo Ľvove na naše požiadanie zobudili. Vystúpilo pár ľudí, takže sa uvoľnili fleky pre nás. Tak sme vytasili tie ryby a tí milí ľudia - musím podotknúť, že to boli Ukrajinci, nie maďarsky hovoriaci - nám priniesli slaninu, mäso, bryndzu, vraj nech sa máme. Veľmi sme nechceli, no nakoniec sme boli radi, pretože tie ryby boli ryhak. Nenormálne slaný blud. Navečerali sme sa tak, že sme sa nevládali pohnúť. S tym hlavným džefom sme pokecali, vymenili adresy a povedal, že keď prídeme na Ukrajinu, máme zájsť, pojesť, popiť a tak. Žije neďaleko od Svaljavy. Povedali sme, že O.K.

Po dostatí sa do horizontálnej polohy sme spravili úvahu na tému, že prečo to tak dobre skončilo, a myslím, že sme na to prišli. Ich správanie sa zmenilo vtedy, keď sme povedali, že sme Slováci. Nešlo ani tak o to, že Slováci, skôr o to, že nie Rusi. Rusi sa totiž momentálne správajú na Ukrajine ako devízoví cudzinci a nemajú ich tam radi. O nás, si myslím, všetci mysleli, že sme Rusi, pretože so sprievodcom sme sa bavili rusky. Keď vyšla pravda najavo, všetko sa razom zmenilo. Sila.

Ráno 4.50, po hodinovom stání pred Čopom - pretože, ako je naším dobrým zvykom, vymákli sme deň, keď sa posúval čas - sme dorazili do Užhorodu. Krása. Predtým sme ešte poraňajkovali, čo zostalo, a aj tak sme ešte mali prémiu na hranicu. Jablkový sok. Pobrali sme sa pešo na hranicu, 4.30 sme boli na hranici. Trvalo nám to presne, ako som povedal. Samozrejme blbci na hranici - ukrajinskej - nás nechceli pustiť, vraj peši nesmieme. Tak sme poprosili hneď prvé auto a zobrali nás. A boli to dokonca Ukrajinci. Kontrola prebehla napodiv bez problémov.Čo vezieme a kedy sme vlastne vstúpili do Ruska. Tak som mu ukázal pečiatku "Pograničnyj", povedal, že je pri Ussurijsku, na čo on sklopil uši, dal štempeľ a všetko bolo O.K.

18 KONEČNE SLOVENSKO

Tí mladí Ukrajinci nás nakoniec zobrali až do Sobraniec, pretože sme sa rozhodli, že nedeľa 5.20 je ten správny čas na návštevu Hrabovského. Tak sme ich tam zobudili a boli milí. Milan sa tváril, že sa teší navšteve a spravil nám raňajky. Najväčšie prekvapko bolo, že uňho bola moja gitara, už opravená, a to perfektne, a že - čo tiež poteší - zadarmo.

Po raňajkách nás Milan hodil na stanicu, samozrejme autom. O 10 min. sme mali autobus do Michaloviec. Tam sme zistili, že Prešov máme o pol hodiny, čo bol dobrý čas na to, aby sme navštívili blízke pohostinstvo a skonštatovali pri slovenskom 40% rumíku (Poznámka 20.8.1996: Strašné.), že na Slovensku sa počas našej neprítomnosti nič hrozné nestalo a že tá koruna, s ktorou sme opúšťali republiku, má stále tú istú hodnotu. Na rozdiel od rubľa a kupónu. Spravili sme si ešte jednu staničnú fotku a sadli do busu, kde nás ako onehdy v Číne ohúrili cenou. No ale šak doma je doma. O 11.00 sme boli v Prešove.

Rozlúčil som sa s Kajom, a keďže som mal čas, sadol som si v pohode na lavičku pod strom pri fontáne, aby som v kľude dopísal tých pár posledných udalostí. Šťastne sme došli domov a je to možno neuveriteľné, ale celou cestou sa nám vôbec nič nestalo - ak neberiem také ako pokúsanie komármi -, nikto nás neokradol a všetko prebehlo hladko. Cesta sa skončila a ja si môžem ako vždy, keď nám niečo vyšlo, zapískať na mojom prvom, podarovanom, celú cestu nas sprevádzajúcom, malom, peknom, gumenom, ružovom slonovi.

Obsah